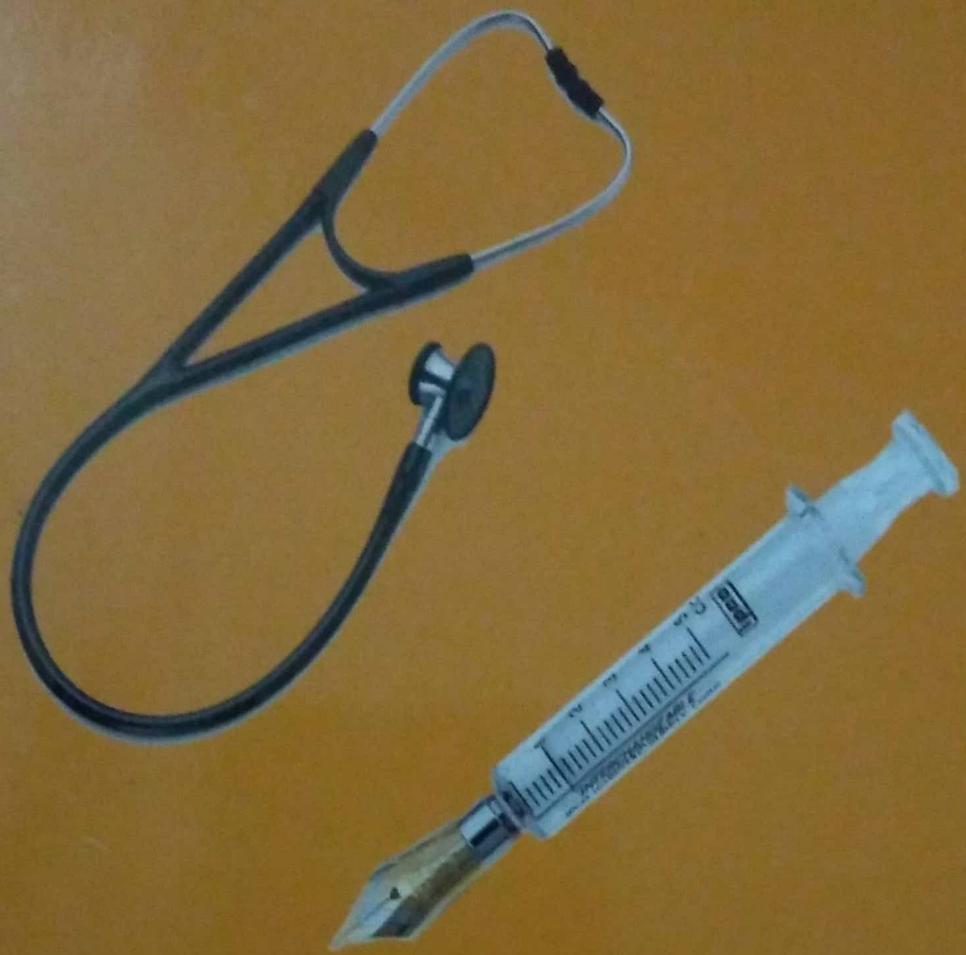

এজন ডাক্তরৰ কবিতা

ডাঃ ৰাজীৱ কুমাৰ শৰ্মা

এজন ডাক্তরৰ কবিতা

ডঃ ৰাজীৱ কুমাৰ শৰ্মা

প্ৰকাশক

ড° হেমন্ত কুমাৰ শৰ্মা

শিলপুখুৰী, গুৱাহাটী-৭৮১০০৩

Ejon Dāctoror Kabita :

A collection of poems of Dr. Rajib Kr. Sarmah, published by
Dr. Hemanta Kr. Sarmah

© Writer

First published :

May 2017

Price :

₹ 100 (One hundred)

Printed at :

Saraighat Photo Types Pvt. Ltd.
Bamunimaidam, Guwahati-781021

উচ্চর্গা

যাব অনুগ্রহত এই ধূনীয়া ধৰণী
দেখাৰ মৌভাগ্য হ'ল মেই
পূজনীয় মা (আৰ্যুতা হিবগ্নামী দেৱী)ৰ
চৰণত
আৰু
দেউতা (স্বর্গীয় বাতিবশত শৰ্মা)ৰ
মধুৰ সৃতিত উচ্চর্গা বৰিলো।

প্রকাশকৰ দুআয়াৰ

জ্যেষ্ঠ ভাতৃ ডাঃ বাজীৰ কুমাৰ শঙ্খাই লিখা কিছু কবিতা পঢ়ি ভাল
লাগিল আৰু কিতাপ আকাৰে প্রকাশ কৰাৰ সিদ্ধান্ত ল'লো।

দাদাই কেনেকৈ, কেতিয়াৰপৰা কবিতা লিখা আৰম্ভ কৰিলে সেই
সম্পর্কে ‘কবিৰ দুআয়াৰ’ত বৰ্ণনা কৰিছে। ডাক্তৰ হিচাবে কৰ্ম জীৱনত
নামনি অসমৰ বিভিন্ন ঠাইত ঘূৰি-ফুৰা আৰু সকলো ঠাইতে ‘বৰ ভাল আৰু
ফুচুৰি মানুহ’ বুলি বিশেষণ পোৰাজনৰ ভিতৰতো যে এজন ‘চিবিয়াছ’,
সংবেদনশীল মানুহ লুকাই আছিল বছতে গম পোৱা নাছিল। কিন্তু আমি
সক থাকোতেই দাদাই অঁকা দুই-এখন ছবি আৰু তেওঁ বাঁহেৰে বনোৱা এখন
অতি সুন্দৰ পালতো নাবৰ ছবি মোৰ মানসপটত আজিও জিলিকি আছে।
সুকুমাৰ কলাৰ প্রতি দাদাৰ দুৰ্বলতা সেইবোৰৰ যোগেৰেই ফুটি ওলাইছিল।

কবিতাখিনি ডিটিপি কৰাই দাদাৰপৰা ‘কবিৰ দুআয়াৰ’ লৈ সুধিলো,
কিতাপৰ নাম কি দিম আৰু আগকথা কাৰ হতুৱাই লিখাম?

স্পষ্ট উত্তৰ, ‘তইহে কিতাপ কবিৰ ওলাইছ, তইয়েই ঠিক কৰ নাম কি
হ’ব?’ মই ক’লো সহজ-সৰলভাৱে বাখিলে হ’ব ‘এজন ডাক্তৰৰ কবিতা’।
উত্তৰ আহিল, ‘তাকেই বাখ।’ ‘আগকথা’ৰ কথা সোধাত ক’লৈ, ‘চৌৰাশী
বছৰীয়া মাক বয়সে বৰ্তমান বাধা দিছে। গতিকে তয়েই লিখ।’

মহা সমস্যাত পৰি ভাবিলো, কি লিখো—মইতো কবি নহয়, সকলো
কবিতা বুজিও নাপাওঁ। কিছুমান কবিৰ কবিতা পঢ়ি অৱশ্যে ভাল পাওঁ।
তাৰে কিছুমানৰ কবিতা বুজি পাওঁ, কিছুমানৰ আকৌ নুবুজাকৈয়ে ভাল
লাগে—শব্দ আৰু ধ্বনিৰ বাবে।

সমস্যাৰ সমাধানকলে ভাবিলো, হংবু-ডুৰু খাই থকাতকৈ কবিতা কি,
কবিতাৰ উদ্দেশ্য আৰু উপযোগিতা সম্পর্কে দুজনমান বিখ্যাত কবিয়ে
কোৱা কথা উদ্ভৃত কৰিলৈই দেখোন লেঠা ছিগে। তাকেই কৰিলো।

“Poetry is the spontaneous overflow of powerful feelings : it takes its origin from emotion recollected in tranquillity.”

—William Wordsworth

“Poetry is, at bottom, a criticism of life.”

—Matthew Arnold

“There are three things, after all, that a poem must reach : the eye, the ear, and what we may call the heart or the mind. It is most important of all to reach the heart of the reader.”

—Robert Frost

“Poetry is simply the most beautiful, impressive, and widely effective mode of saying things, and hence its importance.”

—Matthew Arnold

দাদাৰ কবিতাৰ মূল্যাংকন কবিতা ভালপোৱা, বুজি পোৱা
সুধীসকললৈ এৰিলো।

কিতাপ আকাৰে প্ৰকাশ কৰোতে সহায়-সহযোগ আগবঢ়েৱা
শৰাইঘাট ফটো টাইপছ প্ৰাইভেট লিমিটেডৰ সঞ্চালক, কলা-কুশলী আৰু
সকলো কৰ্মীলৈ ধন্যবাদ যাচিলো।

—ড° হেমন্ত কুমাৰ শৰ্মা

কবিৰ দুআষাৰ

কিমাশ্চর্যম ! হয়, ঠিক সেইটোৱেই।

সপোনতো কেতিয়াও ভৰা নাছিলো মই কবিতা লিখিম আৰু সেই
কবিতাবোৰ থুপ খুৱাই কিতাপ আকাৰে প্ৰকাশ হ'ব। সন্তৰৰ দশকত যেতিয়া
মই ডিঝগড়ৰ অসম মেডিকেল কলেজৰ ছাত্ৰ আছিলো সেই সময়ত মোৰ
মাতৃদেৱী শ্ৰীযুতা হিৰঘণ্যী দেৱীৰ কলম পূৰাদমে চলিছিল। মাজে মাজে
দুই-এটা কবিতা কাগজ-আলোচনীতো প্ৰকাশ হৈছিল। তাকে পঢ়ি দুই-
এজন কবিতাপ্ৰেমী সহপাঠীয়ে কৈছিল, ‘মাৰে ইমান সুন্দৰ লিখে, তইনো
নিলিখ কিয়?’ মনতে ভাবিছিলো, মইহে জানো মই কিমান পানীৰ মাছ।
উত্তৰ দিছিলো, ‘মোৰ বুকুত কুঠাৰ মাৰিলো কিজানি কবিতা নোলাব,
লিখাটো দূৰৈত।’ হেঁপাহো বৰ এটা নাছিলো। মায়ে লিখা আটাইবোৰ
কবিতা পঢ়িছো বুলিও মই নদি ক'ব নোৱাৰো।

চাকৰি জীৱনৰ শেষৰ ফালে কিবা যেন এটা অঘটন ঘটিল।

মনলৈ অহা ভাববোৰ গদ্যত নিলিখি পদ্যত লিখিবলৈ আৰন্ত
কৰিলো। শ্ৰীমতী আৰু দুহিতা প্ৰথম পাঠিকা আৰু প্ৰশংসক। মনত এটা
সংশয় ভাব। এটা-দুটা মাক দেখুৱালো। ক'লৈ, ‘ভাল হৈছে লিখি থাক।’
অনবদ্য সাহস পালো। অনাদৰৰ ভয়ে জুৰুলা নকৰা প্ৰকাশৰ মাধ্যম হিচাপে
'ফেচৰুক' পালো। এইখিনিতে আত্সম সুহৃদ ডাঃ পংকজ লোচন শৰ্মাৰ নাম
ল'ব লাগিব। মোৰ কবিতা পঢ়ি সুনুৰ কলকতাৰপৰা কবিতা সম্পৰ্কীয়
কিতাপ এখন আহৰণ কৰি মোক উপহাৰ দিছিল যিখনে মোৰ লিখনিত
প্ৰভূত অৰিহণা যোগাইছিল। অৱশ্যেত অঁকৰা জেদ কৰি কিতাপ আকাৰে
প্ৰকাশ কৰিবলৈ কনিষ্ঠ আত্মক পালো। এই সকলোৰোৰ ফলশ্ৰুতিতেই
জন্ম এই কিতাপৰ।

আশা কৰিছো পাদুৱৈয়ে মোৰ কবিতাক প্ৰতিষ্ঠিত কবিৰ মানেৰে
নুজুখি এজন অপৰিপক্ষ কবিৰ সামান্য প্ৰয়াস বুলি পঢ়িব। বৃত্তিগত কাৰণত

বহুদিন অসমীয়া লিখাব পৰা বিবত থকাব বাবে বানানৰ ক্ৰটি হোৱাটো
স্বাভাৱিক। তাৰ বাবে ক্ষমা বিচাৰিছো।

মোৰ এই উৎকৰ্ষক গুৰি ধৰোতা সকলোলৈকে আন্তৰিক ধন্যবাদ
জ্ঞাপন কৰিছো। কিতাপ আকাৰে প্ৰকাশ কৰোতে সহায়-সহযোগ
আগবঢ়োৱা শৰাইঘাট ফটো টাইপছ প্ৰাইভেট লিমিটেডৰ সঞ্চালক, কলা-
কুশলী আৰু সকলো কৰ্মীলৈ ধন্যবাদ যাচিলো।

সদৌ শেষত ইয়াকে কওঁ যে মোৰ মা শ্ৰীযুতা হিৰণ্যযী দেৱী যাৰ
ওচৰত মই জন্মসূত্ৰেৰে ঝণী, এই কিতাপে মোৰ ঝণৰ বোজা আৰু কিছু
বঢ়াই দিলে। নতশিৰ হৈ সেয়ে কিতাপখন মাৰ চৰণত আৰু স্বৰ্গীয় পিতৃ
বৰ্তিকান্ত শৰ্মাৰ মধুৰ স্মৃতিত উছৰ্গা কৰিলো।

ডাঃ ৰাজীৰ কুমাৰ শৰ্মা

সূচীপত্র

কবিতাৰ অ আ ক খ	১	মৰহা অতীত	২৬
মিনতি	২	প্ৰয়োজন	২৭
অভিন্ন	৩	আমন্ত্ৰণ	২৮
প্ৰেমিক	৪	বীৰাঙ্গনা	২৯
জমনি	৫	অসীম অনন্ত	৩০
সাগৰ মঘন	৬	ৰাজস্থানৰ সাধু	৩১
মিলনতীর্থঃ অসম	৭	শৃগাল মন্ত্ৰ	৩২
মেডিকেল কলেজ		অবাক সত্য	৩৩
বন্ধু বিদ্যায়	৮	মৃত্যু বন্দনা	৩৪
বিপ্লব	৯	প্ৰভাতী পথিৰ গান	৩৫
মনমৃগ	১০	পুষ্পসুন্দৰী	৩৬
যুগজয়ী	১১	ভেড়া বখীয়া	৩৮
যথাৰ্থ	১২	উঠা নেপাল, উঠা	৩৯
আকৃষ্ট	১৩	গৃহিণী	৪০
অব্যক্ত	১৪	ইশ্বৰ নিমাত কিয়	৪১
মহামাৰী	১৫	বিচ্ছেদ	৪২
অহমিকা বনাম স্বাভিমান	১৬	বিয়লিৰ ক্ষণ	৪৩
বিবুদ্ধিৰ ক্ষণ	১৭	মনালিচা	৪৪
জীৱন ডিঙা	১৮	মতিষ্ঠম	৪৫
প্ৰস্ফুটিত প্ৰশাস্তি	১৯	এথোপা লিমাৰিক	৪৬
বিদ্যায় ক্ষণ	২০	মই ফুটবলৈ কৈছো	৪৮
অসাধাৰণ	২১	জীৱন, তুমি অনন্য	৪৯
স্বাধীনতা দিবস	২২	সকীয়নি	৫০
প্ৰলাপ	২৩	কবি বন্ধুৰ প্ৰতি	৫১
শেষ নিশাস	২৪	সেউজবুলীয়া আশা	৫২
নীলিম নিলয়	২৫	চাৰ্কাছ	৫৩

		ন ব
নমামি শ্রদ্ধাপুত্র	৫৮	৮২
পেছেরাব	৫৫	৮৩
মৌপিয়া	৫৬	৮৪
আশঙ্কা	৫৬	৮৫
কলিৰ মহাভাৰত	৫৭	৮৬
মহায়া	৫৮	৮৭
সপোন বিলাস	৫৯	৮৮
পৰিত্যক্ত	৬০	৮৯
নৱকলেবৰ	৬১	৯০
দৃষ্টি	৬২	৯১
দুর্বোধ্য	৬৩	৯২
উপদেশ	৬৪	৯৩
কৰ্মশাস	৬৫	৯৪
সারধান	৬৬	৯৫
নিৰ্বাসন	৬৭	৯৬
আশাৰ গীত	৬৮	৯৭
পৰিত্যক্তি	৬৯	৯৮
পুজ্জাঞ্জলি	৭০	৯৯
সপোন শ্ৰেণালি	৭১	১০০
নিৰ্বান	৭২	১০১
সংঘীৱনী	৭৩	১০২
বিভান্ত	৭৪	১০৩
চিনাকি-অচিনাকি	৭৫	১০৪
দিয়জ্যোতি	৭৬	১০৫
অপৰাজিতা	৭৭	১০৬
অন্তৰঙ্গ	৭৮	১০৭
একলব্য	৭৯	১০৮
প্ৰাৰ্থনা	৮০	১০৯
জীৱন মাধুৰী	৮১	১১০
কিয়		১১১
বিদায় বেলা		
অপ্ৰশন্ত		
বাহুন		
প্ৰেৰণা সুন্দৰী		
বিষাদ বস		
শ্ৰেষ্ঠচিঠি		
তেজৰ সৈদ, তেজৰ হোলী		
সিদ্ধান্ত		
প্ৰত্যাৰ্থন, এক দ্বিবাস্পথ		
সোণালী সজা		
মোৰ জীৱন, মোৰ প্ৰেম		
ক্ষণভঙ্গৰ		
সৰাফুল		
শিহৰণ		
কল্পতৰু		
প্ৰত্যাৰ্থন, এটি সাঁথৰ		
ৰণাঙ্গন		
ধনগুলৈ		
অভিমান		
আগৰতলা		
সাঁথৰ		
সুৰু প্ৰহৰ		
অবাঞ্ছিত বিজয়া		
বিহঙ্গম দৃষ্টি		
দীপাৱলী		
সন্মোহিনী		
জীৱন সঙ্গী		
দুগতিনাশিনী		
বন্দো কি ছন্দেৰে		
দুর্বোধ্য		

সূর্যনমকাব	১১২	Down to earth	১৩৬
নাৰী মহিমাময়ী	১১৩	Solid Gold	১৩৭
বালিঘৰ	১১৪	Degradation	১৩৮
বৰবিহ	১১৫	Mourning	১৩৯
ফ্রেড	১১৬	Grievance	১৪০
সংক্রান্তি	১১৭	Destiny	১৪০
‘কালীমা’ৰ কালিমা	১১৮	Defeat	১৪১
দিগ্ব্রান্ত	১১৯	Son	১৪২
ডাকোৱাল বিলাস	১২০	I am a bomb	১৪৩
এৰাবাটৰ সুৰ	১২১	Surreal	১৪৪
দষ্ট	১২২	Devil's Kiss	১৪৫
অস্তগামী	১২৩	A Wish	১৪৫
অনন্ত যাত্রা	১২৪	অনূদিত কবিতাসমূহ	
স্বত্তি	১২৫	নিসঙ্গ	১৪৭
ভোগালীৰ দুর্ভোগ	১২৬	ভোগদৈৰ চহা	১৪৮
প্ৰতীক্ষা	১২৭	যমজ	১৫০
ধৰ্মিতা	১২৮	বন্দী পথীৰ গান	১৫২
জৰাসন্ধ	১২৯	নাৰী কিমাশচ্যুত্য	১৫৪
উপলক্ষি	১৩০	এনাবেল লী	১৫৬
মৰকতৃষ্ণণ	১৩১	যায়াৰৰ	১৫৮
জীৱন ডিঙা	১৩২	এটি অনুভূতি	১৫৯
সপোন সৰগ	১৩৩	জীৱন মাধুৰী	১৬০
FIFA	১৩৪	সন্ধ্যাতৰা	১৬১
Multicoloured	১৩৫	I am a Woman	১৬২
		Gourd Vs Leaves	১৬৪

কবিতাৰ অআকথ

কবিতানো কি, আছেনে সংজ্ঞা বাক
মন মিঠা কৰা এক বুদ্ধিয়াৰ লাক
নে শৰীৰ জোকাৰি যোৰা মৃদু শিহৰণ
বা ওঁঠত বোলাই দিয়া মৌৰস অকণ?

ইয়ে শ্ৰষ্টা এজনৰ নিজা সংলাপ
নুবুজা জনৰ বাবে পাগল প্ৰলাপ
সৃষ্টিৰ যদিওবা আছে নিয়ম নীতি
ব্যতিক্ৰমি অভিলাষ মানৱ মনৰ প্ৰীতি।

বিশাল বিশ্বৰ বহুদুৰ প্ৰাণ্তত
বেশভূষা যিদৰে হয় অমিল নিশ্চিত
ভাৱৰ প্ৰকাশ প্ৰতিবিম্ব কিদৰে হয়
শিল্পৰ প্ৰাচুৰ্যও তাত থমকি বয়।

কবিতাৰ সংজ্ঞা আছে কবিৰ হাতত
আছে কুলিটিৰ সুৱাদি কুকু মাতত
কেতেকীৰ মাজনিশাৰ হিয়াভগা কানোনত
লিখা মাথো, নেথাকি সংজ্ঞাৰ বাঙ্কোনত।। ♫

মিনতি

কোন তুমি অশ্বীরি
উন্মনা কবিলা মোক
এবাব দিবানে দেখা

ক্ষণে ক্ষণে দিয়া আহি
এচুকত মনটোৰ
ইফালে সিফালে চাওঁ

রূপবুণ নুপূৰৰ
নিজম নিতাল বেলা
চাবলে হেঁপাহ জাগে

উজাগৰী কত বাতি
দুৰু দুৰু কৰে মন
সপোনৰ বাণীজনী

নেজানো মই কি ক'ম
দিবা তুমি শুধৰাই
মিচিকিয়া হাঁহিটৰে

নেদেখিলো অতদিনে
সামিধ তোমাৰ দিয়া
কবিতা যদিহে নাম

লিখি যাম নকৰাকৈ ক্রটি যন্তৰ।।

আগে পিছে ঘূৰি ঘূৰি
খেলি খেলি হৰ-লুকি
কমাই হাদয় বেথা

যতমানে সাঁচি থোৱা আছে অতীতৰ।
পৰশ হাতৰ লাহী
শুনো যে বঁহীৰ সূৰ
কিজানিবা দেখা পাওঁ

এচমকা মৰিচিকা এই মৰতৰ।

সুৰদী শব্দ লহৰ
অতক্রিতে কৰে খেলা
মুখনি তোমাৰ লাগে

পূর্ণিমাৰ জোনটিহে যেন শৰতৰ।

কটালো তোমাকে মাতি
কেতিয়া মিলিব ক্ষণ
গোপনে আহিবা তুমি

খেলিবলে মোৰ সতে এপৰ দুপৰ।

মনত বহতো ভ্ৰম
মনাকাশ পোহৰাই
থাকি আঁতৰে আঁতৰে

জাগৃত কৰিবলে চেতনা ইন্দ্ৰিয়ৰ।

নোৱাৰো থাকিব বিনে
ওপচাই মোৰ হিয়া
ৰাখিম তোমাৰ মান

অভিন্ন

শেৱালি ফুলে ফুলাৰ মন্ত্ৰ
অহোবাত্ৰি যিদিবে পঢ়ে
বজনীগন্ধাৰ মিঠা আবেশত
মনৰ পথিলা যিদিবে উৰে
শীতৰ পুৱা কুঁৰলী চাদবে
দেহ যিদিবে আবৰি ধৰে
পুৱাৰ বেলিৰ সোণালী বঙে
মন পুলকিত যিদিবে কৰে
অপত্য স্নেহত মাতৃ হৃদয়
মাখন সদৃশ যিদিবে গলে
কইবা কোমল প্ৰেম পৰশত
বুকুত লহৰে যিদিবে খেলে
অশান্ত মোৰ মন ভোমোৰা
কবিতা কানন চলাথ কৰে
অনন্য সেই ফুল পাবিজাত
বহি লৈ তাতে মৌ পান কৰে। ♦

প্রেমিক

এয়া কি মই প্রেমত পৰিলো !
প্রেম তাৰ মানে এনেদৰেই হয় ?
বৈ পৰা ঘন ক'লা ছলিকোছত
ওজি লৈ এপাহ সুগন্ধি কুসুম
কাজলৰ বেখা টানি লৈ সাৰধানে
হাঁহো হাঁহো কৰা উজ্জল দৃচ্ছুত
কাণত ওলমি পৰা তিৰ্বিব তৰা
ডিঙ্গিত অৰ্ধচন্দ্ৰ মন আলোকিত কৰা
দুহাতত গামথাৰ ভৱিত নুপূৰ
পাৰ হ'লা সমুখেৰে লাবনী খোজেৰে
প্রতিটো অঙ্গ যেন ছন্দেৰে ভৰা।
দেখাটো নাছিলো কোনোদিনে মই
সপোনৰো অগোচৰ দৃশ্য এনেহেন
বুজাও নাছিলো কোনোদিনে মই
সৰগৰ অঙ্গৰা পাম তোমাতেই যেন।
আজি বুজিষ্যে ভালদৰে মই
ভাল পাওঁ তোমাক, প্রেমিক মই
ছলালা প্রাণত মোৰ প্ৰেমৰ শলিতা
তুমি মোৰ, মোৰেই প্রাণৰ কবিতা ॥ ৫

জমনি

এজন বছুরে ক'লৈ মোক
আপুনি ইমান 'জমাই' থাকে
বুজিলো বখানিছে মোক
সামি অচিনাকি ভাষা কিছু
চিনাকি আখবৰ ফাকে ফাকে।
ক'লৈ এয়া মোৰ জীৱন দৰ্শন
কাতৰ হৈ ক'লৈ— মোকো দিয়া
তেনে কিছু আশিস বৰ্ষণ
নিশ্চিত হোৱা বছু নিবিচাবো দাম
যত আছে 'জমনি' বিলায়েই যাম।
পৃথিৰীখনেই যদি ধৰ এখন
একেলগো সকলোৱে উঠা-বহা কৰো
দেৰি এজনৰ প্ৰয়াস চকুলো চকাৰ
আনজনে সঁচাকৈয়ে পাৰে জানো
ল'বলৈ ভাও দেবিও নেদেখাৰ।
নহয়নে জীৱনটো এটা দুদিনৰ সাধু
জন্ম আৰু মৃত্যু নামৰ সত্যৰে বন্ধা
আছে আৰু এক সত্য মাজতে লুকাই
নিজে হাঁহি অইনকো ইহৰাব পৰাজনে
সঁচা অৰ্থত থাকে জীৱনটো জীয়াই।
বাদ দিয়া এই 'নাই নাই' বোৰ
ষিখিনি পালা তক ব্যৱহাৰ কৰা
ৰাহি হোৱাখিনি যদি বিলাই দিয়া
নকৰি চিন্তা কোনো আগৰ পিলৰ
সৌষ্ঠব বাচিৰ এই পৃথিৰীৰ
লগতে ধূকপ, তোমাৰো নিজৰ॥ ৫

সাগৰ মন্ত্ৰ

এটোপাল, দুটোপাল আৰু
বহুতো পানীৰ টোপাল
ধৰাতল বাগৰি
বৈ যায় অন্তহীন সাগৰলে বুলি
এটি ক্ষণ, দুটি ক্ষণ আৰু
বহুতো পাখিলগা ক্ষণ
সময়বোৰ বাগৰি
সজায় জীৱন, মছি অতীতৰ ধূলি।

সাগৰৰ পানী কাহানিও নুশ্কায়
গৰ্ভতে আছে যতমানে
মণি-মাণিক লুকাই
মাছুৱৈয়ে মাছ ধৰে চেগ বুজি চাই
জীৱনৰ বসবোৰো কেতিয়াও নুশ্কায়
বিচাৰিব জানিলে
মাণিকৰ শেষ নাই
সঠিক ক্ষণ চাই লোৱা থপিয়াই।

আছে যদি মুঠিমানো তোমাৰ লগত
সেয়াই যোগাব সাহস
দেখুৱাৰ ধৰতৰাৰ দিশ
জীৱন নামৰ এই মহাসাগৰত
চকুলোৱে বঢ়াব মাথো সাগৰৰ পানী
আহিব ছুনামী
চৌদিশে হিলদল ভাঙি
সময় থাকোতেই গোটোৱা মাণিক আঁতৰাই ঘানি।। ♫

মিলনতীর্থঃ অসম মেডিকেল কলেজ

এটা বন্দৰ, আনিন্দ্যসুন্দৰ
যত সমাগম হয় অলেখ তৰীৰ
মনোমোহা পৰিবেশ তাৰ
মিলনৰ তীর্থভূমি যেন
বিভেদ, প্ৰভেদে মানি লয় হাৰ।

আনে কঢ়িয়াই বিভিন্ন বোজা
আদান প্ৰদান হয় অজানিতে
অ্যাচিত জ্ঞানৰ, প্ৰেমৰ আৰু
যতমানে কলা কৌশলৰ
একগোট সকলোটি হয় নিমিষতে।

ৰেহ কৃপ, অৱয়ৰ সামান্য বেলেগ হ'লৈও
অনুঃসংজ্ঞা সাধাৰণ, ভুল নহয় ক'লৈও
সকলোটি একে বঙ্গ বঙ্গেৰে বোলোৱা
বাহিৰৰ প্ৰভেদবোৰ ধৰিব নোৱাৰা
একেটি ধাৰা যেন সাগৰলে বোৱা।

আজি মনত পৰিছে সেই তীর্থভূমিলৈ
আকৌ এবাৰ যাম, নয়ন ভৰি চাম
পাহৰা দিনবোৰ সজীৱ কৰিম
চাহগছৰ আঁৰ লৈ মৃদংগৰ তালে তালে
চিনাকি ছবিখন মনৰ পটতে ধৰিম।। ♦

বন্ধু বিদায়

আজি ঢল বাগৰি আহিল
পাৰ ভাট্টি সেঁৰৱণীবোৰ
পানীবোৰ বৈ গ'ল সুকলমে
এৰি গ'ল অ'ত ত'ত জাৰৰ জোথৰ
দুঃখিত কৰি মনৰ পথাৰখন।
তোমাৰ সেই নিমাখিত হাঁহিটো
পঢ়াৰ প্ৰতি অসীম ধাউতি আৰ
তোমাৰ হাতৰ পৰশত মূৰ্ত হোৱা
মানৱাঙ্গৰ অবিকল ছবিবোৰে
হেঁচা মাৰি ধৰে মোৰ হৃদয়খন।
ছাত্ৰাবাসৰ প্ৰথম সঙ্গী হিচাবে
দি থোৱা তোমাৰ সানিধ্যৰ উপহাৰ
ঘনে ঘনে অহা-যোৱা কৰে
বাৰে বাৰে মোৰ চকুৰ আগত
যেন পৰিত্যক্ত, স্মৃতিৰ দোলনা এখন।
আজি পোৱা নাই মই কোনো উত্তৰ
কিদৰে আঁতৰাম এই মনৰ জাৰৰ
কিন্তু জনাইছো তোমাক বিদায় প্ৰণাম
শান্তিৰে থাকা য'তেই থাকিবা তুমি
পাৰিলে আহিবা পুনৰ চাই শুভ ক্ষণ।। ♫

(ডিবুৰুৰ ছাত্ৰাবাসৰ প্ৰথম সঙ্গীৰ এজন নৰেন্দ্ৰ গোস্বামীৰ মৃত্যুৰ বাতা
মনলৈ অনা ভাবাবেগ খুলমূলকৈ লিখি শ্ৰদ্ধাঞ্জলি হিচাবে আগবঢ়ালে

বিপ্লব

সৌরা কেউদিশে জ্বলিছে আজি বিপ্লবৰ জুই
সেই জুইৰ লেলিহান শিখাই সামৰি লৈছে
আৰু জ্বলি নিশ্চিহ হৈছে মানৱতা
অস্ত্রধাৰী অসুৰে নাচে তাওৱ, নাওঠ হৈ।
শুনিছিলো নাম কিছু সেউজ বিপ্লব, শিঙ্গ বিপ্লব
আৰু নিচাসক্ত কানিয়াৰ কৰ্মহীনতাৰ বিপৰীতে
মন আপ্লুত কৰা কৰ্ম বিপ্লবৰ যুগজয়ী গান
নিষ্ঠা, সততা, প্ৰেম, একতাৰ সুমধুৰ ঐক্যতান।
আজিৰ বিপ্লব যেন অনন্য, বিভৎস
তেজৰঙা বং তাৰ, ক'ব পাৰি তেজেৰেই বিপ্লব
অসহায় মানুহৰ ৰেপি ৰেপি ডিঙি কটা আৰু
শাৰী পাতি গুলিওৱা নিলাজ, বৰ্বৰ বিপ্লব।
ই নহয় কোনো চিন্তাধাৰা অথবা কৰ্মৰ যুঁজ
ই হেনো যুগান্তকাৰী এক জ্ঞাতি ধৰ্মৰ যুঁজ
ব্যক্তিগত মতভেদৰ নাই কাম নাই দাম
মনুষ্যত্ব আছে যদি কণমানো কৰি দিয়া দান।
নোৱাৰে হ'ব ই কোনো মতাদৰ্শৰ কিষ্মা
মানৱতাৰ সপক্ষে কৰা নৈতিক যুঁজ
হ'ব পাৰে মাথো প্ৰচাৰ আৰু প্ৰসাৰৰ হকে কৰা
বহুল বৰ্জিত সেই সামন্ত্যুগীয়া যুঁজ।
নেজানো কোন দিশে ধাৰমান সংজ্ঞা বিপ্লবৰ
অস্তিত্ব ক্ষণিকৰ বোধহয় জীৱশ্ৰেষ্ঠ মানৱৰ
অস্ত্ৰ সামৰি ল'লে, ইজনে-সিজনৰ কান্ধত হাত থ'লে
ব'ব পাৰে অৱশ্যে মানৱ সমাজৰ ॥

ମନମୃଗ

ମାନୁହର ଏହି ସେ ମନଟୋ, ଅଜ୍ଞୁତ ମନଟୋ
ଜାନେ ନେକି କୋନୋବାଇ ଠିକନାତୋ ତାର
ମୂର୍ଖ ଚଲିତ ନେ ଭରିବ ନଖତ ଥାକେ
ନତୁବା ମନ୍ତ୍ରିକର ଆଡ଼ିଲ ଲଗା ମକରା ଜାଲତ
ହଁ ପାରେ କଲିଜାର ଅନ୍ଧକାର କୋଣତ
ଶୁଦ୍ଧିବଲେ ମନ ଯାଯ ମାଥୋ ଏଟିବାର ।
ଶ୍ରେଣୀ ଉଚ୍ଚ, ତାର ମାନୋ ଅତି ଉଚ୍ଚ
ତାତ ସନ୍ଦେହର ନାହିଁ କୋନୋ ଅରକାଶ
ହ୍ୟତୋବା ସେୟେ ଆଗ ପିଛ ନିଚିନ୍ତି
ମେବିଯାଇ ଲଯ ଉଚ୍ଚ ଆଶାର ନାଗପାଶ
ଏବାର ବାନ୍ଧ ଖାଲେ ପିଛେ ନାହିଁ ପରିଭ୍ରାଣ
ନିତ୍ୟ ନତୁନ ଦେଖୋ ବହୁତ ପ୍ରମାଣ ।
ତେଣେ କିଯ ଫୁରେ ଇ ଆଁତରି ଦୂରେ ଦୂରେ
କିଯନୋ ନିଦିଯେ ଦେଓ ସୃଷ୍ଟିର ସୁରେ ସୁରେ
ଡିଙ୍ଗ ମେଲି ଯଦି ଇ ଦୂରଲୈ ନେଚାଯ
ସମୁଖତ ଥକାଥିନି ପ୍ରାଣଭବି ଖାଯ
ପାରେ ନିର୍ବିଘ୍ନେ ପାର ହଁ ବସଯର ନୈ
ଯତମାନେ ଆଛେ ଦୁଖ ନିଲଗତେ ହୈ ।
ଆଜି ପାଇଛୋ ବିଚାରି ଯେନ ଠିକନାଟି ତାର
କିନ୍ତୁ ଘରର ଅରିଷ୍ଟିତି ଯେ ସଂଚାକେ ଅସାର
ବାନ୍ଧି ଲାଲୈ ମନ୍ତ୍ରିକର ମାୟାଜାଲଖନ
ପ୍ରେମର ଡୋଲେବେ ହନ୍ଦଯର ଆଗଚୋତାଲତ
ଚେକୁରିବ ମନ ମୃଗ ଆନନ୍ଦତ ବିଭୋର
ଦଳ ବଳ ସମସ୍ତିତେ ସଜାଇ ଧରଣୀ ମଧୁର ॥ ♦

যুগজয়ী

(টি.ডি. চিরিয়েল টম এণ্ড জেবী' চাই হোৱা অনুভৱ)

এনেনো শুৱনী “জেবী” মোৰ নিগনি
মই হেন বোন্দাৰো হৰি নিয়ে চিত
‘টম’ বুলি মাতিলেই মিঠাকৈ মাতেৰে
শনো যেন ভূপেনদাৰ মনজুৰোৱা গীত।

অকলশৰীয়া সি জোকাবলৈ মোকহে পায়
দুষ্টালিবোৰো যেন কোনো সীমা নাই
জুইকুৰা জুলাই সি গাঁতত সোমায়
বেহ-ৰূপ চাবলৈ ঘনে ভূমুকিয়ায়।

জোঙাকৈ মুখখন তাৰ চালে চকু ৰোৱা
থিৱ ঠৰঙা মোচকেইডালেৰে সি বেপৰোৱা
কণমানি মগজুটো কুবুদ্ধিৰ ভঁৰাল
পৰিলে পাকত তাৰ জানিবা শান্তি হৰাল।

দৌৰতো নোৱাৰো তাক পেলাবলৈ পিছ
য'ত ত'ত খুন্দিয়াওঁ ধিচ, ধিচ, ধিচ
দেখুৰাই কৰো খং কিষ্ট ভিতৰি মৰম
মৰমতে পাহৰি যাওঁ বোন্দাৰ ধৰম।

লিক্লিকীয়া নেণুৰদাল খামুচীয়া সজা
খাবলৈনো কিটো আছে চাবলৈহে মজা
ভাৰি তাকে সময়ৰ সন্ধ্যহাৰ কৰো
বন্দুত্বৰ এনাজৰীদাল কটকটীয়া কৰো।। ♦

যথার্থ

ঘোপমৰা এন্নাৰ কোঠালিত বহি
শুনো মই সুদূৰত দৃশ্যমান
আলোকোজ্জ্বল কোঠাটোৰ পৰা ভাঁহি অহা
ৰঞ্জু ঝুঝু নৃপুৰৰ সুকোমল ধৰনি
কঁহৰাৰ পৰশৰ অনুভৱে যেন
নমায় চকুৰ পতা আপোনা আপুনি।
ছন্দে ছন্দে যেন খহি পৰে জাক পাতি
পপীয়া তৰাবোৰৰ নেজাল প্ৰকাশ
হৈ যায় সকলোটি শূন্যতে বিলীন
কৰি হৈ ফৰকাল মনৰ আকাশ
অনুভৱ কৰো যেন কেউফালে মোৰ
সুগঞ্জি মলয়াৰ এক মৃদু প্ৰবাহ।
মন যায় গুচি যাম সেই স্বৰ্গীয় কোঠালৈ
কিন্তু অসহায় মই, নেদেখোয়ে বাট
পৰি আছে ক'ত কি বাধাৰ হেঙোৰ
নাই কোনো, দেখুৱাৰ ধৰি মোৰ হাত
মৰততে পাইছো যি অমৃতৰ ভাগ
স্বৰ্গীয় সুখলৈ মোৰ নাই অনুৰাগ।
কাঁইটীয়া হ'লেও এই ধৰাৰ বুকুত
লতিলো জনম মই মাটিৰ মানুহ
যাম এৰি হৈ সকলো পার্থিৰ সুখ
মন নাই নিবলৈ লগত নোপোৱাৰ দুখ
দুদিনৰ বাবে কিয় বাকু কৰো হাঁহাকাৰ
সেয়ে তন্ময় হৈ শুনো সুৰৰ বংকাৰ॥ ৳

ଆକୃଷ୍ଟ

କ'ବ ପରା ଆହିଲି ତଇ
କଣମାନି ପଥିଟି ମୋର ସମୁଖତ
ଅବୁଜ ଭାଷାଟି କୈ
ଘନେ ଘନେ ଝପିଯାଇ
ଆନିଛ ବତବା କାବ
ମୋକ ଦିବଲୈ ?

কোনেনো সানিলে বহুবঙ্গী ফাঁকু
 তোৰ কঁহুৱা কোমল পাখিৰে
 সেই ডেউকা দুখনত
 নহ'বি অস্থিৰ তই
 নকৰো অনিষ্ট মই
 ক'ব লগা যি আছে কৈ যা তই।

ପିଛେ କଥା ଏଟା ଆଗଧବି କ
ଫିଚାଖନ କିଯନୋ ବାବେ ବାବେ ତୋର
ମଘନାଇ ଉଠା ନମା କରେ
ମନର ହରିଷତ ନେ ବ୍ୟଥାର ଭବତ
ଜାନିବଲୈ ମନଟୋରେ ମୋର
ବରକୈ ଉଚପିଚ କରେ ।

আছেনে বাক তোব স্থায়ী ঠিকলা
 মন গ'লে পাবলৈ লগ
 কোনোবা এদিন, আহিম মই
 পাতিবলে আছে বহু কথা
 নিবলে, সুখৰ দুখৰ
 কিজানিবা কমে কিছু অন্তৰৰ ব্যথা।

যদি হৈ থাকে বার্তালাপ

ଦୁଯୋବେ ସମୟେ ସମୟେ

କିଜାନିବା ବୁଜି ପାଇଁ ଏଦିନ

ভাষা দুয়োবে, দুয়োজনে

ଉବି ଶୁଚି ଯାଏ ଦୁଇଁ ଦୂର ଦେଶଲୈ

ମନେ ଯତ୍ତ ପ୍ରଭେଦ ନାହାନେ ॥ ୫

এজন ডাক্তার কবিতা • ১৩

অব্যক্তি

অসমী আই মোৰ নুণ্ডিবা মোক
তোমাক কিমান ভাল পাওঁ বুলি
নোৱাৰোয়ে দিব মই সবিশেষ উত্তৰ
অথবা দেখুৱাব মনৰ দুৱাৰ খুলি।

ক'ব পাৰো ভাল পাওঁ হিয়াখন উজাৰি
আৰু আমৰণ নিছিঙে এই এনাজৰী
কৰে যদি কোনোবাই চেষ্টা লাগ্বনাৰ
সন্মুখীন হ'ব সি তীৰ যাতনাৰ।

নোৱাৰো সহিব মই কিষ্ণিতো দুখ তোমাৰ
হয় যদি মলিয়ন তোমাৰ আঁচল
অব্যক্ত বেদনাত সেমেকা দুচকু তোমাৰ
অস্থিৰ স্থিতিত তুমি নাজল-নাথল।

ভাল পাওঁ পুৱাৰ বেলিটিৰে কঁপাল শুৱাই
মুগা-পাটৰ সাজেৰে নিজকে সজাই
জেতুকাৰ বোল সানিলৈ দুহাতত
খোজ দিয়া ধাননীৰ ঠেক আলিবাটত।
আজি অতিকে ভাৰাক্রান্ত মন মোৰ
নেদেখি তোমাৰ সেই চঞ্চলা ৰূপ
অজিনপাটকী সৱে সুদূৰত বহি লৈ
মোলৈকে চাই যেন কৰে বিদ্রপ।

মাত্ৰ মান নাই, ভাষাৰ জ্ঞান নাই
পৰিচয় দিয়ে নিজে অসমীয়া বুলি
অসমীৰ সন্তান সৱে একেজেঁট হোৱা
ধৰি আনি বহুৱাও সিহ্তক নচচা শূলত তুলি।। ♫

মহামাৰী

(এক বলাঙ্কাৰৰ ঘটনাৰ প্ৰতিক্ৰিয়া)

প্ৰশান্ত মনত মোৰ
আজি অশান্ত ভাববোৰ
যেন গৰাখহনীয়া লুইতৰ
সমুথত বিপদ দুর্ঘোৰ।

সময়ৰ কোবাল সোঁতে
সামৰি উতুৱাই নিলে
যতমানে মনুষ্যৰ গুণ
সৃষ্টিয়ে আদিতেই দিলে।

দুবাহৰ অসীম শকতি লৈ
হৈছিলা নাৰীৰ বক্ষক
আজি উতলিল বীৰ্য তোমাৰ
হ'লা এক দুৰ্বাৰ ভক্ষক।

পাহৰিলা সমাজৰ আচাৰ
নকৰিলা বয়সৰো বিচাৰ
বিচাৰিলা মাথো ক্ষণিকৰ সুখ
ক'লা কৰি ভাত্ৰ চেনেহৰ মুখ।

আফ্ৰিকাৰ 'ইবোলা' যেন অন্য ৰূপত
বিয়পিছে ভাৰত দেশত
নহ'লে সংযত, নল'লে বিধান
মষিমূৰ কৰিব কলিব বেশত।। ♦

অহমিকা বনাম স্বাভিমান

এজনে সুধিলে আজি এটা জটিল প্রশ্ন
কওকচোন পাবে জানো আজিৰ দিনত
অহমিকা নোহোৱাকে থাকিব জীয়াই
অহঙ্কাৰীসকলৰ দপদপনিত নহ'ব জানো
স্বাভিমানী সাধুজনৰ অযথা বিলাই?

হায় ! বিপদ ! পাৰিমনে বুজাবলৈ ?
খুলি ল'লো মোৰ জ্ঞানৰ পেৰাটো
যত আছে সাঁচি থোৱা বাচকবনীয়া
সামগ্ৰী পুৰণি ভিন্ন ভিন্ন প্ৰকাৰৰ
দিবলৈ উত্তৰ এটি সৰল, ধূনীয়া।

হাতত উঠিল এটা বেলুন, এটা টেনিছৰ বল
ক'লো ফুলোৱা বেলুনটো, কোৱামতে হ'ল
সুধিলো পাৰিবানো ফুলাব টেনিছৰ বলটো
আছে যতমানে জোৰ উশাহত তোমাৰ
যদি নোৱাবা, তাতেই পাবা বিচৰা উত্তৰটো।

অহমিকাৰ বেলুনটো ফুলালেই ফুলি যায়
বাহিৰৰ আৱৰণ তেনেই পাতল, সহিষ্ণুতাহীন
শূন্যতে উৰি ফুৰা ক্ষণস্থায়ী প্ৰকৃতি তাৰ
নোৱাৰে সাধিব ই কাৰো উপকাৰ
ক্ষণিকৰ বিজুটিত ফুটি হ'ব যে অসাৰ।

স্বাভিমান নামৰ বলটো যদিও কঠিন কিছু
সহনশীলতাৰ উদাহৰণীয়, আদৰণীয়

নিজে শিকে আনকো শিকায় ফুর্তিতে ঝঁপিয়াই
নেজানো বুলি ক'বলৈও কোনো লাজ নাই
নিজের লগতে আনৰ সম্ভাকো সম্মান জনায়।

সেয়ে ভাবি গুণি লোৱা তুমি বাচি
নেলাগে কৰিব চিন্তা অহঙ্কাৰীবোৰ
নিজে যাৰ জঁহি খ'হি হ'ব যে নিৰ্ঘাট পতন
নেজানো সঠিক কি বুজি পালে তেওঁ
নে অথলে গ'ল মোৰ ইমান যতন। ♦

বিবুদ্ধিৰ ক্ষণ

অলস গধুৰ মোৰ চকুৰ পটা
শুনিছে আলস্যৰ হাত ভবি কটা
উস ভাবনাও নাই একো এটা
স্বন্তি কিন কিন কৰে ভবি দুটা।
নিষ্পৃহ মনটোত আকাঞ্চ্যা শেতেলী
অন্যথা গৰম এটি চাহৰ কেটলী
হেৰোৱা উদ্যম কিছু ল'বলৈ বুটলি
খুলিবলৈ মনৰ প্রতিটো কোঠালি।
খিঙখিঙ্গীয়া মনৰ ভবষা নাই
কদৰকপে আদবিব যাকে য'ত পায়
অনুমানে হাত ভবি পেটতে লুকায়
সমিধান কিবা এটা আছ্বে যুগুতাই। ♦

জীরন ডিঙ্গা

পুবাতে ওলাইছিলো সঁজুলিবোৰ লৈ
ফিন্দ থোৱা বুকুখন আশাৰে ভৰাই
শকতি থাকে মানে জাল মাৰি যাম
মাছ-পুঁঠি তেতিয়াহে বেছিকৈ পাম
দুসৰ্জৰ জোখাৰে ঘৰত হৈ
বাকীথিনি লৈ বজাৰলৈ যাম
দাম পালে হ'ব কিছু ভাল কাম
সেইজনীলৈ আনিম কাণৰ এযোৰ
আৰু পোনাটলৈ দুটামান কাজুবাদাম।

বাঞ্জি থোৱা নাওখনি মোকলাই লৈ
তবি দিলো পাল, এবি দিলো মহাসাগৰত
মনৰ আনন্দতে ভাটিয়ালি গাই
টৌবোৰে নিচুকায়, ফুচুলায়, বাট দেখুবায়
তঃপৰিৰে নাওখনি আগুৱাই যায়
ধৰা দিয়ে মাজে মাজে মাছ এটি দুটি
এনেতে বেলিটিয়ে হাঁহি মাৰি ক'লে
সময় থাকোতেই তুমি যোৱা উলটি।

ঘূৰাই ল'লো মই নাৰৰ শুবি
বৰ বৰ টৌবোৰে আহি ধৰিছে আগুবি
যেনে তেনে পাৰ পালো, নাওখন বাঞ্জিলো
খালৈটোলৈ চাই কিছু হতাশ হ'লো
ভাৰি গুণি থাকোতেই টৌবোৰ আহি
খুনিয়াই হৈ গ'ল ভৰি দুখনত
তলুবাৰ বালিবোৰ আঁতবি যোৱাতহে
চেতনা জাগিল মোৰ হঠাতে মনত।

ক'লে গৈ থাকা আগুরাই, থমকি ন'বৈ
সাগৰৰ ছুনামীৰ কোনো সীমা নাই
সোনকালে ঘোৱাগৈ পোহৰকণ থাকোতেই
পোনাটিবে সতে মনৰ মানুহজনী
আছে চাগে ডিঙি মেলি বাটলে চাই।। ♦

প্রস্ফুটিত প্রশান্তি

এপাহ ধূনীয়া ফুল হালিছে জালিছে
ভঁৰাল উদং কবি সুৰভি সিঁচিছে
ভোমোৰাৰ গুণ গুণ গানৰ তালত
পখিলাটিৰ প্রাণোছল চুমা পৰশত
মৌমাখিটোক বুকুৰ মৌ উজাৰি দিছে।

হেৰুৱালে নেকি কিবা ফুলপাহে বারু
সৌন্দৰ্য্য গৰিমা কিষ্মা এপলক জীৱনৰ
হৈ ৰ'ব চানেকি চিৰকাল সুন্দৰৰ, প্ৰেমৰ
আযুকাল শেষ হ'লৈ সমৰ্পিত জীৱনৰ
নিঃশব্দে আঁতৰি যাব লৈ এবোজা সুখৰ।

ফুলপাহে কি কয় শুনোছোন বারু
বাহ্যিক ৰংটোৱে যদিওবা কৰে আকৰ্ষণ
প্ৰাণৰ সুৰভি, মৌমাতবাৰে হৰে চিত্ মন
“যিমানে বিলাই দিবা সিমানে মহান হ'বা”
সুখকণ গোটাবলৈ নেলাগেযে ধন।। ♦

বিদায় ক্ষণ

(এটা দাঁত সরোবর প্রতিক্রিয়া)

হে বন্ধু বিদায়, আজি চির বিদায়
যোৱা ঘাঠিটা বছৰ দিলা তুমি লগ
পিতৃ নে মাতৃ, ভগী নে ভাতৃ নে পত্নী
কৰিলা আপোন মোক সবাকে চেৰায়।

লৈছিলা যতন মোৰ সহি দিনে ৰাতি ক্ৰেশ
যাচিলা আনন্দ ভোগৰ লৈ দধিচীৰ বেশ
দেখুৱালা শক্তি তুমি থাকোতে সময়
শতক হৈছিল দূৰ কৰি তোমালৈ ভয়।

পুৱাতে চিকুণ হৈ শুধ বগা সাজত
লুকুৱাই নিজকে মিচিকিয়া হাঁহিৰ মাজত
দিছিলা প্ৰতিষ্ঠা তুমি সমাজত মোক
আজি প্ৰতিদান দিবলৈ আছে মাথো বুকুভৰা শোক।

জানো কি হ'ল, তোমাৰ হ'ল অভিমান
যাতনা দিলা কিছু সময়ে সময়ে
ভাবিছিলো সঙ্গ সুখ এই চিৰদিন পাম
কিন্তু দাতাই দিলেও যে বিধাতাই নিদিয়ে।

আজি নিজীৰ দেহাটি তোমাৰ পৰি আছে একাষত
জানো, এই ক্ষতি মোৰ নহ'ব পূৰণ
সেয়ে, এসাঁজ লঘোন দি নিৰ্বাক হৈ মাথো
অতীতৰ সঙ্গ সুখ কৰিছে দুখেৰে স্মৰণ ॥ ♫

অসাধাৰণ

সভাঘৰ শুৱনী কৰি বহিছে
আজি মই শেষবাৰলৈ
সমুখত ফুলদানি সুগন্ধি ফুলৰ
বহিছে সমজুৱা হাঁহিটি ওঁঠত লৈ।

নিৰলস মন মোৰ, যেন গতিহীনঃ
ধাউতি অকগোয়ে নাই
দৃশ্যপটত ভাঁহে অতীতৰ ছবিবোৰ
মনলৈ বাগৰি পৰে হামখূৰি খাই।

হঠাতে ভাব হ'ল যেন অদৃশ্য হৈ গ'ল
সমুখৰ সকলো শাৰীৰিক অৱয়ব
দেখোঁ শাৰী শাৰী স্পন্দিত কলিজা
কল্পনাতীত এক দৃশ্য অভিনৱ।

অনুভৱ কৰো আৰু কিছু হাঁহাকাৰ
মোৰো যেন নিজৰ বুকুৰ মাজত
কৰিছে প্ৰতিবাদ সজোৱে খুন্দিয়াই
বিচলিত, ক'ব যে নোৱাৰো মুখৰ লাজত।

মন যায় তৈ দিম উলিয়াই মেজত
সকলোৰে সমুখত কলিজাটি মোৰ
পাতিবলে কথা এটি, এটি কলিজাৰ সতে
হ'বলৈ কিছুপৰ আনন্দত বিভোৰ।।

স্বাধীনতা দিবস

(চাকবির পৰা অৱসৰ গ্ৰহণৰ প্ৰতিক্ৰিয়া)

আজি মোৰ গাটো সাতখন আঠখন
ৰাই জাই কৰি আছেচোন
আহ ঔ ওলাই দিপালী, ৰূপালী, মেঘালী
আৰু আছ কোন কোন
হাত ভৰি নচুৱাই ককালখন ঘূৰাই
মাৰি দিওঁ কেইপাকমান
আছে শকতি দুবাহত, দুভবিত এতিয়াও
দিওঁ তাৰে কিঞ্চিত প্ৰমাণ।

আছিল অতদিনে দুইমোনি শিল এটা
হেঁচা দিয়া ওপৰত মোৰ
হাত ভৰি কোঁচ খোৱা, উশাহো নোপোৱা
ঠেলিলেও নোহোৱা দূৰ
আজি হঠাতে বাগৰিল সেই শিলটো
ফুলি গ'ল হাঁওফাঁও মোৰ
দেহাটি পাতল হ'ল, যেন কমোৱা তুলাহে
উৰিম হৈ আনন্দত বিভোৰ।

ফৰকাল মনৰ আকাশ আজি নাই দিধা ভাৰ
নাই খং ৰাগ কাৰো প্ৰতি
বিশ্বাসে হৃদয় ভৰা থাকিব অটুট
চিৰদিন এই সুমতি
জাগিছে কঞ্জনা মনত এক সুস্থ সমাজৰ
পাৰো নেকি হ'বলৈ সহায়ক মই
আকাশ ছালেৰে ঢকা একেখনি ঘৰ
চাবলৈ পৃথিৱীখন সমুখত লৈ।। ♫

প্রলাপ

(অসম মেডিকেল কলেজৰ মনোবোগ বিভাগৰ ঘটনা এটাক লৈ)

মনলৈ আহিছে তাহানিৰ এটি দিন সজীৱ হৈ
মানসিক বিভাগৰ বোগীৰ শোৱনিকোঠাৰ ছবিখন হৈ
শাৰী পতা বিছনাত বিভিন্ন মুদ্রাত বিভিন্নজন
চঞ্চল খোজেৰে বিছনাৰ বাহিৰত সুন্দৰ তাৰেই এজন
উৰণীয়া মন, অধিক উদ্যম, শুবলৈ সময়ৰ কম
নাজানে নিজে তেওঁ ৰোগত আক্রান্ত, ‘হাইপ’মেনিয়া’ নাম।

প্ৰথম বিছনাত বহি থকা যেন এচপৰা প্ৰকাণ্ড শিলাখণ্ড
অলৰ অচৰ তেওঁ নিষ্পৃহ ভাব, শৰীৰতো নাই কোনো ছন্দ
চাৰে খবৰ ল'লে, “কেনে আছা” বুলি কিন্তু উত্তৰ নাই
মাথো চাই ৰ'ল মুখলৈ তধা লাগি যেন বুজিকে নাপায
মনটোয়ে নাই শৰীৰৰ ভিতৰত, ঘূৰিছে বাটত য'ত পৰৱৰাই পায
“ফিজ’ফেনিয়া” লিখা ফলক এখন বুকুতেই লৈ ওলোমাই।

হঠাৎ শুনিলো এটা প্ৰচণ্ড শব্দ যেন গালত এথাপৰ
ঘূৰি চাই দেখো বিছনাত লুটি খোৱা শিলাখণ্ডটো আৰু
কাষতে থিয় হৈ উদ্যত হাতোৰাবে সেয়া সুন্দৰ কুমাৰ
গৰজিছে, “নেজান সন্মান বৰ লোকৰ, মাত নাই মুখৰ।”
চাৰলৈ চাই, “চাৰ ইয়াক চক দি দিয়ক,” যেন প্ৰফেচাৰ তেওঁ
“হ'ব বাক”, চাৰে মিচিকি হাঁহে মোচৰ তলত
নেজানে সুন্দৰে অলপ পিছতে দিব লগা ইচিটি লিষ্টত
তেওঁ এক নম্বৰত।। ♦

শেষ নিশ্চাস

সৌ চোরা উৰি আছে ত্ৰিবঙ্গী পতাকা
টো খেলি নীল আকাশত
স্বাধীনতাৰ মৃদু সুৰ সমলয়
অবিবাম বাজিছে কাণত।
কোনে কয় উৰিছে পতাকাখন
গতিশীল ধীৰ বতাহত
নাজানে, কঁপিছে পতাকাখন
নিষ্ঠুৰ শতৰূৰ নিৰ্মম আঘাত
বুকুত সাৰতি লোৱা
শত শত বীৰ জোৱানৰ
লহৰ সৃষ্টিকাৰী শেষ নিশ্চাসত
জয় জোৱানৰ জয়। ♦♦

(গড়ৱাল ৰেজিমেণ্টৰ কেপ্টেইন মনোজ কুমাৰ
পাণ্ডেৰ অজেয় উক্তিৰ কাৰ্য্যিক প্ৰকাশৰ সামান্য
প্ৰয়াস।)

নীলিম নিলয়

ইয়ে মনৰ এটি অচিন খেলা
উৰণীয়া পথিটি থ'বলে সজাত ভৰাই
চাবলে পাথিৰ ৰং কাষৰ পৰাই
নুবুজি পথিৰ ভাষা তাৰ দুখৰ বেলা।

নাই জানো এটি মন তাৰো শৰীৰত
উৰিবলে এখন্তেক মুক্ত আকাশত?
কিয় পাতি দিয়ে তেন্তে অভেদ্য জাল
নিৰীহ প্রাণত লগাই যত আছকাল।

খুলি দিয়া খিৰিকী বন্ধ সজাটিৰ
কণমানি ডেউকা তাৰ নকৰি স্থৱিৰ;
কৰা উপভোগ মাঠো নিবিৰ ক্ষণত
সারলীল, গতিময় ছন্দ নীল আকাশত।। ♫

বৰষী মাঝে পৰিহৃত কৰে পৰিহৃত
বৰষী কৰে পৰিহৃত কৰে পৰিহৃত
বৰষী কৰে পৰিহৃত কৰে পৰিহৃত
বৰষী কৰে পৰিহৃত কৰে পৰিহৃত

বৰষী কৰে পৰিহৃত কৰে পৰিহৃত
বৰষী কৰে পৰিহৃত কৰে পৰিহৃত
বৰষী কৰে পৰিহৃত কৰে পৰিহৃত
বৰষী কৰে পৰিহৃত কৰে পৰিহৃত

বৰষী কৰে পৰিহৃত কৰে পৰিহৃত
বৰষী কৰে পৰিহৃত কৰে পৰিহৃত
বৰষী কৰে পৰিহৃত কৰে পৰিহৃত
বৰষী কৰে পৰিহৃত কৰে পৰিহৃত

ମରହା ଅତୀତ

ବାତି ଏପର ହଲେଇ ଦେଖା ଦିଯେ
ଅଶ୍ରୁରୀବୀ ଅଚିନାକି ଏଟି ଛୁଯା
ଲାଗେ ଏକେବାର କିଛୁ ଯେନ ଚିନାକି
ଉତ୍ସକଣ୍ଠିତ ମନେ ହାହକାର କରେ
ପାଯ ନେକି ଦେଖା ପ୍ରତିଛବି ତାତ
ଏଥି ଅହା ଅତୀତର, ଆରୁ କିଛୁ ମାଯା ।

ଏଥୋଜ ଦୁରୋଜ ଆଗବାଢ଼ି ଯାଓ
ଲିବିକି ବିଦାରି କିଜାନିବା ଚିନି ପାଓ
ଯିମାନେଇ ଯାଓ କାଷ ଚାପି ମହି
ସିମାନେ ଆଁତରି ଯାଯ ଚୁଚୁକ ଚାମାକକେ
ନୋଖୋଜେ ମାନିବ ମୋ ଆତୁର ମନେ
ଅତୀତ ଥାକିବ ସଦାୟ ଅତୀତେଇ ହୈ ।

ଏହାରତେ ବୈ ଥାକି କରେ ନେକି ଉପହାସ
ଗୋଟାଇ ଲୈ ମୋ ଗତିହିନ ଇତିହାସ
ଦୁର୍ବେଧ୍ୟ ଭାଷା ସେଇ ମିଟିକି ହାହିଟିର
ଉଚ୍ଚ ଆକାଂକ୍ଷୀ ମନେ ହାବିଯାସ କରେ
ଓନିବିନେ ଅହରହ ଦୂରଗିତ ବାଜି ଥକା
ଦୁପର ନିଶାର ଶକ୍ତ ମୋହନ ବାଁହିଟିବ ॥ ୫ ॥

প্রয়োজন

উত্তরণ হৈছে মানৱ মনৰ
তাত তিলমানো সন্দেহ নাই
পৃথিৰীৰ বুকু এবি মংগলযানখন
পোহৰৰ গতিবেগে শূন্যলৈ যায়।

ক'তেনো হেৰাল তাহানিৰ দিনবোৰ
খবৰৰ টোপোলা লৈ ডাকোৱাল যায়
আজি পৃথিৰীৰ সিমূৰত থাকিলেও
ক্ষণে ক্ষণে প্ৰতিপলে টিপ্পনী পায়।

সঁচাকৈয়ে উত্তরণ হৈছে নে বাক,
কিয় তেনে অৱলা আউলি বাউলি
খন্দিয়াই ভাঙিছে দুহাতৰ খাক,
মাতৃয়ে অকালতে হেৰৰায় আলাসৰ লাক?

কিয় আজি দাম নাই মূল্যবোধৰ
আছে নেকি যুক্তি অথা ক্ৰোধৰ
বাটে পথে দেখোচোন স্থলনৰ পয়োভৰ
হয় নেকি এয়াই উত্তরণ মানৱ মনৰ?

ত্ৰিলোক জিনিলে আজি মানৱ মনে
বিজ্ঞান, প্ৰযুক্তিৰে বলীয়ান হৈ
জিনিব নোৱাৰে কিয় নিজৰেই মনটো
সুচিষ্ঠা, সংযমৰ নামাৱলী লৈ?
আশা পালি বৈ আছে মই !! ♦

আমন্ত্রণ

আহো আহো কৰে শীত নাহে জানো কিয়
উদগ্ৰীৰ মনটোৱে নসহে অপ্ৰিয়
চাৰলে নিয়াৰকণা দূৰবি মূৰত
ঠেলা হেঁচা কৰে নিতে পুৱতি পৰত।
শত শত সোণোৱালী সিঁচৰতি থাল
ঘাঁহনীত সিঁচি থোৱা চকুৰ জঞ্জাল
মনোমোহা দৃশ্য সেয়া নোৱাৰি এৰিব
নোচোৱাকে কোনে বাক থাকিব পাৰিব?
জোনবাই আকাশত অকলশৰীয়া
লুকাভাকু খেলিবলে মেঘ নাইকিয়া
জিৰ্ জিৰ্ সৰে যেন ৰূপালী জোনাক
তিতিবুৰি কৰি ল'ম শৰীৰটো শাত।
জাপি থোৱা উম দিয়া কঠাখন চাই
শেতেলীয়ে মাতি আছে চকু টিপিয়াই
ববাব টেঙাটি চোন তজবজ হ'ল
কুমলীয়া ৰ'দজাকো অথলেই গ'ল।
শেৱালিৰে মালা গাঁথি হৈছে দীঘলীয়া
অনতি পলমে তুমি পদধূলি দিয়া
ভাবি আছে এইবাৰ শেনৰ এজাত
পুৰাদমে ল'ম মই শীত আশীৰ্বাদ।। ♫

বীরাঙ্গনা

একুবির দেওনা চুবলৈকে নোপোরা
গোলাপৰ পাহি যেন কুমলীয়া দেহা
ফাঁচীত ওলমিল নসৰাই চকুলো
প্রতিৰোধ কৰিবলে মঙ্গৰ বেহা।

কিনো পাপ কৰিলে, অসুৰক বধিলে
ফুললৈ মেলোতে হাত কাঁইটে বিন্ধিলে
সৃষ্টিৰ নিয়ম মাথো নিষ্ঠাৰে পালিলে
পুৰুষৰ বুলিবলে অবিচাৰ পালে।

হ'বতো নোৱাৰে ই ঈশ্বৰৰ আদেশ
হয়, য'ত হয় অসুৰৰ সমাবেশ
য'ত হয় বেচা কিনা মনুষ্য সত্ত্বাৰ
প্রতিবাদী কঢ়ত লৈ ফাঁচী উপহাৰ।

নাৰী তুমি যুগে যুগে মহিয়সী তুমি
উদ্ভ্রান্ত শাসকক নকৰি কেৰেপে
বলিদান দিলা, তুমি অংগদানো দিলা।
সশ্রদ্ধে হেজাৰবাৰ জনাও আদাৰ।। ♦

(A tribute to the Iranian Girl
Reyhanesh Jabbari, who was hanged
For killing a man who tried to rape her.)

অসীম অনন্ত

সর্পিল নদীৰ পানী যুৱলীত বৈ
ভাৰি আছে মই
মূৰটোনো ক'ত আৰু নেওৰনো ক'ত
উৱাদিহ নাই।
চিৰ প্ৰবাহমান ই বয়, গাই গান
কুলু কুলু সুৰে।
দুখ সুখ দুপাৰৰ অশ্ব, নিয়ংব হৈ
ইয়াতে নিগৰে।
যিমানেই নপৰক জাৰৰ জোথৰ
ইয়াৰ বুকুত,
ক্ষণ্টেকতে দেখা পাওঁ উটি ভাঁহি গ'ল
নপৰে চকুত।
আছে বহু ঘাট, তাৰে এটি পানচৈ ঘাট,
নদীয়ে নিচিনে;
দিনে-ৰাতি আহ যাহ সহস্র জনৰ
নদীকহে চিনে।
সময়ো বৈ থাকে নিৰৱে, আপোন মনে
নদীৰেই দৰে।
কলুষ কালিমা যতমানে অতীতৰ
হৰলুকী কৰে।
চাণক্য, বীৰবল, গান্ধী, পেটেল আৰু
যদু, মধু, হৰি
নিচিনে কাকোৰেই, সোঁতে মাথো লৈ যায়
একাকাৰ কৰি।
ঘাত প্ৰতিঘাত যত জীৱন যুঁজৰ
হৈ পাহৰণি নৈ,
আগুৱায়, মাথো আগুৱাই হেলাৰঙে
অনন্ত ধিয়াই। ♫

ৰাজস্থানৰ সাধু

মোৰ মনৰ পতাকাখন উৰে আজি
উচ্চ আৰাবলী শিখৰত
শুকান মৰুৰ ধূলিয়াবী বতাহৰ
ছবি তাঁকি মন গহ্বৰত।
দীঘল ডিঙিয়া উটৰ পিঠিত উঠি
উপভোগ কৰো অতীতক
ৰাজকীয় শেতেলীত বাগৰ সলাই
নিচুকাও কগু হৃদয়ক।
বহুবাৰ হেকৰালো বাট পাহাৰত
কিঞ্চা বিশাল মৰু কক্ষত
প্ৰতিবাৰে পালো কিছু মাণিক বতন
সাঁচিবলে উদং বক্ষত।
স্থিতিশীল শৰীৰত যায়াবৰী মন
দীঘশ্বাস লয় ঘনে ঘন
অস্বীকাৰ কৰে অসমৰ্থ অৱসাদ
চপায় অমূল্য জ্ঞান-ধন।
বাগা প্ৰতাপৰ বীৰ গাথা, কপৰতী
পদ্মিনীৰ বুদ্ধিৰ স্বৰূপ
অত্যাচাৰী খিলিজিৰ বাকুদৰ সাঁচ
মুদ্ৰাটোৰ দুপিঠিব কপ।
ৰাজকীয় সাজ-সজ্জা, আচৰাবৰোৰে
সোণে, কপে চিক্ৰিক কৰে
মন আকাশত যেন হেজাৰ বিজাৰ
তৰাবৰোৰে ত্ৰিব্ৰিং কৰে।
সেই পোহৰতে আজি মন জাতিক্ষাৰ
সমুখৰ পথ পোহৰায়
দুভবিত পাওঁ যেন অসীম শকতি
নিবাশাও ঠিতাতে হেবায়।
মোৰ মনৰ পতাকা আজি অতি উচ্চ
উৰে আৰাবলী শিখৰত।। ♫

শৃগাল মন্ত্র

ৰাজনীতিৰ বৰ বৃক্ষত আজি
অসম মাত্ ঠুনুকা ডাল
হৰিণী চকু, ডালিম গুটি দাঁত
চকুৰ কুটা দাঁতৰ শাল।
ডালত বহি কপি সেনাই কৰে
হাই উৰুমি, খেকখেকনি
নীলা শৃগালে মাজে সময়ে আহি
ৰাউচি জুৰে এক ঘেহনী।
নীলা শিয়াল, খৰা শিয়াল আৰু
শিয়াল ৰজা প্রতিভাবান
ওকণি চাই দাঁত চেলাই থকা
বানৰে দিয়ে ঐক্যৰ তান।
জিৰণি ল'লে গছৰ ছাঁত কোনো
বাটৰূই অনিছাকৃত
থাপতে নিয়ে মুখৰ খাদ্য, কৰে
চল-চাতুৰী, অসভ্য নৃত্য।
পশুৰ বজা আহিলে সৱে লয়
আশ্রয় স্থল কৰি তৎকাল
নিমাও-মাও নাই জঞ্জাল, হ'লে
অভীষ্ট সিদ্ধি সকলো ভাল।
এৰিলে দেশ ৰজাই, পুনঃ লয়
ৰসিক ভাব, মুখত অস্ত্ৰ
কৰোতে নৃত্য সোলকে বস্ত্ৰ, ব্যক্ত
কৰে স্বৰূপ, দি মনোকষ্ট।
বিনাশ কৰা, শৃগাল বংশ আৰু
যিমান আছে উলংগবোৰ
ফুলিব ফুল, ধৰিব ফল, সেই
তক তৃণৰ নপৰে ওৰ।। ❁

ଅବାକ ସତ୍ୟ

ମୁଖେରେ କଥା କଯ, ହୟନେ ନହ୍ୟ ?
ପିଛେ କଯ ଜାନୋ ସକଳୋଟି ସଁ୍ଚାକେ ?
ସ୍ଵାର୍ଥର ଭାବନାତ, ଲୋଭର ତାଡ଼ନାତ
ସ୍ଵର୍ଗ ସଲାଇ ଲୟ ତତୀତ୍ୟାକେ
ଦାଂତେ ଦାଂତେ ଖୁଣ୍ଡିଯାଇ, ଜିଭା କାମୁବି
ଅବୁଜ କିବା କଯ ମାଥୋ ଆଧା ଫୁଟାକେ
ହ'ଲେ ପରିବେଶ ତ୍ରାସିତ ନକଯ ଏକୋ
ଲୁକୁରାଯ ଭିତରତେ ଦିଯେ ଗିଲି ଥିଲେ ।

ଚକୁରେଓ କଯ କଥା, ଏକେବାବେ ସଁ୍ଚା
ଦାଂତ, ଜିଭାବ, ତାଲୁବ ନାଲାଗେ ସହାୟ,
କି ଆଛେ ଭିତରତ ବକ୍ତାଜନର
ଅନାଯାସେ ବ୍ୟକ୍ତ କରେ, ଏକୋ ନୁଲୁକାୟ
ପଡ଼ିବଲେ ଜାନିଲେ ଦୁଚକୁବ ଭାଷା
ଆଚହ୍ଵା ପୃଥିବୀତ ବାଟ ନେହେବାୟ
ଚକୁଲୋବ ବନ୍ୟାତ ସାଁତୁବିବ ଜାନିଲେ
ହୃଦୟର ଆସନତ ବହିବଲେ ପାୟ ॥ ୫

মৃত্যু বন্দনা

তুমি কিন্তুত কিমাকাব
কুরূপ কলিয়া অঙ্কাব
বিভীষিকা তুমি নিৰাকাৰ;
তুমি অনাদি, তুমি অনন্ত
বিদায় উৰুলী তুমি সত্য
তুমি সৃষ্টিৰ তাণৰ নৃত্য
একছত্ৰী বাজসীক তুমি
সান্ধাজ্য দুগজ মাথো ভূমি
পার্থিৰ শেষ পটভূমি।
তোমাতেই সকলোটি লীন
সুশীল প্রলেপ মসৃণ
উচ্চ নীচ ভেদাভেদহীন
তুমি সক্ৰিয়, সনাতন
অৱশ্যান্তাৱী ঋতু তুমি
তুমিয়েইটো ছন্দপতন।
তুমি হ'লা অস্তিম যাতনা
তুমিয়ে অপূৰ্ব শান্তনা
তুমি শীতৰ নিয়ৰকণা;
তুমি এক অব্যক্ত চেতনা
স্যতনে লুকুৱাই থোৱা
গোটাবলে বিষয় বাসনা।
ফাগুনৰ পঞ্চোৱাও তুমি
তুমিয়ে মৃদু জুৰ মলয়া
অস্তিম ক্ষণত যোৱা চুমি;
তোমাৰ লাহী ওঁঠ'ৰ উম
পাই সকলোৱে হেলোৰঙ্গে
দিয়ে শেষ দীঘলীয়া ঘূম।। ♦

প্রভাতী পঞ্চির গান

ল'ব যদি খুজিছা আনন্দ অপার
আহাঁ দোকমোকালিতে ভ্রমিবলে
দীঘলীপুখুৰীৰ পাৰ।
শুনি কলৰৰ বিভিন্ন ভাষাৰ
মিশ্রিত সুৰৰ এক তোলে ঝংকাৰ
পাতলায় মনৰ ভাৰ।
এয়া যেন এখনি ‘গ্লেবেল ভিলেজ’
একেলগে বাস কৰে বিভিন্ন জাতি
ভাষালৈ নাই ‘প্ৰণৱ’।
কাণপাতি ভালকৈ শুনা যদি তুমি
কাউৰীৰ কঠত শুনিবা নিশ্চয়
'হেৰা, দেৰি হ'ল, উঠা
'অফিচাৰে' চাই আছে জুমি
কেতিয়ানো দিবা তুমি মেজ চিকুণাই।
শালিকীয়ে চিঞ্চিষে 'উঠ পোনা উঠ,
নকৰিলে পঢ়া-শুনা মনযোগে তই
ফুৰিব লাগিব ঘৰে ঘৰে
চুৰা চেলেকাকে খাই
বুঢ়া বাপেৰ শালিকাৰ পিছে পিছে গৈ।
চিৰিকাই কয় গৃহণীক মনে মনে
'আজি শীত পৰিষে বাহিৰত বৰ
লগা নাই হাজিৰা পাম
যি আছে কমকৈ থাম
বিচাৰিলে কোনোবাই কবি, হৈছে জৰ'।
শুনিব খুজিলে, বুজিবলৈ বিচাৰিলে
পঞ্চীৰ পৃথিৰীলৈ এবাৰ মাথো যোৱা
নিহিত জ্ঞানকন লোৱা
মুখৰ মাতধাৰ, মিচিকিয়া হাঁহিটো
নহ'বা কৃপণ, সকলোকে বিলোৱা
মৰতত যুগমীয়া হোৱা। ♫

পুষ্পসুন্দরী

বহিছে ফুলৰ সভা
সভানেত্ৰী সৰগৰ ফুল পাৰিজাত
লাগে সমাধান এটি
কোননো ফুলৰ বাণী
আলোচ্য বিষয়বস্তু হ'ব্যে সভাত।
গোলাপে টিপতে ক'লৈ
মই বিশ্বসুন্দৰী, প্ৰমাণপত্ৰ আছে
বাণীৰ মুকুটটোও
মাথো মোৰ মূৰতহে খাপ খাই বহে
দেখি মনুষ্যপ্ৰাণে ঘূৰি ঘূৰি নাচে
সমকক্ষ নেজানো মোৰ কোননো আছে!
শুনি লৈ শেৱালি উঠিল জাঙুৰ খাই
হ'লেও মই এধানি
শুভ, সতেজ মই, গুৰিতে ৰঙীণ হৈ
দোকমোকালিতে উঠি
আপ্লুত কৰো মন
সজাও দলিচাখন নিয়ৰকেলৈ
নকৰিবা আৰু হৈ চৈ।
লাজুকী বজনীগন্ধাই ওবণী দাঙি
মাৰিলে মিচিকি হাঁহি
বন্ধ নালাগে ভাল, মিলনৰ গীত গাওঁ
সেয়ে বাতি ফুলো মই
ফুলশয্যাৰ প্ৰতীক হৈ
দুটি মন এটি কৰি এৰো বিছনাতে হৈ
নাযায় সুগন্ধি অতীত পাহৰণি হৈ।

কেতেকী, হাচনাহানা, পদুম, নেরালী
সভাঘব উদুলি মুদুলি
ক'লে সবে একায়াৰ নিজকে বখানি
হ'বলৈ ফুলৰ বাণী।
কোনোৱে নপৰে তল
চুলিয়াচুলিবো যেন উপক্রম হ'ল
সভানেত্ৰী পাৰিজাত চিঞ্চিৰি উঠিল
নকৰিবা গণগোল
মইচোন সৰগৰ ফুল
দেৱৰাজ ইন্দ্ৰ তোলনীয়া জী
উৰশী, মেনকা ঘূৰে গাতে লাগি
মই নিবিচাবো নাম
কৰো মই নিজ কাম
এৰি দিয়া মনোভাব প্রতিযোগিতাৰ
মিলিজুলি সকলোৱে
মৰততে সজোৱা এখনি সৰগধাম। ♦

ভেড়া বখীয়া

এজাক ভেড়া, অক্ষন্ত
চৰি আছে পথাৰত আপোনমনে
সমলয় সমতানে
ছন্দত নপৰে যতি আকাল দিনে।
এখন, বিচ্ছি ছবি
এটাই দাঙিলে মূৰ আটায়ে দাঙে
শান্ত-শিষ্ট, পৰিতৃপ্ত
নিয়মানুৰতী, নিয়ম নাভাঙে।
বখীয়া শিয়াল বপু
উজনি নামনিৰ, বাচনিত উঠা
আদিত্য প্ৰথৰ মেধা
সাঙেৰে ভেড়াজাক, ছল-বল প্ৰথা।
শীতৰ বতাহ চেঁচা
দেহাত শিহৰণ, জাগে কদৰ্য মন
বিলাসী সপোন দেখে
ধাৰাল ক্ষুবখন, ধনে-সোণে মোনাখন
সোপা-সোপে ধন বিত্
হৈছে সাঁচি সিপাৰৰ নেদেখা গাঁতত
ভেড়াবোৰে কিনো বুজে
লাগে মাথো ঘাঁহডৰা মুখৰ আগত।
বয়সেও দিলে ভাটি
ভাগৰে হেঁচা মাৰে, পকিল দাঢ়ি-চুলি
চেমনীয়া ভেড়াবোৰে
ইতিকিং কৰে, মনে নসহে সমূলি।
কেনেবোকৈ পোনাটোকে
দিব যদি পাৰে দীক্ষা চাকৰিটোৰ
সুখেৰে এসাজ খাৰ
দুঃচিন্তা, দুর্দিনৰ পৰিবয়ে ওৰ।। ♫

উঠা নেপাল, উঠা

আচরিত ! তোমার জীবনৰ স্ফুহা
ক'ত জানো পোৱা তুমি উৎসাহী দিহা
বোৱাবলে বস কিছু শুকান তৰুত
ছতিয়াই যোৱা সাৰ জীৱন মৰুত।
যোৱাকালি হৈছিল কথা মৃত্যুৰ স'তে
দেখুৱালে কত ভয় প্ৰকাশ্যে, প্ৰকটে
নোৱাৰিলে টলাব চুলিবো সমান
অলৰ মহীৰহ ঘাইশিপা টান।
অনিৰ্বান শিখা এয়া জীৱন লালসা
বিস্তীৰ্ণ মৰুত যেন পৰিচিত ভাষা
হেৰালে এটি আশা প্ৰস্ফুটিত হয়
আশাৰ নতুন কলি, নিৰাশা নহয়।
অনবদ্য, অফুৰণ্ত শকতি তোমার
মনোবৃত্তি অস্তুত, গতি দুৰ্বাৰ
ধৰাৰ স্থলন কিষ্মা প্ৰবাহ হিমৰ
দুচকুত সপোন নতুন দিনৰ।
প্ৰণামো তোমাক হে সত্ত্বা মানৱৰ
নতশিৰ যতমানে দৈত্য দানৱৰ
আশা মাথো সূর্যমুখী ফুলিব পুনৰ
উদিত সুৰুজ চাই নতুন দিনৰ।। ♦

ଗୃହିଣୀ

ଗୋଟେଇଟୋ ଦିନ
 କିନ୍ତୁ ବାକୁ କରା ତୁମି କାମ ?
 ସିଫାଲେଇ ଯାଉଁ
 ଶୁନୋ ମାଥୋ ତୋମାରେଇ ନାମ ।
 ଦୂଚକୁ ପକାଇ
 ନିକ୍ଷେପ କରିଲେ ବାକ୍ୟବାଣ
 ବିତୁଷ୍ଟ, ବିମର୍ଶ
 ଗିରିହିଁଂ, ଦର୍ପ ଥାନ-ବାନ
 ଉଠି ପୁରାତେଇ
 କରା ମାଥୋ ଜଳପାନ ଚାହ
 ତୁମି ଯେ ଗୃହିଣୀ
 ପ୍ରାଣୀର ଘର ଖାଲି, ନାଇ ବାଃ ବାଃ
 ସନ୍ତାନ, ସନ୍ତତି
 ତୋମାର ସମ୍ପନ୍ତି, ପ୍ରତିପାଳ
 ଚୋରା-ଚିତା, ପଡ଼ା,
 ତଦାରକି କରା ଯେନ ଭାଲ ।
 କୋରାଚୋନ ବାକ
 ଆଛେ ଜାନୋ ଆକୁ କିବା କାମ
 ନକରିବା ଦେବି
 ଭାତ ଦିଯା, ଅଫିଚଲେ ଯାମ ।
 ନାଥକିବା ଶୁଇ,
 ପିଙ୍ଗା, ଲେତେବା କାପୋର ଦମ
 ବାଧି ଥିବା ଧୁଇ
 ତେହଲେ ମାନୁହମୁରା ହମ ।
 ଆହୋତେ ପଲମ ହଲୈ
 ବଜାରଲେ ଯାବା ମୋନାଟୋ ଲୈ
 ଭାଲ ଚାଇ ଜିକା, ଭେନ୍ଦି,

ମାଛ-ପୁଠି ଦୁଟାମାନ ଆନିବାଗୈ ।
 ମୋର ଯେ ଆହବି ନାଇ
 ଅଫିଚତ ବହ କାମ ଆଛେ ପରି
 ଏବାବ ବହିଲେ ମହି
 ହୟ ମାନେ ଶେଷ ପରୋ ଯେ ଭାଗବି
 କମହିନା ହଲା ତୁମି
 ଭାଲେଇ ହଲ, ଘରତେ ଶୁଇ ବହି
 କରିବା ସହାୟ ମୋକ
 ନହଲେ ଯେ ମୋର ଭେଟି ଯାବ ଥିଲା
 ଯିମାନେଇ କରୋ ମହି
 ହାଡ଼ଭଙ୍ଗ କାମ, ନାଇ ତାର ନାମ
 ମାଥୋ ତୋମାରେଇ ଗାନ
 ବିଧାତା ତୁମି, ତୋମାର ଗୃହଧାମ ॥

ঈশ্বর নিমাত কিয়

হে ঈশ্বর, তুমি আজি কিয়নো নিমাত
অতিচাৰ, ব্যভিচাৰ দেখিও ধৰাত
তোমাৰেই অনুৰূপ বিষ্ণুও নাম তাৰ
কেনেকৈ সহে ক্লেশ মানৱ হাতোৰাৰ !
বুজিছো অতিষ্ঠ তুমি, খঙ্গত বিহুল
হয়তোৰা অনুতপ্ত, ক্ষণেক দুৰ্বল
মানস পট্টত ভাহে দৰ্প হলাহল
যদুবংশ নিজৰেই চানেকি সৰল।
চহৰীয়া ৰংচং, উচ্চশিক্ষা মায়াজাল
দুৰ্ভেদ্য চক্ৰবেহ, সোমালেই মহাকাল
নিৰ্লজ্জ মহাবৰ্থী মাংসাহাৰীৰ পাল
কুমলীয়া অভিমন্তুৰ মৃত্যু অকাল।
সোগালী মাৰিচ মৃগ চহৰত ঘূৰে
নৰোত্তম পথভৰ্ত, পিছে পিছে লৰে
শিক্ষা নিঃসঙ্গ হয় এৰি জ্ঞানৰ লগ
অন্ধকাৰ পাঠশালা, সভ্যতাৰ শৱ।
প্ৰমাণ ইমানে জানো যথেষ্ট নহয়
নিকৃষ্ট জীৱ মাত্ৰ মানৱকেই কয়
পশুতুল্য বুলি কাঢ়ি নল'বা সন্মান
ৰি। নোৱাৰে মনুষ্য হ'ব পশুৰ সমান।
হে ঈশ্বৰ, ধৰিত্ৰী আজি আকৌ এবাৰ
দুষ্টৰ কৰলত, নাথাকা হৈ অসাৰ
শুনো সৰ্বত্র বিদ্যমান পৰম জ্ঞানী
ই। কৰা ঘোৰ প্ৰতিবাদ, চতুৰ্দিশ ছানি।
তুমি লৈছিলা পণ এটি জন্ম লগ্নতে
কৰিবা দুষ্টক দমন, শিষ্টক পালন
তেনে নিমাত নিথৰ নিৰ্দয় ভাৱতে
নাথাকিবা বৈ, কৰাহে অস্ত্ৰ ধাৰণ।। ♫

বিচ্ছেদ

হিপ'ক্রেটিচ, তোমাবেই শপত
কবয়োবে কবিছো মিনতি
তুমি যোৱাগৈ উভতি
পিছলৈ নাচাবা উলটি
সাতামপুরুষীয়া ভেটিত তোমাৰ
আজি তিতালাও গজিল
সমুথৰ ফুলনিউৰা
ইকৰা বনেৰে ডবিল
একালৰ ভাতঘৰ এলাগী হ'ল
পিশাচৰ খেলাঘৰ হ'ল
ভাবিয়ে নেপাওঁ ওৰ
ভৱিষ্যত এক্ষাৰ ঘোৰ।
পিতৃ প্ৰদত্ত সেই শপত বাক্যবোৰ
পাহবিলৈ সন্তানে নিঠুৰ
তগী, ভাতৃ অচিন হ'ল
বাক্ষোন উৱলি গ'ল
চকু চৰহা দুই এক চুবুৰীয়া
সুখ অনুভূতি পায় চাগে
চেগ বুজি মাজে মাজে
নিজকে মহাআয়া সাজে
সকলোৰে অলক্ষিতে জাৰৰ জোখৰ

সিঁচি দিয়ে বেৰ পাৰ কৰি
সমাজক দেখুৱাই
তাকে নাকটো কোচায়।
অচিন কাঠৰ থোৱা নীতি ঘূণে
অসমৰ্থ ধৰিবলৈ বোজা
তুমি যোৱাগৈ উভতি
পিছলৈ নাচাবা উলটি
বিদায় হিপ'ক্রেটিচ, সপ্রদৰ্শ বিদায়

বিয়লিৰ ক্ষণ

এয়া যেন কুৰক্ষেত্ৰৰ বণস্থলী
কৰ্ম ধৰ্মৰ আক্ৰেণশৰ বলি
শত সহস্ৰ ঘোটকৰ পদচিহ্ন
যোদ্ধাৰ বথৰ চকাৰে বিদীৰ্ণ
ইতিহাসৰ এক জীৱন্ত সাক্ষী
প্ৰেৰণাৰ সোমৰস দিয়েছি বাকি।

এয়া যেন অস্তমিত হেঙ্গুলীয়া বেলি
আগুৱায় দিগন্তলৈ ডাৰৰ ঠেলি
চতিয়ায় মনোৰম কোমল আভা
হৃদয়ত অতীতৰ জ্বলন্ত লাভা
চেনেহ নিজৰাটি খৰশ্ৰোতে বৈ যায়
শুকান মৰুতে সৰগ সজায়।

এয়া যেন সৰগৰ নন্দন কানন
দুই পাৰিজাত যেন দুয়োতে মগন
দিগন্তৰ লেখ জোখ সকলো পাহৰি
উপভোগ্য এপলক শান্তিৰ আহৰি
দেৱৰো দুৰ্লভ এনে এটি ক্ষণ
ওৰেটো জীৱনৰ সাঁচতীয়া ধন।। ♦

ମନାଲିଚା

সুনিছিলো
মই হেনো অপৰূপা
মৰতৰ মানৱৰ
কল্পনাৰ কপকথা।
নুবুজো একোকে মই,
কৈশোৰৰ চপলতা
দুচকুৰ চপলতা
সজীৰ ছালৰ বং
হঠাত হাঁহি, হঠাতেই খং;
এয়াই নেকি ধৰা দিয়ে
সৌন্দৰ্যৰ উপাদান হৈ।
নুবুজিলো কেনি গ'ল
মোৰ সপোন যৌৰন
শত সহস্র জনৰ
আল ধৰি থাকোতেই
তিল তিল হেবাই গ'ল;
নকৰো আক্ষেপ মই
চেনেহৰ এনাজৰী
আটুট বক্ষন যে হ'ল।
আজি প্ৰোঢ় হ'লো মই
মই হেনো আজিও ধূনীয়া
গুণমুক্তি বছজনে মোক
ন-সাজে সজালে-পৰালে
উন্মুক্ত দুহাতত মোৰ
জেতুকাৰ বং বোলালে,
কপহী প্ৰতিযোগিতাৰ

মতিভ্রম

হে প্রিয়দশিনী নাবী তুমি
নকবা হেয় 'মাতৃ' শব্দক
তুচ্ছ তাছিল্যের সমভূমি
মাতৃপ্রাণ 'অপত্য' মেহ'ক;
নকবিবা অপমান যত
সতী-সাধ্বী, সঙ্গী গৰৱিনী
উজ্জল তৰা ইতিহাসত
প্রেম প্রমত্ত, আত্মভিমানী।
উর্ধমুখী প্রতিখোজ ক্ষণ্টেকীয়া সুখ
বতাহত নাই কোনো জিৰণি আলয়
আকাশী দূৰত্বৰো নাই কোনো জোখ
নাজল-নাথল হয় আহিলে প্রলয়।
তেনে কিয় ! কিয় মেলা মন
চল-চাতুৰ্বী, বাসনা ভ্ৰম
আপোচ নিজ কলিজা সতে
দুহাতে সানি লৈ তেজৰ বং।। ♦

এথোপা লিমারিক

খাটি খোরা মানুহৰ কথা এটি কওঁ
লুকুৱাই হৈ পেটতে অশুচি নহওঁ
দিনে বাতিয়ে কৰে বন
দেহালৈকো নকৰে মন
লোণ, তেল, ভাতৰ সোৱাদ কিছু লওঁ।

দিচপুৰীয়া বান্দৰ আহে আৰু যায়
সোণাপুৰ ধাৰাত মদে মাংসই খায়
ঠিকাদাৰ ধনী হয়
খাটি খোরা পৰি বয়
ফৈগীৰ মাছৰ সপোন জহি খহি যায়।

আহক সি এইবাৰ দেখুৱাম মজা
খাটি খোরা হ'বই হেনো এদিনৰ বজা
ভোটৰ বাবে আহিবি তই
তোৰ ফালে নেচাওঁ মই
কাণত ধৰি আঁঠু ল'লৈ খুলিম দৰ্জা।

মনৰ কথাবোৰ পিছে মনতে ব'ল
বান্দৰ আহি গুচি গ'ল কোৱা যে নহ'ল
মদ, কস্বল, টকা দিলে
ধূনীয়াকৈ হাঁহি মাৰিলে
যতমানে আছিল খং বানত উটি গ'ল।

খাটি খোরাই পুনঃ খাটিয়েই খায়
মাছ, মাংস হেনো তাৰ ভাইগতে নাই
দিন কেইটানো আছে বাক
যেনে তেনে বাচিম আৰু
টেঙা আঙুৰ গছতেই ওলমক ভাই।

বাৰীৰ পকা তামোল তিনিশ একুৰি
থেছিলো গাঁতত চকুৰ আঁতৰ কৰি
সেলেঙ্গী বোৱাই খাম
কেঁকুৰী হাটলৈ যাম
এপোন বেচি তাৰে আনিম ঘড়ী।

মেলোতেই হাতখন উঠিল কঁপনি
ভৃকম্প নতুবা ভয়ৰ থৰথৰণি
কিজানিবা বহি আছে
ফণাধৰ উধৰ্ঘাসে,
চিঞ্চিম কাৰ্যপহাৰ লৈ ক্ষণ্টেক জিৰণি।

বুকুত থ'লো হাত শুনি শব্দ এটি
চলিছে ধানকল যেন কঁপাই ভেটি
নাখাওঁ তামোল আৰু
সময় জুখিম বাৰু
বেলিটি চাই, সপোন ইমানতে ইতি।

কিয়ে টিকা ফটা ব'দ, ঘামৰ নৈ বয়
এ.চি.টোও অকামিলা, বিদ্যুৎ নলয়
যাওঁ নেকি পুখুৰীলৈ
এডুব মাৰি আহেঁগৈ
ফটা টিকাৰ অস্তিত্ব বয় নে নৰয়

ঘৰৰ মুখ্য তৰুণ, আলৰ বুঢ়া ভাই
মুখে সাতহাল বায, কামে এহালো নাই
বাংলাদেশীক নিগাজী কৰে
নিতো আজৰ 'কমেন্ট' কৰে
চকীত এঠা লাগিল, আৰু যে নেৰায়। ♦

ମହି ଫୁଟବଲେ କୈଛୋ

ମହି ଫୁଟବଲେ କୈଛୋ
ଶତାବ୍ଦୀ ଯୋବା ସମୟ ପ୍ରବାହତ
ଘୂରିଲୋ କତନା ନିଜ ଅକ୍ଷତ
ଆରୁ ସାନମିହଲି କଞ୍ଚପଥତ
ଇମ୍ବୁର ସିମ୍ବୁର କତ ନପରେ ମନତ
ସର୍ବ ବର ଠାଇବୋର ଧରିତ୍ରୀ ବକ୍ଷତ;
ଘୂରିଲୋ ଅକାତରେ ଆପୋନ ପାହରି
ଦେଖୁରାଇ ଦିଯା ପଥେ, ପାରେ ପରିହରି
ସର୍ବସ ଶକ୍ତି ମହି ଲଗାଲୋ କାମତ
ବଢାବଲେ ଏଟି ‘ଗ’ଲ’ ପରବ ନାମତ
କିନୋ ବାରୁ ପାଲୋ ମହି ଅନ୍ତିମ କ୍ଷଣତ
କଟାକ୍ଷ, ଆକୁଟି, ଚବ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଗାଲତ
ଆଛିଲ ଏନେ ଦିନ ନାଚିଛିଲୋ ମହି
ଆଙ୍ଗୁଳି ମୂରତ, ଚକୁତ ଚମକ ଲଗା
‘କ’ଲା ମୁକୁଟା’ ‘ପେଲେ’ ଆରୁ ‘ମାରାଡ଼ୋନାର’
ଯାଦୁକର୍ବୀ ଦୁଭରିର ମରମୀ କାଜତ
ସଦନ୍ତେ ବହିଛିଲୋ କେମେବାର ଆଗତ
ମହି ସେଇ ଫୁଟବଲେ କୈଛୋ।
ପରିଲେ ମନତ ସେଇ ସୋଗାଲୀ ଅତୀତ
ଠାହ ଥାଇ ଥକା ‘ଟ୍ରେଡ଼ିଯାମର ଚିଟ୍’
ଲକ୍ଷଜନର ଚକୁ ଘୂରା ମୋକେଇ ଚାଇ
ଅକ୍ଷିତ ଉତ୍କର୍ଷା, ଉଲ୍ଲାସ, ହାୟ ହାୟ
କତ ଜାନୋ ପାହିଛିଲୋ ଦୂରତ ଗତି
ଆଜି ହେବାଲ ସକଳୋ ମହି ଅନ୍ଧମତି।
ଆଜି ମୋର ସ୍ଥିତି ମାଥେ ଅନ୍ଧକୁପତ
ଲେତୁ-ସେତୁ, ଜରାଜୀର୍ଣ୍ଣ, ଜାବର ଝପତ

সেমেকা চকুবে মই ছবিবোৰ চাওঁ
হাস্যমুখ 'পেলে'ক বিচাবি নাপাওঁ
চিকমিক কৰি থকা 'মেচি'কহে পাওঁ
পাহৰি নাযাবা, মই ফুটবলৈ কৈছো।। ♦

জীৱন, তুমি অনন্য

নাই কণমানিও আক্ষেপ মোৰ
নাই সেই মিছা অভিমানবোৰ
একো এটা নোপোৱাৰ;
সামান্য অখ্যাত পঁজাটিতে মোৰ
সুখৰ বন্যাত উটি যায় দুখবোৰ
দি যায় তৃষ্ণি পোৱাৰ।

জীৱন, তুমি অপৰিসীম, অনন্য
নানা বঙে, কপে ব্যাপ্তি মহাশূন্য
তোমাক শতেক প্ৰণাম,
ঘোৰ আন্ধাৰতো প্ৰলয় পৰত
আশাৰ প্ৰদীপগছি লৈ হাতত
কৰিলাহি অভয় দান।
জীৱন তুমি অনন্য
তোমাক শতেক প্ৰণাম।। ♦

সকীয়নি

পাষণ্ড, পাপীষ্ঠ, দুরাচাৰ তই
কিমান খেলিবি আৰু দুর্নীতিৰ খেলা
বাজনীতি বাকৰিত উলঙ্গ হৈ
কিমান পাতিবি আৰু দাৰিদ্ৰৰ মেলা।
পাহৰিলি শালীনতা তই
অঙ্গ, বধিৰ আজি ভোগ লালসাত
গুৰু, জ্ঞানীজন হ'লে ত্রুদ্ধ
শীঘ্ৰেই জানিবি তোৱ হ'ব যে নিপাত।
উচ্চস্থৰী বক্তৃতাৰ যাদু
চলনাৰ আনন্দ তেনেই ক্ষতেকীয়া,
সৰ্বজন চিৰস্তন কাল
নেথাকিব কদাপি হৈ ভেড়াৰখীয়া।
ভিক্ষা জোলোং আঁতৰাই থ'
সাধু চিন্তা, সাধু কৰ্মত মন পুতি ল
প্ৰচাৰৰ লীলাখেলা বিনে
মাটিতেই ভৰি হৈ মাটিৰ মানুহ হ।
দুৰাশা, দুৰভিসন্ধি যত
আছে মন্তিষ্ঠত তোৱ কুণ্ডলী পকাই
বঞ্চনাৰ আক্ৰোশে এদিন
সকলোটি খান্দি-খুন্দি দিব মোকলাই;
ক্ৰেণ্ধামীৰ লেলিহান শিখা
কৰি দিব ছাৰখাৰ, পৰি ব'ব ছাঁই। ♫

কবি বন্ধুর প্রতি

ঢালি দিয়া, ঢালি দিয়া বন্ধু
কলমৰ মুখেৰে তোমাৰ
ৰাগীয়াল কবিতাৰ ধৰা,
আকষ্ঠ পান কৰি
মতলীয়া হওঁ মই
আঁতৰাও অশান্তি এডৰা।
নকৰিবা কৃপণালি তুমি
দিয়া, দিয়া অন্তৰ উজাৰি
আঁকি সেউজী ধৰা, জান জুৰি
জাকি মাৰি শৰালীৰ শাৰী
কপাহ মেঘেৰে নাও
তাকে চাই নয়ন জুৰাওঁ।
সমাজৰ ছবিখনি
চিয়াহীৰে দিয়া আঁকি
ক'লা বগা ৰঙেৰে বোলাই
কমলাৰ বং সনা
পূৰৰ বেলিটি আহি
থাপি দিব ফুলৰে শৰাই।
সন্তাপৰ মৰা নদী
লোৰ কাটি দিয়া যদি
পুনৰাই বাগৰিব গীত গাই গাই
খুন্দিয়াব টোবোৰে হিয়াই হিয়াই
নিৰলে শুনিম সেই গান
অভিনৱ সেই ঐক্যতান।
লিখা বন্ধু, লিখা অতীতৰ চিঠি
আকৌ এবাৰ, অমৃত ঢালি
সময় উভতি যাওঁক ফালি
বয়সৰ, কাগজৰ সীমা
বখানি অতীত গবিমা
মচি দিব মনৰ কালিমা। ♫

সেউজবুলীয়া আশা

নাই বন্ধু, হতাশাক নিদিবা প্রশ্নয়
অমৃতৰ যে ক্ষয় নাই
নীলবঙ্গী আকাশবো কোনো সীমা নাই
বিয়পে দিগন্ত চেবাই;
কথ, ভগ্ন দেহৰ বসুমতী আই
আঁহা, কৰো কিছু প্রতিপাল
আকাঙ্ক্ষাৰ বীজ কই
ছটিয়াই মৰমৰ সাৰ
এঁকাজলী পানী দিও নিতে
আইৰ দেহা হ'বলৈ জীপাল।
আজি লাগে মাথো সুৰক্ষা সেই বীজৰ
শিলাবৃষ্টি, ধূমুহাৰ পৰা
আঁহা যুঁজি চাওঁ লৈ ঢাল তৰোৱাল
এদিন আহিব আই
পিঞ্জি লৈ সাজপাৰ ভমকা ফুলীয়া
টৌ খেলা চুলিতে মলয়াই নাচিব,
আহিব আৰু ক'ব মৌসনা মাতে
যা বাচা, বহণ্গে সৌজোপা বোধিবৃক্ষৰ ছাঁত
কোমলকৈ দুৰৰীৰ দলিচাত
তোৰ বাবে নিৰ্বান বৈ আছে তাত।
বন্ধু, হতাশাক ভুলতেও নিদিবা প্রশ্নয়। ❁

চার্কাছ

পৃথিবীখনেই এক বৃহৎ চার্কাছ
বহুজ্ঞী জীবনৰ আশাভৰা মেলা
বিশ্বয় শকতি, উগ্মাদ সাহ আক
হাহি-কান্দেনৰ এক যাদুকৰী খেলা।
বলিষ্ঠ পশুবজা হয় ভীতি বিহুল
মন্ত্রমুক্তি, অনুগত চেকলী আগত
বান্দবে চলায় গাড়ী দাঁত নিকটাই
ভাব ভঙ্গী এনে যেন আজগ্য পার্গত।
চিকমিক আভূষণ নিটোল দেহত
প্রাণকো তুচ্ছ কবে পেটে দায়ত
নির্ভিক জীবন মৃত্যুৰ সন্ধিস্থলত
উবে নাচি শক্তিশালী মুষ্টি কবলত।
জীবন চকা ঘুবে উৎথিত ডোলত
আগুবায় ধীৰ গতি আগ পিছ কবি
জমা খবচৰ ভাবসাম্য দুহাতত
দর্শকিব সঁহাবিকে শিবোগত কবি।
জনৈক দুর্বল, ক্ষীণ প্রচাৰ প্ৰসাৰ
অপূৰ্ণ বাসনা হৃদয়তে লুকুবাহি
অশ্রুবন্যাধাৰা, নিমিয়তে শুকুবাহি
বিলায় হাহিটি, আনে বাতবি আশাৰ। ♦

ନମାମି ବ୍ରଙ୍ଗପୁତ୍ର

ନମାମି ବ୍ରଙ୍ଗପୁତ୍ର

ପଦପଥତ ତୋମାର ନିଚେଇ କାଷତ
ଜୀବନର ନାଓ ବୋଲା ସହଜନ ଭୋକାତୁବ
ଭୂମିହୀନ, ଶୃହିନ, ଠିକଲା ବିହୀନ
ଅହୋବଲିଯାବ ଦୁଚକୁବ ଧାବା
ସାମବି ସୁତବି ବୈ ଯୋବା
ନିରଶବେ, ନିର୍ଜଣ ନିର୍ବିକାବ,
ତୋମାକ ଶତ ନମଶ୍କାବ ।

ନମାମି ବ୍ରଙ୍ଗପୁତ୍ର

ତୋମାର ବୁକୁତେ ଆଶ୍ରିତ
ସହଜନ ମାନରତା ହତ୍ୟାକାବୀ
ବ୍ୟାଭିଚାବୀ, ଧରିତ୍ରୀ ଧର୍ଵଣକାବୀ
ବଞ୍ଚବ ଲୁଭୀଯା ଦୁଷ୍ଟତିକାବୀବ
ଶୋପନ ଅଭିସନ୍ଧିବ ଜୀଯା ସାକ୍ଷି ହେଯୋ
ନକବି କୋନୋ ପ୍ରତିବାଦ
ବୈ ଯୋବା ଚିରଦିନ ଅଲସଭାବେ
ତୋମାକ ପ୍ରଣାମୋ କବଯୋବେ ।

ନମାମି ବ୍ରଙ୍ଗପୁତ୍ର

ପାର୍ଥିବ ଲାଲସାତ ମଦମନ୍ତ୍ର
ପ୍ରଗତିବ ଠିକାଦାବ ଆକ ବିଷୟାବ
ହାତୋବାବ ପରଶତ କ୍ଷତ ବିକ୍ଷତ ହୈ
ଖଞ୍ଚବ ଭମକତେ ବନ୍ଦା ବୋରାଇ
ଅଗଣନ ଜନବ ଜୀବନବ ସିଂଜୁଲି
ବୁକୁତେ ଗୋଟାଇ ନିୟା ଉତୁଗାଇ
ଏଟିଆବୋ ଉଭତି ନାଚାଯ
ପ୍ରଣାମ, ତୋମାର ଚବଣେଇ ଠାଇ ।

পৰম পিতা ব্ৰহ্মাৰ পুত্ৰ তুমি
জন্মতে ধন্য হিমালয় চৰণ চুমি
শান্ত জলৰাশি যেন অনন্ত সাগৰ
তোমাতেই সপি দিওঁ মনৰ ভাগৰ
উৰণীয়া বগ জাক, টুলুঙ্গা নাও
কাছাৰী ঘাটতে যেন সৰগহে পাওঁ
সাষ্টাঙ্গে প্ৰণিপাত জনাওঁ তোমাক
নমামি ব্ৰহ্মপুত্ৰ
নমামি ব্ৰহ্মপুত্ৰ । ♦

পেছোৱাৰ

ফাণুনৰ পচোৱাজাক বলিয়া হ'ল
সদ্যজাত কলিবোৰ মোহাৰি হৈ গ'ল
লহপহ ফুলনিখন শুশান হ'ল
সহস্র চকুৰ কোণ সেমেকাই গ'ল ।
নাইনে পচোৱাক ঝড়িবৰ শকতি
কোৱা শুনো মানৰ উচ্চতম প্ৰজাতি
মাথোন ভৰষা তুমি অগতিৰ গতি
মঘিমূৰ কৰা, আছে যিমান দুৰ্মতি ।
যদিহে নোৱাৰা তাকে আহক প্ৰলয়
একেলগে সকলোটি হৈ যাওক ক্ষয়
নুঞ্জনিব কেৱে ক'তো মাত্ৰ বিননি
সমভাগে পাব সৱে শান্তিৰ জিৰণ ॥ ♦

ମୌପିଁଯା

ମୌବାହ ଥନ, ଆଜି ମୌରେ ଭବିଲ
ସୁଶ୍ଵାଦୁ ମୌ ବସ ଟୋପ ଟୋପ ସବିଲ
ଆକାଶିତ ଦୁହାତର ଅଁଜଳି ଭବିଲ
ତେନେତେ ତୋମାଲେ ମନତ ପବିଲ ।
ତୁମି ମୋର କଙ୍ଗନାର ପଥୀ ମୌପିଯା
ପୁରାବ କମଳା ବେଲି, ସୋଣାଲୀ ସନ୍ଧିଯା
ଚେନେହ ସିଦ୍ଧ ଧାରା, ହିୟା ଦିୟା ନିୟା
ନିଃଶେଷ ତୁମି ବିନେ, ଶ୍ଵବିର ମଲଯା ।
ଆହାଚୋନ କାଷଲୈ ପୁରାବଲୈ ଠାଇ
ଦିୟାଚୋନ ଆଗଲୈ ଦୁହାତ ବଡାଇ
ବୈ ଯାଓଂକ ଅମୃତ ଶିବାଇ ଶିବାଇ
ଧନ୍ୟ ହଞ୍ଚ ଇହଲୋକ ମର୍ତ୍ତ୍ୟକେ ପାଇ । ♫

ଆଶକ୍ତା

ମେହର କାବାଗାବତ ଶ୍ଵାସକନ୍ଦ ଆଜି
ଅନୁର୍ବନ୍ଦତ କାହିଲ ଏକ ତ୍ରୁତ ପ୍ରାଣ
ବେବର ଜଳଙ୍ଗାବେ ମୁକ୍ତ ଆକାଶ ଚାଇ
ଦୀର୍ଘଶ୍ଵାସେ ଲାଓ ମହି ମୁକ୍ତିବ ପ୍ରାଣ ।
ଏଥଲୀଯା ଏଶାବୀ ପୋହବ ଚାଇ ବାଂ
କିଜାନିବା ଦେଖୋ ତାତେ ଇଞ୍ଜିତ ଛବି
ନିଜୀର ସମୟକେ ସୋଧୋ ବାବେ ବାବେ
ଦୃଷ୍ଟିତ ପାମନେ ପୁନୁ ପୁରାବ ବବି । ♫

কলির মহাভাৰত

বন্ধুহৰণ দ্ৰৌপদীৰ পুনঃ এবাৰ
কটাক্ষ নিয়তিৰ, লুপ্ত বুদ্ধি-বিচাৰ
দুৰাচাৰ দুঃশাসন অলেখ সংখ্যাৰ
অঙ্গ বজা ধৃতৰাষ্ট্ৰ সৰ্বতো প্ৰকাৰ।
শতপুত্ৰ বাঢ়ি আজি শতকোটি হ'ল
দুষ্ট দমনৰ পথা আচছৱা হ'ল
ভগৱন্ত অবতাৰো লজ্জিত হ'ল
চকু-কাণ বন্ধ কৰি ঘৰমুৰা হ'ল
পাওৰ পুত্ৰ সৰে কৰে অজ্ঞাতবাস
বৃহমলা পৰিধানে, কৰৰী বিন্যাস
গাণীৰ, তীৰ-গদা শোভে ধৈৰ্যা চাঙ্গত
সদাচাৰী যুধিষ্ঠিৰ নিমগ্ন ভাঙ্গত।
শুনিয়ে পিছি ল'লে খাকী বন্ধ গাত
সাপো হয়, বেজো হয় নাই পৰিতাপ
নাৰদে ভূমুকি মাৰে, খৰৰ যোগায়
উচ্চাই জোল খাই বতিয়াই যায়।
যত বৰ্থী-মহাৰথী যুঁজলৈ নায়ায়
নিৰাপদ দূৰত্বত থাকি বৎ চায়
প্ৰতিজ্ঞা কৰে ঘনে নিচুকণি গাই
শৰশ্যাত ভীঘ্নাই হাঁহে মিচিকিয়াই।
অভিমন্যু আজিও অধীশক্ষিত বীৰ
বিষম কালত হয় দেহাটি স্থৰিব
জনগনও বন্দী আজি যতুগৃহত
চকুপানী টোকে মাথো মাতৃমোহত।
কৌবৰে-পাওৰে মিলি ভোজ ভাত খায়
মসৃণ কুৰক্ষেত্ৰ ধূলিকণাও নাই
নিয়তিও আজি হয় উপায় বিহীন
নোৱাৰে কৰিব ঠিক কোন শ্ৰেষ্ঠ হীন।
লজ্জিতা দ্ৰৌপদীৰ গত্যতৰ নাই
চকুপানী মচিবলৈ স্বামীওয়ে নাই। ♫

মহাত্মা

আজি অনুভব করিষ্ঠে এক শুণ্যতা
বুকুৰ কোনো এক নিঃস্ত কোণত
টিপ্ টিপ্ কৰি থকা কলিজা এটি
লগ এবি ওচি গ'ল কোনোৰা ক্ষণত।
পৃথিবীলৈ কতজন আহে আৰু যায়
এনুৱা কলিজা বাক কেইজনে পায়
কিন্ত ইয়ে আঘানিয়ন্ত্ৰিত, হায়
প্ৰতিভা, ব্যক্তিত্ব গুণে বেহাই নাপায়।

এ.পি.জে. আব্দুল কালাম, এনে এটি নাম
চিক্মিক্ জিলিকে ভোটা তৰা সমান
ধৰতৰা ধৰসত্য নৈশ আকাশত
হ'বা তুমি সেই নাম ভাৰতবৰ্ষত।
প্ৰণামো তোমাক, হে পুণ্যাত্মা ধৰাৰ
অশ্চ অঞ্জলিবে এই বিদায় ক্ষণত
লোৱা যদি পুনৰ জনম এটিবাৰ
ভাৰতকে মাত্ বুলি মানিবা মনত। ❖

সপোন বিলাস

উৎকর্ষৰ অলপ সময়
ফেন আগলৈ নাযায়
সপোন বিলাসী চণ্ডল মন
সঘনে সজোৰে ডেউকা কোবায়
এক নৱদিগন্ত ধিয়াইঃ
নাজানো আছে কি তাত
সুখ সন্তোষ নে কাঁইটীয়া বাট
নে ঝুঁঝলীয়ে ঢাকি ধৰা জলপ্রপাত। ♦

পৰিত্যক্ত

ছিৰ-ভিৱ কলিজাটি হাতত তুলি ল'লো
ভালকৈ চালো, জানো কিবা দেখো
আছিল এদিন তেজৰ সাগৰ তাতে
আজি কিন্তু আছে এটা
বৃহৎ শূন্য, মাজত পাহাৰ দুখৰ
বৰফ শীতল, নিৰ্জন নিতাল বৰ।

ছতিয়ালে বক্ত বঙা কবি
নীলা আকাশ, নদীৰ পানী আৰু
তৰুলতা আশে-পাশে যত
দুচকু ছানি নিগৰে লোতক
মৰ্ম স্থূলত লাগে সজোৰ আঘাত
শুনো এটি ক'বৰাত আৰ্তনাদ।। ♦

ନୟକଲେବର

দৃষ্টি

(কেটেবেঁষ্ট অপারেহনত জনসূত্রে পোরা চকুৰ লেখ
হেৰোৱ প্ৰতিক্ৰিয়া)

ব্যথিত আজি মই বিদায় বেলাত
সুঁৰুৰি তোমাৰ সঙ্গ মাতৃ কোলাত
আজন্ম লগৰী তুমি সুখৰ দুখৰ
দেখুৱালা নিৰাপদ বাট সমুখৰ
দিলা তুমি যতমানে মস্তিষ্ক সভাৰ
সামিধ্য তোমাৰ বিনে প্ৰাপ্তি দুৰাশাৰ
দেখুৱালা প্ৰভেদ ধনী দুৰ্ঘীয়াৰ
মানৱতা বোধ এটি ল'লে যে আকাৰ।
তুমি দেখুৱালা সৰগৰ ফুল পাৰিজাত
হাঁহি থকা দেৱশিশু মৰমী কোলাত
বোৱালা অশ্রু-ধাৰা ধুই নিকা কৰি
বিষাদে মলিন হিয়া, নাযাওঁ পাহৰি।
আঁকি দিলা চিনবোৰ বন্ধু শতৰু
কদাপি নাযাওঁ মই পাহৰি জৰুৰ
শতেক ছলনা তুমি কৰিলা নাওঠ
কৰযোৰ নতশিৰ মই বিদায় ক্ষণত।
আজি হ'লা তুমি বৃক্ষ কিয় অকালতে
অপাৰগ মিলাবলৈ খোজ মোৰ সতে
কাটি দিলে এনাজৰী, যাদুকৰী হাতে
থাপিলে বিদেশী বন্ধু গুপুতে গুপুতে।
নাজানো কিমান দূৰ বাটকুৰি যাম
অচিন বন্ধুৰ লগ কতডূৰ পাম
হাঁহিমুখে তথাপিও যাচিছো বিদায়
স্মৃতিবোৰ স্বতন্ত্ৰে ৰাখিম সদায়।। ♦

দুর্বোধ্য

কিয়ে বিচি এই মানুহৰ মনটো
ধানটোবে প্ৰতি হয় যিদৰে কণটো,
নোপোৱাৰ বেদনাৰে এটা যদি ভৰা
অলপতে তুষ্টজন আনন্দে নথৰা,
কোনোজনে চায় ঘনে ঘৰলৈ পৰৰ
নাই কোনো মনোযোগ আছে যি নিজৰ;
প্ৰাচুৰ্যৰে অভিশপ্ত দিন শৈশবৰ
সজালে মনৰ কোঠা পাৰ্থিৰ মোহৰ,
পাপ-পুণ্য প্ৰভেদৰ গমকে নাপায
মগজুটো কীটবোৰে খুলি খুলি খায়
অভাৱৰ সীমা নাই আৰু কিছু লাগে
অত্তপ্ত বাসনাবোৰ পলে পলে জাগে।

সত্য, শিৰ, সুন্দৰৰ নামাবলী গাত
লুকুবায় কলকিত ব্যভিচাৰী হাত,
উপাৰ্জিত অৰ্থবলে নিদিয়ে আহবি
বাঞ্বল গোটাবলে লাগে উঠি পৰি,
বাপতিসাহোন সৎ গুণ যতমানে
বিবৰ্জন, বিসৰ্জন অনতিপলমে;
সুখ যেন সৰ্বদাই আঁতবি পলায়
মৰিচিকা খেদি খেদি শশানলৈ যায়।

আন এটি আকলুৰা, বিচাৰে মৰম
কণমানি পঁজাটোতে জীৱন ধৰম,
মজিয়াৰ শেতেলীত সৰগব সুখ
নিদ্রা মুঠিতেই, পলায় ভাগৰ দুখ;
পুৰাতে বাঙলী সুৰজ চকুৰে মুখে
বাসনা এটাই মাথো খোৱা পেটে-ভাতে।

সৃষ্টিৰ মহিমা ইয়ে বুজিবলে টান
আহা গাওঁ সমন্বে প্ৰাৰ্থনাৰ গান ॥ ৫

উপদেশ

ক্ষম্বেকীয়া জীৱনৰ কাঁইটীয়া বাট
সাৰধানে খোজ দিবা তাত
বিষথৰ সৰীসৃপ ফুলৰ আঁৰত
কৰিব দংশন অসতৰ্ক সময়ত
চিঞ্চিলৈ মেলোতেই হাত।
দূৰৈৰ পৰাই লোৱা ফুলৰ সুবাস
পাৰা মানে টানি দীৰ্ঘশ্বাস
দুনয়ন ভৰি তৃপ্ত কৰা অভিলাষ
মুঠিতে পাবলৈ নকৰি প্ৰয়াস
দুৰ্লভ স্বৰ্গীয় প্ৰকাশ।
বাটত কাৰতে পাৰা হাঁহি ভৰা মুখ
পাহৰাই দিব যত দুখ
চিনাকি অচিনাকিৰি নেৰাখি প্ৰভেদ
ধৰা আকোৱালি, জয়াল বাটৰ সঙ্গী
দিব পাৰে যত মানে সুখ।
ভুলকো পাৰিলে তুমি ভাল বুলি লোৱা
অকাতৰে চেনেহ বিলোৱা
'আপোন ভালেই জগত ভাল' অন্তৰত লৈ
পোৱা নোপোৱাৰ হিচাব আঁতৰাই হৈ
হাঁহিমুখে আগবাঢ়ি যোৱা।
ভাল বেয়াৰ হিচাব নকৰিবা তুমি
ভুল হ'ব পাৰে ক'বাত
অতল বিশ্বাস ৰাখা নিজ কৰ্মত
অনাবিল শান্তি আছে সঁচা মৰমত
যদি নকৰা সন্দেহ তাত। ♫

ବଡ଼ଦୁର୍ଘାସ

ମହି ଡୋଗାଲୀ, କାବୌ କରିଛେ
ନାମାବିବି ମୋକ ତଇ ଆଓମରଣେ
ଅଯଥା ଉପ୍ରାସ ପ୍ରଗତିର ଆସେ
ଦେଇ ପୁରି ନିଯେ ମୋର କୋମଳ ହୃଦୟ
କରଯୋର କାକୁତି ତୋର ଚରଣେ ।

ବଞ୍ଜିଆଲ ସେଇ ମୋର ବଞ୍ଗାଲୀ କକାଇ
ଚପନୀଯା ହଲ ଆଜି ତୋରେ ବୁନ୍ଦି ପାଇ
ବେହ-ଙ୍କପ ସଲାଇ ବଜରୋରା ହଲ
ଓଖକୈ ମଧ୍ୟର ତିବ୍ରବିରଣିତ
ଅଚିନାକି ହଲ ସବେ ଆଇ ନେ ବୋପାଇ ।

ସର୍ବ ଭାଇ କଙ୍ଗାଲୀ ନିରଦେଶ ହଲ
ଆଜନ୍ମ ଉପେକ୍ଷାର ବଲି ପଠା ହଲ
ଅନାଦରେ ଭାରାକ୍ରାନ୍ତ ମନ ଏଟି ଲୈ
ଆକାଶ ବନ୍ତିର ଅନୁଜ୍ଞଳ ପୋହରତ
କେନିବା ଅଚିନ ବାଟେ ନାଇକିଯା ହଲ ।

ଅକଳେ ଆଛିଲୋ ଏକ ଘର ବଖୀଯା
ଚକୁ ଚରହାର ରୋଷତ ହଲୋ ଘୂଣୀଯା
ଅପରଚାର ଅପ-ସଂସ୍କୃତିର ପ୍ରହାର
ନକରିବିଚୋନ ତଇ ମୋକ ବାରଷାର
କାବୌ କରିଛେ, ନକର ମୋକୋ ସିଫଲୀଯା । ♦

সারধান

কিনো জগৰ লগালে গছপুলিটোৱে
কাটি ছিপ্তি কবিলায়ে লণ্ড-ডণ্ড
বাকুইন, কবিবলৈ এষাৰো মিনতি
অন্ধহীন ৰধিবলৈ পাষণ্ড দুমতি।
কিনো পালা তুমি এনে দুর্জেয় বৰ
মদমত, যুক্তংদেহি মিছা আক্ৰেশত
অসহায় তৰ-তৃণ ধৰিত্ৰী বক্ষত
কিমৰী প্ৰকোপৰ দেখি পয়োভৰ।
জীৱনষ্ঠা হৈয়ো নেদেখিলা, নুশুনিলা
অঙ্গসঞ্চা ধৰিত্ৰীৰ আকুল আহ্বান
ইন্দ্ৰিয়াতীত লোভ ক্ষমতাৰ শান
তাতে ঘাঁহি পিহি মাথো তাণৰ নাচিলা !
সষ্টম হোৱা, হেৱা বীৰ বীৰাঙ্গনা
প্ৰকৃতিয়ে প্ৰতিদিনে নসহে ডাংকোপ
বিপৰীত কালে হ'ব বুদ্ধি বিলোপ
অগতিৰ গতি মাথো মানৱ চেতনা। ♫

নির্বাসন

নোবাৰো থাকিব চাই
শোকার্ত চেনেহী আই
কুমন্ত্ৰ কৰিলে কোনো চকু চৰহাই,
কোমল লারনী দেহা
ৰূপ জেউতীৰ বেহা
অনাদৃত দেখি আজি চকুলো ওলায়।

এদেও দুদেও কৰি
কাঢ়ি নিলে চল কৰি
আভূষণ যতমানে হাতৰ কাণৰ,
এবুকু আশাৰে সতে
আয়ে মাথো দিন গনে
মানুহৰ ৰূপ ল'ব পোনাটি প্রাণৰ।

পোনিট এবাৰ গ'ল
ঘূৰিকে নোচোৱা হ'ল
বাট-ঘাট অতদিনে অচিনাকি হ'ল,
বাহিৰৰ ৰং চং
বিলাতী পোছাকী ঢঙ
সাঁচতীয়া ছবিখন উৱলিহে গ'ল।

আশাৰো যে শেষ নাই
সঘনে বাটলৈ চায়
সাৰি পুছি পদুলিটো বাখিছে নিকাই,
নাজানে আজলী আয়ে
চল-চাতুৰীৰ দায়ে
ফুৰে আজি পোনাকনে মুখ লুকুৱাই।

ইমুনিয়াহেই সাৰ
বুকুত অসহ্য ভাৰ
কিমান সহিব আৰু আয়ে প্রতিদিন,
এইবাৰ ব'হাগতে
আলহী কুলিবে সতে
যাৰ হেনো ঘৰ এৰি, নাহে কোনোদিন। ♫

আশাৰ গীত

মই গীত এটি গাম
আজি এই সন্ধিয়া পৰত
গাইছিলো যিটি গীত উলাহেবে
মনোৰম চৰাই পুৱাতে
কুলি কেতেকী পাহাৰী জুবিটিৰ
সমলয় সমতানে গীত এটি গাম
সেই সুৰীয়া গীতকেই গাম।

আজি মই আকো গাম
দেহ মন শাঁত কৰি নিয়া
শুই থকা ফুলপাহে চকু মেলি চোৱা
নিয়ংৰ সৰা কোমল পুৱাতে
সেউতী মালতী লাজুকী শেৱালিৰ
হেঁপাহৰ মৰমৰ গীত এটি গাম
সেই সুৰীয়া গীতকেই গাম।

মই চিৰদিনে সেই গীত গাম
বিদ্যায়ী কুলি বিবহী কেতেকীৰ
হাঁহি ভৰা সঁহাৰি পাম
হালি জালি নাচতেই বিভোৰ ফুলটি
দুনয়ন ভৰি চাম
মই এটি আশাৰ গীত গাম
জীৱনৰ বং ভৰা গীতকেই গাম। ♦

ପବିତ୍ରତି

ଆଜି ମୋର ମନ ଭବି ଗଲ
ଆଜିଲ ଯତ ମାନେ ଅନୁସନ୍ଧିତ୍ସା
ଯତ ମାନେ ଅପୂର୍ବ, ଅତୃଷ୍ଟ ବାନ୍ଦା
ପାଯୋ ହେକେବାବ ମର୍ମାଣିକ ବେଦନା
ଦୁଦୟନ୍ତ ଅଟଳ ଗନ୍ଧବତ ସନ୍ଧିତ
ଅପ୍ରକାଶିତ ଲାଭାବ ଦହନ ଯାତନା
ନିର୍ମିଷତେ କେଣ ଶୀତ ପବି ଗଲ
ଉପଲକ୍ଷିବ ବିଶାଳ ବଟ୍ଟକ୍ଷବ ହ୍ୟାତ
ପବିତ୍ରତିର ପୂର୍ବ ପରୋଭବ ହଲ
ଆଜି ମୋର ମନ ଭବି ଗଲ ।

ଆକାଶର ତ୍ରାଟି ହ୍ୟାତତେଇ ଆଁକିଲୋ
ସାଗର ତଳିତ ସୂର୍ଯ୍ୟ ମାଣିକ ବନ୍ଦର
ଅନାହକ ହ୍ୟାବିଯାସ ମନତେ ପୁହିଲୋ
ଦିବାଅନ୍ଧର ସେହକା ଜଥଳା ବଗାଇ
ମେଘ ଗଜା ପଥାରତେ କାବେଂ ନାଜିଲୋ
ନନ୍ଦନ କାଳନ ଆନି ଧବାତେ ଥାପିଲୋ
ମାଯାମୃଗ ଖେଦି ଖେଦି ଭାଗବି ପବିଲୋ
ଆଜି ବିବାହ କଣ୍ଠବ କାବେଂ ବସୀରା
ଆକ ଯଇ, ଭ୍ୟମ ପ୍ରଲେପ ଲୈ ଭାଂ କଲୀରା
ଆଜି ମୋର ମନ ଭବି ଗଲ । ୫

পুষ্পাঞ্জলি

বং তত সিচৰতি কুমুদীয়া শববোৰ
দেবিওনো নকঁপেনে হৃল, স্ফীত বুকুবোৰ
আছে জানো ভিতৰত কোমল কলিজা এটি
কৰিবলৈ অনুভৱ নিৰ্বোধ, নিঃসহায়
অগমন মানুহৰ প্ৰকাশৰ সন্ধানত
ওজৰি-গুমৰি থকা সীমাহীন দুখবোৰ?

দোৰ কিনো সিংহতৰ যদি ভাৰো এটিবাৰ
নাপাওঁ বিচাবি কোনো সত্য সমিধান তাৰ !
ফুলিছিল ফুলনিত সুগন্ধি কুনুম হৈ
সংঘাতে ঘৃণীয়া কৰা ষকময় জীৱনত
চেলু অমৃত পানী এছাটি মনয়া হৈ
মোহাবিলা কিয় বাক কিহৰ অধিকাৰ লৈ?

আছে জানো ক'বৰাত লিখা সেই শৰীৰত
জাতি ধৰ্মৰ চিনাকি, একেই লোহিত বজ্রত?
তেন্তে কিয়? কিয় ঘূৰা অলি-গলি চোতালত
ইশ্বৰ প্ৰেৰিত যেন মদমত গৌৰবত,
ওলোমাই শৰীৰত অগণি বৰ্ণণ কৰা
মানবতা ক্ষয় কৰি সেয়া কেনে কচৰৎ?
অজোতাই শিঙ্কা দিলে ধৰাত মানুহ হোৱা
মই দিয়া ভোগকণ ভগাই সুখেৰে খোৱা
বিচাৰিলে পাবা মোক নিজবেই ভিতৰত
বুড়ুকুৰ তাড়নাত আৰ্তৰ চকুলোত
কণমানি শিশুটিৰ নিষ্পাপ হাঁহিটোত
নামটোহে আছে মোৰ মন্দিৰ, মছজিদত। ♦

সপোন শেৱালি

মনৰ প্ৰশান্ত জলধিত
এয়া জানো কিহৰ লহৰ?
বিভাস্তু মানস পটত
নাই যে প্ৰতিবিষ্঵ কোনো
উৎসাহী কিশোৰৰ
জীৱন্ত ভেকুলী শিলৰ।

লহৰ বিয়পি যায়
সুদূৰ দিগন্ত ধিয়াই
এৰি হৈ দলিচা এখন
মনোৰম, কহুৰা কোমল
আশাৰোৰো উম লয়
অপেক্ষা সপোন দিনৰ।

দেখো জলছবি সপোনৰ
দেৱদুত যেন সৰগৰ
হাত ভৰি নচুৱাই কয়
চৌদিশ হাঁহিৰে পোহৰাই
“কিঞ্চিত সুস্থিৰ হোৱা
বুটলিম শেৱালি নিয়ঁৰ।” ♫

নির্বান

তোমাকেই সুধিছো, কোরাচোন বারু
আকাঞ্চাৰ সীমাবেখা আঁকিলানে, আৰু
আছে নেকি হাবিয়াস কোনোৰা চুক্ত
বাদুলী খোৰোং হেন আঙ্কাৰ মনত?
কিমান মাতিবা তুমি ভাওনা বচন
লুকুৰাই নিজ স্বৰ, হংসৰ চলন
সুন্দৰী স্ত্ৰীৰূপ দৰ্শকেও চিনি পায়
নুপুংসক বিহণ্ডি আমাৰে সোণাই।
কোনো ঈশ্বৰে জানো অজিলে তোমাক
নাশিবলে মলয়া মৃদু, স্নিঘ জোনাক
সিঁচিবলে সঁচ বিহ অলিয়ে গলিয়ে
বিগলিত কৰণাৰ জুৰিয়ে নদীয়ে।
মন্ত্ৰমুঞ্ছ, বাক্ৰৰূপ অজন্ম দৰ্শক
দেখিলেই পোৱা চাগে সহজ লক্ষ্যক
সীমাবেখা অজানিতে দূৰলৈহে যায়
আঁচনিৰ ভৱণটোৰে পোহৰলৈ চায়।
এবাচোন এবাৰলৈ অস্তৃত শৃঙ্গাৰ
শুনা বিবেকৰ প্ৰাণটাকি চিৎকাৰ
দৃষ্টিকুটু দাগবোৰ বগা কাপোৰৰ
মিলি হ'ব বামধেনু সাতোটি বঙ্গৰ। ♫

সঞ্জীবনী

হেবা মালি, দিবা নেকি এটি মিঠা ফল
জুটি লৈ পাব করো এপল দুপল
ওকান মক্কা এই দীমল বটিত
তৃষ্ণাতুব, আন্ত, ভাবাঙ্গাত মনত
ঘটিলাও একাঙ্গলি, অনৃত জল
সেয়ে ইব নির্মালি, দুভবিব বল।

কইছিলো গচ্ছপুলি মরো এটি
বাখিছিলো সামৰি বুকুব মাজত
নিতে নব কঙ্গনা মন আকাশত
বুলে ফলে সুশোভিত, কইনা সাজত
বিচাবিলো আজি মই জনাই প্রণতি
নির্মল দিঠকে দিলে নির্দয় জ্ঞানুটি।

লহিয়ালে বেলি, আক কতদূৰ বাটি
নিষুণ নির্জব মই নহও নির্ধাত
অসীমৰ সীমা দেখো তেনেই কাষত
আবক্ষ চপন মোৰ মায়াৰ পাশত
দিবা নেকি মোক মিঠা এটি ফল
ধৰাব জনন করো সার্থক সফল।। ৫

বিশ্বাস্ত

মানৱৰ মন আজি কোনদিশে ধাৰমান
দুৰ্বল গতিত হৈ ধূমুহা সমান
ভাঙ্গি সাতামপুৰুষীয়া কাঠামো সমাজৰ
বিকৃত ভাব-ভঙ্গী চৰিত্ৰ বৰ্বৰ।

বিজ্ঞান, প্রযুক্তি, বন্দুকেৰে বলীয়ান
উচ্চাৰে বিশ্বভাত্তৰ জয়গান
চাৰিবেৰে আঁতৰাই সজায় এখনি গাঁও
বাস্তৱৰ ক্ষেত্ৰ বিপৰীত পাওঁ।

দয়া, প্ৰেম, সহিষ্ণুতা কিঞ্চা সহানুভূতি
মনুষ্য মনৰ যত সামান্য প্ৰকৃতি
অৱহেলিত, পদদলিত, আসিত ধৰ্ষিত
সদাচাৰ, সুবিচাৰ মানৱ বজৰ্জিত।

ধৰ্মস্প্রাপ্ত হওক এই বিধ্বংসী খেল
চতুৰ দালালৰ গোপন মেল
প্ৰতিষ্ঠা হওক আটকধূনীয়া বিশ্বাগাঁও
নাজানো দৰ্শন পাওঁ বা নাপাওঁ।। ♫

চিনাকি-অচিনাকি

কোন বাৰু সেইহাল
 চিনাকি-অচিনাকি
 আহে যেন সৌৰবণী
 বিনিকি বিনিকি।
 পাখি লগা কাঁড় যেন
 মনৰ দাপোন
 কঢ়িয়াই আনে যত
 দিনতে সপোন।
 তেজাল ঘোৰাৰ দৰে
 নাচনী বুৰুজ
 নীলিম নয়ন যুৰি
 পুৰতি সুৰুজ।
 কোন বাৰু সেইহাল
 দৃষ্টিত ধূসৰ
 ক'ৰবাত দেখা যেন
 সাদৃশ্য মুখৰ।
 হাত-ভৰি নচুৱাই
 আনন্দ-বিভোৰ
 খিল খিল হাঁহিটোৰে
 প্ৰতিধ্বনিবোৰ।
 ঘূৰি আহি কয় যেন
 আপোন তোমাৰ
 কলিজাৰ গতি মোৰ
 চলিছে দুৰ্বাৰ।
 কোন বাৰু সেইহাল
 ভঁৰাল আশাৰ

ব্যতিক্রম নিয়মীয়া
 দুর্দান্ত ভাষাৰ।
 তেজে বঙা মঙ্গহাল
 বাজহাড় পোন
 কপালত জলে এটি
 পূৰ্ণিমাৰ জোন।
 সীমা মাথো অসীমত
 পাৰাপাৰ হীন
 আঙুলি মূৰত লিখে
 হেঁপাহৰ দিন।
 এইহাল সকলোৰে
 অতীতৰ ধন
 সুন্দৰ সুঠাম দেহা
 দিঘীজয়ী মন।
 পার্থিব সুখ-মোহৰ
 চাদৰেৰে ঢকা
 খিৰিকি মুখত বহি
 চায় এচমকা।
 অসীমত কিনো আছে
 বাস্তৱ বিশেষ
 উৎকঠাৰ উম লৈ
 অপেক্ষা অশেষ। ♦

দিব্যজ্যোতি

এয়া নহয় চাকি দীপার্থীতাৰ
বা আকাশবন্ধি তমোময় নিশাৰ
নহয় ধনতলৈ পিতনি ডৰাৰ
কিম্বা প্ৰতিবিষ্ঠ পুৱতি তৰাৰ;
ই অনৰ্বিন এক জীৱন শলিতা
নবজৰ্মী পঞ্চৰাকো নকৰে ডয়
শনো সৌৰা বাজে দুন্দুভি আকাশত
দেবৰো সীঘৰ ই মণ্ড্যৰ বিশ্বয়।
ই ক্ষমত্যায়ী এচমকা বিশজ্যোতি
ধাকে মানে অপৰ্যাণ তেলচিকটি;
বিলায় পোহৰ তমসা বিদাৰি
অজ্ঞানীয়ে যদি ফুৰে বাট বিচাৰি,
আঘাতহ ক্ষণিকলৈ নকৰে কেবেপে
সানি লয় মেহভৰা মৃশ্য প্ৰলেপ।
সুন্দৰ, শিৰ, ইয়েই চিবসতা
সংকেটমোচক আৰু পৰমাৰাধ
সুশীল, সুবিমল, মনৰ কামা
সৃষ্টিৰ পৰিচয় কৰে বোধগম্য
ধৰিত্ৰীৰ বুকুত ই সৰ্বত্র ব্যাণ্ড
ইয়ে অমৃতময়, ইয়ে চিবসত্য।। ♦

অপৰাজিতা

দেখিছো বৃক্ষা এক আশীর ওপৰ
ছালৰ ভাঁজে ভাঁজে কতনা খবৰ
অমৃতময় সোণোঝালী অতীতৰ
কলীয়া ডারৰ ফাঁকে দুখৰ দিনৰ
বিগলিত কৰণা মাত্ হৃদয়ৰ
প্রস্তৰ কঠিন নীতি অলৰ-আচৰ।
দেখিছো দধীচিৰ আন এটি কৃপ
ত্যাগৰ প্রতিমাৰ জীৱন্ত স্বৰূপ
হাঁহিমুখে বাগি দিয়া মন্তব্য বিৰূপ
লক্ষ্মণেদ এটি মাথো লক্ষ্ম ধূৰূপ
অনন্ত বীৰগাথা নাই তাৰ ওৰ
নিবিচাৰে প্ৰকাশ চিৰেওৰি সজোৰ।
তেজস্বিনী বীৰাঙ্গনা ধৰাশায়ী হৈ
অস্ফুট আৰ্তনাদ কৰে শুনো বৈ বৈ
দিবানে হাতখন মাথো এটি বাৰ
যন্ত্ৰণা কাতৰ মই দেহাটি অসাৰ
সঞ্চাৰ কৰা কিছু শকতি তোমাৰ
জীৱন যুঁজত লিপ্ত হওঁ পুনৰ্বাৰ।
আশ্চৰ্য তোমাৰ দুৰ্বাৰ হাবিয়াস
মৰতত সৰগ সজাৰ প্ৰয়াস
কিয় জানো কাৰ্পণ্য মাত এষাৰৰ
দূৰতে বিদূৰ জন ভিক্ষু মনৰ
দিয়া জলাঞ্জলী পাৰ্থিৰ মোহৰ
নেওচা হেঞ্জাৰ কটু মাত্ৰোহৰ। ♫

অন্তরঙ্গ

তুমিয়ে কৈছিলা সুখী তুমি
ধরিব্রীৰ কোনো এক ক্ষুদ্ৰ গহ্বৰত
লোলুপ দৃষ্টিৰ পৰা বহু নিলগত
বিড়াল হাতোৰাৰ ভয়ত
ৰাখি নিজকে লুকুৱাই কাল এন্ধাৰত !
কোৱা জানো নাছিলা তুমিয়ে
মোৰ সুখতেই আছে তোমাৰো সন্তোষ
তেনে কিয় থাকা গুপুতে দূৰৈতে
পিছে যিমানেই ল'বা প্ৰচেষ্টা হাতত
লুকা-ভাকুত তুমি নহয় পাকৈতে।
ক্ষুদ্ৰ হ'লেও আছে হস্তীৰ মনোবল
দিয়াচোন আগুৱাই হাত,
ঠৰঙা মোচেৰে বিশালকায় হ'লেও
দিব পাৰো মই মিঠা মাত
একে ছন্দৰ কলিজা দুয়োৰে সজাত
টম, জেৰি, নিগনি, মেকুৰী
যিয়েই কি নিদিয়ক ভিন ভিন নাম
নামৰ জানো আছে কিবা কাম ?
সুহৃদয়, সুভাষ, সুমতি সখা তুমি
ৰাখিব নোৱাৰা ঢাকি, তুমি বহিমান
মই জানো, তোমাৰ নাম অনিৰ্বাণ ॥ ♫

একলব্য

সীমাহীন সমুদ্রের উত্তাল বুকুত
পাল তৰা নাওখনি মোৰ
ধীৰ গতি যদিওবা আগৱাই যায়
অতিক্রমি কোবাল টৌবোৰ।

বক্ষত শুকুলা পাল, হাতে গুৰি বঠা
সেয়ে মোৰ প্ৰগাঢ় প্ৰত্যয়
বতাহ পানীৰ সোঁতত উটি ভাঁহি গৈ
পামেই মই পাৰ নিশ্চয়।

জোঁৱাৰ-ভাটাৰ প্ৰচণ্ড আক্ৰেশ আৰু
ভয়াবহ গৰ্জনেও আজি
নোৱাৰে টলাব মোক, একলব্য মই
ধ্যানমগ্ন, প্ৰতিকৃতি সাজি।

চিক্মিক্ মুকুতা কালসৰ্পৰ ফণ
দেখি লেখি কটালো সময়
অস্তমিত ভাস্কৰৰ বিক্ষিপ্ত আভাত
অদূৰত দেখিছো বিস্ময়।

শতেক দুন্দুভি উঠিলেও বাজি
ধ্যানমগ্ন প্ৰতিকৃতি সাজি
অলৰ-আচৰ স্থিত প্ৰজ্ঞ মই
দৃঢ় প্ৰতিজ্ঞ একলব্য মই॥ ৳

প্রার্থনা

চোৱা আজি বাগদেৱী
চোৱা ধৰাতল হ'ল বসাতল
চোৱা হে জ্ঞানদায়িনী
চৌদিশে ঘূৰে আজি মূৰ্খৰ দল।

শুনা সংগীতময়ী
বতাহত অশ্রাব্য গীতৰ ঢল
ভাবি যে নেপাওঁ ওৰ
বন্দনা এয়া বাকু কেনেকৈ হ'ল !

ধূপ-ধূনাৰ আৰতি
আমোল-মোল গোকৈ মনলৈ আনে
শান্ত, সুস্থিৰ এক
দূর্লভ পৰিবেশ প্রতি প্ৰাণে
তাতে যদি বাজে এটি
বিকৃত গীত, চিৎকাৰ সমতানে
আছে যি অকণ ভক্তি
ভক্ত হৃদয়ত, পলায় নিদানে।

মই যে মুৰৰখমতি
নেজানো বন্দনা, পূজা অৰ্চনা
নহ'ল বিকাশ মোৰ
মনটো, আধুনিকতাৰ ৰং সনা
পাৰা যদি দিয়া কিছু
আশিস বৰ্ষণ পাহৰি লাঘওনা
শত কোটি জনতাৰ
কঠত বাজক একেটি মুৰ্চনা
বন্দে মাতৰম্
বন্দে মাতৰম্ ॥ ৳

জীবন মাধুবী

কিন্তু এক মামাজালে মেবিয়াই ধরে
টোপাটোপে জীবনৰ বসবোৰ সৱে
নিষাঠ নিতাল কল নিমাওয়াও
এচলু এচলু লৈ মধুবস খাও।

দিবাৰপ্প ইয়ে ক্ষতেকৰ বালিঘৰ
মানিব নোখোজে মনে অস্ত হৈপাহৰ
এখোজ পিছলে দি এখোজ আগবায়
মৰিচিকা দেখো মাথো আতবি পলায়।

ত্ৰ্যাৰ শেষ আনো সঁচাকৈয়ো আছে
ওকান বালিতেই চোন মযুৰে নাচে
ই যে প্ৰকৃতিৰ এক অভিনৰ খেলা
বুজি পালো জীবনৰ বিয়লি বেলা।। ♦

କିମ୍

କିମ୍ ! କିମ୍ ଏହି ଅହେତୁଳ ଘର ଧର
ଦୌର, ଗୋଟାବଲେ ଏଥିନ ବିଲାସୀ ଗାଡ଼ି
ପ୍ରାସାଦୋପମ ଏଟି ବିଲାସୀ ଥକା ଘର
ଦୁର୍ଭେଦ୍ୟ ପଦୁଳି ଆକ ସବଲବ ଧାରୀ ।

ଚଲେ ବଲେ କୌଶଲେ ଦୌରତ ସମୁଖତ
ଥାକିବ ପାରିଲେ ହୟ ଜୀବନ ସାର୍ଥକ
ବାକୀ ସକଳୋଟି ଯଦି ପବେତେ ଦୁଃଖ
ଜ୍ଞାନେପ ନାଇ, ନିରାପଦ ବାଖେ ଆର୍ଥକ ।

ଅହେପୁରୁଷାର୍ଥ କବେ ଆକ କିଛୁ ଲାଗେ
ଯିଥିନି ହାତତ ଆଛେ ଯଥେଷ୍ଟ ନହ୍ୟ
ଚିନାକି ଦିବଲୈ ମନତ ହେପାହ ଜାଗେ
ନାଇ ଆକ୍ଷେପ ଯଦି ହୟ ଦେହବୋ ଶ୍ରୀ ।

ଏଦିନ ଆଛିଲ, ସକଳୋ ଆଛିଲ, ହାୟ !
ଆଜି ଆକ ନାଇ, ଘୂଣୀଯା ଶ୍ରୀର ମନ
ଘର, ଗାଡ଼ି ସକଳୋଟି ନୀଳାମତ ଯାୟ
ନିଷ୍ଠାଗ, ନିରଲସ ହୈ ଗନି ଆଛେ ଶ୍ରୀ ।

କିମ୍, କିମ୍ ତେଣେ ଏହି ନିରଥକ ଦୌର ? ? ♦

বিদায় বেলা

চেনেহৰ অসমী আই মোৰ ট্ৰি
বুকুখন ক'খবাৰত বিধায় ট্ৰি
বিদায় পৰতে তোকেনো ট্ৰি
কিনো কৈ যে নিচুকাৰ্ড মই।
উশাহত তোৰনো ঘনকৈ
ওনিষ্ঠে কলিজাৰ শব্দ ট্ৰি
বুজিষ্ঠে মনৰ বেথা তোৰ ট্ৰি
উপায়স্তৰ আজি যে মই।
অনম লভিলো সোৰোপা হৈ
কামৰ আহিলা নিদিলি লৈ
যিকণ শিকিলো স্কুললৈ গৈ
ধৰা দিয়ে আজি অসাৰ হৈ।
তোৰ যে বুকুবে লুইতখন ট্ৰি
চিৰপ্ৰবাহিত তেজাল নৈ
নুবুজিলো হায় মহিমা ট্ৰি
মূৰ্খ, অঙ্কলা হ'লো যে মই।
সেউজী তোৰে পথাৰখন ট্ৰি
গছকা নহ'ল কোনোদিনেই
কৰোতে ভৰষা অইনত ট্ৰি
ঘৰতে পৰ হ'লো যে মই।
আঁকুহি বাকুহি তোক যে ট্ৰি
শ্ৰীহীন কৰিলে সোদৰে ট্ৰি
দুচকুত পোৰণি উঠিছে ট্ৰি
সহিবয়ে নোবাৰো মই।
শকতি নাই মোৰ কধিমে ট্ৰি
মগজু খালি হ'ল নিষ্কৰ্মা হৈ
চাইছো এবাৰ শেষ বাৰলৈ
ওলালো মই বিদেশী হৈ।। *

অপ্রশস্ত

সন্তুষ্টি আজি দেখি নাৰী বিপ্লব
খৰহস্ত প্ৰতিক্ষণ, কুটিল চিন্তা
মনত, অৱকন্ধা সদা গৃহযুদ্ধত
ভীত, ত্ৰস্ত, সন্ধাসিত প্ৰতিটো পলত
শান্তিও লুপ্ত মনৰ গহন বনত।
এয়াই চৰিত্ৰ নেকি নাৰী বিপ্লবৰ
ক'তেনো লুকাল সেই লয়লাস ভঙ্গী
মিঠাকৈ মৌমাত, ওঁঠত হাঁহি, লাজুক
লাজুক দৃষ্টি, আহে ঘৰখন এৰি খৈ
নতুন ঘৰত হয় জীৱনৰ সঙ্গী।
বিপ্লব মানে বুজো বৌদ্ধিক প্ৰগতি
উচিত বিচাৰ, সঠিক দিশত গতি
চুলি চুটি কৰি অপ্রশস্ত পিঞ্চি যদি
যাব পাৰে কেৱে সমানে খোজত মিলি
নল'বা ধৰি বিপ্লবী, বীৰঙ্গনা তুমি
পাৰা যদি মুক্ত হোৱা নকৰি পলম
খুলি মেৰপেছ পুৰাতন শিকলিব।
সৰলতা, সহিষ্ণুতা, শালীনতা বোধ
নহয়তো পৰিপন্থী বিপ্লব নামৰ
মনৰ দুৱাৰ খুলি মাৰ বাঞ্ছি ল'লে
অনায়াসে পাৰা সুজলা সুফলা ধৰা
বিপ্লবে দেখুৱাৰ বাট হৈ ভোটা তৰা। ♫

বাঞ্ছোন

চেজবঙ্গা গোলাপ ভাল পাঁও যাই
ভাল পাঁও কোমল সুবাস
উবি শুবি গীত গাই আপোন মনে
মনস্তো পাবলৈকে করো অয়াস।

কিয় জানো ভাব হয় মোৰ
বহুজন বন্দিত গোলাপৰ মন
ভোল গ'ল নেকি ভুলতেই;
অভিজাত পুক্ষৰ বুকুৰ উম
সুন্দৰীৰ নেমেৰী খোপাৰ মোহে
শূন্য কৰে নেকি চেতনাৰ চ'বাধৰ
পাহৰণি হ'ল নেকি সৃষ্টিৰ নীতি
মাটিতেই থাকি গ'ল শিপাৰ প্ৰীতি।

বিচ্ছিন্নতাৰ চকুলো নটুকিবি তই
সময়চোন পাৰ হ'ল চকুলো টোকাৰ
যোৰা বাটি এবি হৈ উভতি অহাৰ
কিদিত মৰম ওভতাই দিয়াৰ
শিপাৰে পুনৰবাৰ হাত মিলোৱাৰ।

বেলি অনুৰূপ বেলিফুলটি
আহুদিত, কদাপি নকৰে ভুল
পুৰাৰ সূর্যথণায় নয়নাভিবাম
নাতে ভোগোৱাৰ সতে নাই যে বিবাম।

উগুঁথ বাসনা তিলমানো নাই
মাটিৰ সৰস মৰম কলা
শীগুঁথ শুবলী কৰা
তাৰ কোনো তুলনা যে নাই

বুকুৰ উম কিম্বা খোপাৰ শুগ টিং
সকলোটি তুচ্ছ হৈ যায়
বেলিফুলে অন্ধৰত মলয়া বোৱাই
ভালপোৰাখিনি মোৰ নিয়ে উক্কবায়। *

প্ৰেৰণা সুন্দৰী

প্ৰেৰণা সুন্দৰীজনী
নহয় যে মোৰ পাটিবাণী
যুটি বাঞ্ছি ওলামগৈ তোমাৰেই ঘৰ
সামান্য চিনাকি মাথো
শেৱালিৰ মালা গাধো
নোৰাবো যে ক'ব মই অচিনাকি পৰ।
দেখিলে সুহৃদজন
হোৱা বিচলিত মন
নোৰাবো থাকিব মই একোকে নকে
প্ৰেৰণাক মাতি আনি
ওঁঠত হাঁহিটি সানি
তৎকালে এভুমুকি মাৰি আহোগৈ।
প্ৰেৰণাজনীও পিছে
সৰ্বত্র বিয়পি আছে
চকু দুটি মেলিলেই কাষতেই পাও
ক'ববালৈ লগ ল'লৈ
কি জানো মনৰ বলে
চমক সৃষ্টি কৰে ততকে নাপাওঁ।
চোৱা বন্ধু এটিবাৰ
জীৱন নৈৰ দুয়োপাৰ
ক'ববাত আছে বৈ আবাধ তোমাৰ
এটি মাথো ইঙ্গিততে
ওলাবহি ততালিকে
আনি দিব মন ভৰা জোনালী জোৰাব। ♫

বিষাদ বস

এটি সপোন দেখিলো মই
নিপ্রাঘন পুরতি নিশাতে
দেখিলো নিজকে এক বাগিচা মুখ্ত
সৰু সৰু জোপোহা গছেৰে ভৰা
লোমালোমে লাগি থকা অচিন ফল
ঝটা দুটা পোকে ধৰা একোৱা বেঁকোৱা
বেছিভাগ পৈণত, নোদোকা
চপচপ্ বসেৰে ভৰা;
চকুত নপৰা, পাতেৰে আবৰা
আছে কেতবোৰ কেচকলি
ভয় যেন কৰিবলৈ হলিগলি
কিজানিবা হয় খেলিমেলি
সেয়ে যেন মনৰ বতৰা।
কিনো জানো ফল সিটি
পাৰিনে চাব এটিবাৰ শুঙ্গি পিটিকি
মেলোতেই হাতখন কাণত পৰিল
বিষাদজৰ্জৰ এক কৰণ বিননি
“হাতো নেমেলিবি ফলো নিছিঙ্গিবি
ক’বে বাটৰৰা তই
কাব্যতৰৰ ঘাই শিপা
বিষাল পোকে কুটিলে
‘বনচাই’ হৈ জীয়াই আছো মই।” ♫

শেষ চিঠি

আইজনী ঔ, মই যাবলৈ ওলালো
আধা ফুলা ফুলপাহি
পাপৰি সুগন্ধি, লাহি
কবিছেহি ভিৰ মোৰ দুচকুতে আহি
বাঢ়ি অহা ক'লাবোৰ
চোৱাৰ হেঁপাহ মোৰ
হয় মানে পূর্ণিমাৰ সোণ শিখাবোৰ;
কিন্তু মই যাবই লাগিব
এৰি হৈ সকলো পার্থিৰ
নহ'লৈযে বেলিটি পশ্চিমত উঠিব।
দেখিছিলো এটিবাৰ
তাহানিতে জোনাকী জোৱাৰ
সেয়ে আজি উৎস লোভ-লালসাৰ
অবুজন মনটোৰ
অত্তপ্ত বাসনাবোৰ
লুকুৰাই থ'বলৈকো শোক লাগে মোৰ
সেয়েহে লিখিছো চিঠি
ডায়েৰীৰ শেষ পিঠি
মৰহা গোলাপ এটি দিছো মই গাঁঠি।
ইতি ॥ ♦

তেজৰ সৈদ, তেজৰ হোলী

প্রষ্ঠ চিন্তা আৰু শাণিত অন্ধৰ ধাৰে
মানবতাক কৰে আঘাট বাবে বাবে
ভূপতিত হ'ল আজি
জীবশ্রেষ্ঠৰ নিচান
বেসুৰা, অশ্লীল হ'ল
বিশভাতৃতৰ জয়গান।
আজি ভাবিবৰ হ'ল
কৰ্মই ধৰ্ম নে ধৰ্মহে কৰ্ম
মনৰ ছবিখন যে
অতিকে বিভৎস, বিবৰ্ণ;
একৰঙ্গী ডোঙাবোৰ অভিন্ন তেজৰে
দিবলৈকে ঢাকি ঘন ক'লা চাদৰেৰে
অন্তগামী সভ্যতায়ো ঘৰ-খেদা কৰে। ♫

সিদ্ধান্ত

অচিন বাটত মই এক বিভ্রান্ত পথিক
নাজানো কেন বাটে পাম লক্ষ্য সঠিক
বঙ্গীণ আলোকসজ্জা সমুখ বাটত
অঙ্গৰা দেৱদূতে দলিচা পাৰি দিয়ে
দেৱান্নৰ প্ৰলোভন চকুৰ আগত।
কৰ্ণগোচৰ হয় এক চেপা স্বৰ
নাযাবা সেই বাটে প্ৰতিবন্ধ তৰ্কৰ
বিস্তাৰিত দুচকুত উপবিষ্ট হয়
আন এটি বাট, সুউচ জ্ঞান প্ৰপাট
কোলাহল বিবৰ্জিত, জ্যোতিৰ্ময়
আছে যুক্তিৰ দাম, নিৰ্ভুল, নিৰ্ভয়।
সেই বাটে আণুৱাম নিশ্চয় মই
অস্থিৰ মনটো বান্ধিলো সজোৰ
পৰলোক বহুৰ, বাস্তৱ কঠোৰ
'কৰ্মই ধৰ্ম' শিরোগত কৰি লৈ
পাৰ হ'ম কোবাল বৈতৰণী নৈ। ♫

প্রত্যাবর্তন, এক দ্বিবাস্তুপ্র

ক'তনো থাকিল সেই
ক্ষুবধাৰ হেংদাংখন
নসহে কলিজাই আৰু
চল-চাতুৰি মিথ্যা বচন
উৰাই-ঘূৰাই তাকে
কৰি দিম যেন তহিলং।
বাক্যবান ফুলজাৰি
ছন্দবেশী হিতাধিকাৰী
ভষ্ট পদলেহনকাৰী
এটি এটিকে সামৰি
সুজিম জননীৰ ধাৰ
অকপটে শিৰচ্ছেদ কৰি।
নহও কগীয়া মই
কাপুৰৰ ভীৰ বুলি নাভাবিবি তই
মোমাইকো নিদিও আসৈ
মাত্ৰৰ আহ্বানে উতলাই তেজ
সুযোগৰ অপেক্ষাত মই
মোমাইকটা হেংদাং লৈ। ♫

সোণালী সজা

এটা নির্জন ধীপত আবক্ষ মই
এটি পার্থিব কায়, অহৌমলিয়া
পৃথিবীর চাবিসীমা নিচেই কাষত
আপোন চিন্তাতে মই মতলীয়া।
আকাশৰ নীলাখিনি সাগৰৰ টো
অবশ্য সুন্দরী হবিশীজনী সৌ
কুলিৰ অমিয়া মাত মন প্রাণ হৰা
মুঠিতেই বাখো মই ধৰাৰ বতৰা।
নাই জলিলতা নাই কোনো ক্ৰেশ
অনিয়ম এটি মাথো নিয়মবিশেষ
হাহি আৰু কান্দোনৰ ময়েই হোতা
মই একক দৰ্শক, ময়েই শ্ৰোতা।
প্ৰগতিৰ প্ৰচণ্ড বা-মাৰণীত
বিখ্যাস মোৰ সাতোৰঙ্গী জীৱন তবি
নাজানো কেতিয়া পায় আপোন ঘৰ
বহজনে ভিব কৰা, হাহিবে মুখৰা। ♦

মোর জীবন, মোর প্রেম

বর্ষাসিঙ্গ নিজম বাতি
আনন্দ আপুত তোমার কথাকে ভাবি
মই যে ভাল পাওঁ তোমাক
হৃদয় ভবি তোমাবেই নির্মল ঘূবি।
শৈশবৰ খিল্ খিল্ কোলাহল
নৃত্যবত দুধাৰ বেণী
অভিমানি, আক্রোশী নয়ন যুগল
মোৰ উলাহৰ দূৰস্ত সমল।
সদ্য প্ৰশ্ফুটিত ঘৌৰন কমল
নিৰস্তৰে বৈ থকা প্ৰেম সুকোমল
কটাক্ষবে হৰিণী চঞ্চল
খোজে প্ৰতি দিয়ে মোক প্ৰেৰণা প্ৰবল।
অভিজ্ঞতাপুষ্ট তুমি গজগামিনী
আওকান কৰা শতেক বিঘনি
নিৰাপদ আশ্রয়, বিশাল ছাঁয়াতে
বিস্তৃত মোৰ কৰ্মভূমি।
সেই ছাঁতেই বহি মৌৰস পান কৰো
বঙ্গীণ পথিলা ধৰো
শীতল ভূমিকেই শেতেলী কৰি
তোমাক আলিঙ্গন কৰো
তোমাক যে ভাল পাওঁ মই।

ক্ষণভঙ্গুর

লাহি পথিলাটি উৰি উৰি
পালে আহি পঁজাটি মোৰ,
বহু দূৰ দেশ ঘূৰি ঘূৰি
কঢ়িয়াই খবৰবোৰ
পুৰৱ বেলি উঠা দেশৰ
অতিকে আপোন মোৰ
সানি লৈ দেহাটিত
সুগন্ধি ফুল বেণুবোৰ।
কলৈ আহি কাণে কাণে
অবিনাশী নিজস্ব ভাষাৰে
নাপাওঁ খবৰ, মনেও নামানে
আহিলো সাহ কৰি অকলশৰে
আছনে কুশলে বন্ধু মোৰ
জীৱনৰ বাটকুৰি বাই
বাগি দি চাকনৈয়া ঘোৰ
ধুমুহা গাজনি দুৰ্ঘোৰ?
নাজানো কেনি গ'ল সময় উৰি
আকাঞ্চ্যাৰ দুটি পলে
যেন মনাকাশ পৰে ভৰি
হিম শিখৰত হিমবোৰ গ'লে
ক্ষণেক সময় সুখৰ বন্যাত
মনে মোৰ কক্ বক্ কৰে
চাই ৰওঁ পথিলাটি
কিজানিবা সারতিহে ধৰে। ♫

সৰাফুল

এপাহ তৰলী ফুল তল সবি গ'ল
ধৰাৰ বুকুতে বোঝাই সুবাসৰ চল
অবিনাশী ধৰাতেই পুনু লীন হ'ল,
মৰতৰ ফুল হৈয়ো ছটিয়াই দিলা
সৰগী সুগন্ধ, যেন পাৰিজাত নীলা
ডালে ডালে ভিব কৰে চিত্ পথিলা।
ঘৰগতি পছোবাই হ'ল মহাকাল
উদং কৰিলে আজি বেণুৰ ভৰাল
এৰি গ'ল মাথো তাৰ কলীয়া কৰাল,
তথাপিও মাজে মাজে পাওঁ এটি বাৰ
অনুভূতি, প্ৰকাশ্য সামিধ্য তোমাৰ
ব্যথিত মনে মোৰ কৰে হাঁহাকাৰ।
উঠি অহা কলিবোৰ থমকি ব'ল
ফুলনিৰ মধুৰতা স্নান পৰি গ'ল
বেদনা লহববোৰ জোঁবাবহে হ'ল;
উঠি অহা স্মৃতিবোৰ চপাই-কোচাই
হাঁহি আৰু কান্দোনৰ ছবিবোৰ চাই
আছে অনন্ত সৃষ্টিৰ গবিমাকে গাই।
বিচাৰিলে জানো কিবা কাৰোবাৰ পৰা
নুশুনিলো, নকলৈ মনৰ বতৰা
মাথো বিলালে আশিস, অন্তৰ ভৰা,
আজিও চাই আছে ওপৰৰ পৰা
অলেখত এটি হৈ উজ্জ্বল তৰা
বিষাদ ডাৱৰহীন পৰিপূৰ্ণ ধৰা। ♫

(সম্পর্ক, হৰিহৰ ভিনিহিলৈ)

শিহুরণ

এয়াই নেকি প্রশান্তির মেলা !
বহু দূর ঘূরি ফুরি জজৰিত
কলিজাত যেন মলয়াৰ খেলা,
দৃষ্টিত ধূসৰ আবেলিৰ ধৰা
হঠাতে ভূমুকি মাৰে পুৱতী তৰা
বিদায় পৰতো কঁচি জোনটোৱে
সৌৰৰায় এয়াযে পুৱাৰ বেলা।
বতাহত নাচে এটি চিনাকি সুৰে
নাকে-মুখে, সৰ্বাঙ্গে চাটি ধৰে
স্বচ্ছন্দে উৰি অহা ফুলৰেণুবোৰে,
উঝঃ প্ৰবাহ যেন প্ৰতি ধমনীত
লাজতে লুকাই পৰে পুহৰো শীত
কমলাৰ বং সিঁচি মন পথাৰত
নৱ ভাস্কৰে হৰি নিয়ে চিত।
অনন্ত সময় থমকি ৰওক !
উপভোগ কৰো সৃষ্টিৰ কলা,
আধুনিকতা কিঞ্চা উত্তৰণৰ
ফোপজহী নঙ্ঠা বকলা
নালাগো নুশনো এটিবাৰো ঘই !
সকলোটি আছে এই শান্তি মেলাত
সমাগৰা পৃথিৰী মোৰেই কোলাত। ♫

কল্পাতৰ

আকৌ এবাৰ কৃতজ্ঞ নতশিৰ মোৰ
মই যে ঝণী, চিৰ ঝণী ব্যক্তিগত মোৰ
সানন্দে কঢ়িয়াম ঝণৰ বোজা মই
উপভোগ্য নাটখনি পৰে মানে ওৱ।
প্ৰথম দৃশ্যতে দেখা দিলা তুমি
কবিছিলা অণটিৰ যতন পালন
মেহধাৰা ছত্ৰিয়াই আঁচলেৰে ঢাকি
কবিলা ডাঙৰ, দিলা আওৱাই
সৈনিক জীৱন যুঁজৰ, কপাল চুমি।
লগ দিলা পুনৰাই সমান খোজত
খলা-বমা, কাঁইটীয়া জটিল বাটত
সাহস, ধৈর্য, শক্তি, প্ৰেম চাৰি সন্তুষ্ট হৈ
সজালা মৰততে সৰগ নিয়াৰিকৈ।
আজি এটিবাৰ পুনু, যাচিছা অমৃত
ভাগৰূপা দেহ-মন, মৃত্যু ভয়-ভীত
আঁতৰাই সকলোটি ফুলালা ফুল
নতুন সপোন দেখি চিত্ মছগুল
ঝণী মই, আজীৱন ! নাই তাত ভুল। ♫

প্রত্যার্থন, এটি সাঁথৰ

পাৰ চৰাইহাল নেদেখা হ'লো
কিয় জানো ! নে মই দৃষ্টি হেৰবালো ?
পুৱাতেই কৈছিল অস্ফুট কিবা এটা
শুনিছিলো মই, বুজিহে নাপালো।
কিবা এক শূন্যতা সৰ্বত্র বিবাজে
ভয়ানক নিৰৱতা ধূমুহাৰ আগে
সীমাহীন উৎকঠা মনৰ মাজে
পামনে পুনৰ দেখা সক্ষিয়া ভাগে।
ক্ষতি নাই চেষ্টাত, নতুন ঘৰ এটি
সাজি দিম চোতালৰ এচুকত মই
খুদ চাউল সিঁচি দিম নিতো পুৱাতে
মন খুলি আদবিম বুকুৰ মাজলৈ।
হয়তো (পাৰ হালে) উঠিছে বুজি
ইফেল টাৰাব'ব সুউচ্চ শিখবটো
মহার্ঘ আজি ক্ষণিক স্বস্তিৰ জিৰণী
এবি অহা সক নিঃকিন পঁজাটোত
খুদ খাই পাতলাব পেটৰ পোৰণি।
বাঙ্কনী বেলিটোবে চকু টিপিয়াই
তাকে কৈ গ'ল, সচেতন হোৱা
ঘনঘোৰ তমসাক নিদিবা প্ৰশ্ৰয়
মানৱতা বন্ধিগছ ল'লৈই জ্বলাই
হেৰোৱা চৰাইহাল আহিব দুনাই। ♦

ବଣାଙ୍ଗନ

କଣମାନି ଯୋନ୍ଦା ଜୀବନ ଯୁଜବ
ଶୃଂଖଲିତ ଦୁଭବିତେ ସୀମା ଦାବିଦ୍ୟର
ଯୁଜେ ପ୍ରାଣପନେ ନହଯ କାତର
ଅନାହାରୀ ଆଖବାତ ପୈଗତ ପେଶୀ
ମନ ସ୍ୟାକୁଳ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଅଦୁରତେ ଦେଖି
ବଣ୍ଡବାୟ, ମାଥୋ ବଣ୍ଡବାୟ ଖୋଜ ଲେଖି ।

ଅନ୍ୟ ଏକ ଯୋନ୍ଦା ଜୀବନ ଯୁଜବ
ଆନ୍ତ, କ୍ଲାନ୍ତ ଯୁଜି ସମୁଖ ସମର
ଧରାଶାୟୀ, ଅପେକ୍ଷା ଆଲିଙ୍ଗନର
ମୃତ୍ୟୁର ସତେ, ଦୃଷ୍ଟି ଧୁରଲୀ ଧୂମର
ନାଇ ଚିନ ଚାବ କୋନୋ ଅମିଯା ସୁଖର
ଆଛେ ଶତ କ୍ଷତଚିହ୍ନ ଆଗ୍ରାସୀ ଦୁଖର ।

ମାତ୍ରବ ବୁକୁବ ସେଇ ଅମୃତବ ଗତି
ରୁଦ୍ଧ ହଲ ଆଜି ଯେନ ମରା ସୁତି
ଚାଲୁକୀଯା ସୈନିକର ଯୁଜବ ସମଲ
ତୃଷ୍ଣାତୁବ ଏପାହି ତେଜସ୍ଵୀ କମଳ
କି ଖାଇ ନଚୁରାବ ଧାରାଲ ହେଂଦାନ
ସପୋନ ସରଗ ଯେନ ହଲ ଥାନବାନ । ❖

ধনগুলৈ

মানৰ অধিকাৰ নহয় জানো
মাথো মানৱৰ বাবে
তেন্তে কিয় আওৰায় বাবে বাবে
সেই একেটাই পাঠ
ক্ষমাদান, মুক্তিৰ তুলুঙ্গ যুক্তি
নৰপিশাচৰ বাবে
কৰে বছৱালি, চিঞ্চিৰি গগন ফালে
বকে পাগল প্রলাপ;
প্রতিবাদী পছোৱাত সবে ফুলপাহ
পিশাচৰ বুকু হয় ডাঠ।
হাত-ভৰি, চকু-কাণ, নাক হয় জানো
বৈধ, পূৰ্ণ সংজ্ঞা মানৱৰ
অহিংসা মন্ত্ৰ বিনে সিয়ে সজায়
কপ দৈত্য দানৱৰ,
অসহ্য ভৰত কঁপে বসুমতী আই
নাই, কাণসাৰ নাই;
অধিকাৰ সাব্যস্ত মাথো লক্ষ্য এটাই
যুক্তিৰ সমাদৰ নাই
বৰ্বৰতাৰ এয়া যে আধুনিক পাঠ
দুর্বোধ্য অল্প মানৱৰ। ♦♦

অভিমান

গুনাচোন ফুলপাহে কৈছেনো কি
ধূলিবে ধূসৰ আজি মোৰ পৃথিবী
পুৱাৰ বেলিটি নিৰ্লিপ্ত, মলিয়ন
লুপ্তপ্রায় সেই তেজস্বী বৰণ
হলাহল নিচাশক্ত, অস্ত্ৰৰ চলন
বিষবাঞ্চ অনৰ্গল হয় বিকিৰণ।
কিনো চাই সুৰবিম শৈশবৰ হাঁহি
আদৰিম আথে বেথে মেলি লৈ পাহি
উমলিম হালি জালি হৃদয় জুৰাই
ৰদ হাঁয়া বাগি দিম ছেগ বুজি চাই
অৰূৰ প্ৰস্তাৱত সঁহাৰি জনাই
যাচিম অমিয়া মধু বুকু উদঙাই।
সন্ধিয়াৰ বেলিটিও লাজুক অতি
নাই কাণসাৰ মোৰ অস্তিত্বৰ প্ৰতি
মেঘৰ আঁৰে আঁৰে মুখখন গুজি
ঘৰমুখে আগবাঢ়ে এখুজি দুখুজি
মই আজি সঙ্গীহীন বিষাদ জৰ্জৰ
কঢ়িয়াই অভিমানী মনৰ খবৰ। ♦♦♦

আগৰতলা

সময় সলনি হ'ল
মনবোবো যেন কিছু সলনি হ'ল
কলিজাৰ বং দেখো একেদৰে ব'ল
বহুতৰে চুলি সৰি তপা মূৰ হ'ল
কঁকাল, ডিঙিৰ চিন নাইকিয়া হ'ল
কলিজাটো বঙা যি বঙা হৈয়ে ব'ল
সাজপাৰ, পৰিধান গহীন হ'ল
চেঙেলীয়া গতি-বিধি অতীত হ'ল
সকলোবোৰ যেন খেলি-মেলি হ'ল
অবুজন মন চাগে বলিয়া হ'ল
স্থিরতাৰে এখন্তেক নহ'বা হ'ল
কলিজাটি মোৰ নিৰদেশ হ'ল
একৰঙ্গী কলিজাৰ কোলাহলী ঢল
সুখময় স্পন্দন আজি ধৰনিত হ'ল
আগৰতলা যেন পুণ্যতীর্থ হ'ল
মদিবাৰ পাত্ৰটি পৰিপূৰ্ণ হ'ল
উপভোগ কৰা প্ৰতি পল-অনুপল
পলাই কলিজা মোৰ তালৈকে গ'ল। ♫

(উচৰ্গ-৭১' সহপাঠী কলিজাবোৰলৈ।)

সাথৰ

চোৱাচোন চোৱা সেই
ললিয়া তৰাটি কেনেকেনো সবে
বিশাল হিয়াৰ মাত্ৰ
পৰিজীয়ে বুকু পাতি সাবতি ধৰে।
আকাশ বিদীৰ্ঘ কৰা
অপায় অমঙ্গল সূচনা কৰা
অসীমৰ পাৰাপাৰ
হেলাৰঙে নিমিয়তে পাৰ কৰা,
ক্ষণক্ষেকীয়া চমকেৰে
ক্ষীপ্র অধোগতি, জিনিব জগত
যেন সবগীয় শক্তি
চিবঞ্জীবী বৰ আনিছে লগত।
চিন্তাৰ আহবি নাই
আকাশৰ তৰাই ব' লাগি চায়
জোনটিয়ে হাহি মাৰি
মেঘৰ আঁৰতে মুখ লুকুবায়।
পাপৰ গধুৰ বোজা
পৰ জনমৰ, নোৱাৰি সহিব সিটি
খহিছে আকাশ ফুটি
সৰ্বদা বিস্ময় তাৰ পৰিকিতি।
বুজিবনে কোনোদিনে
জন্ম বহস্য তাৰ, ল'বনে সাবতি
ধীৰ-স্থিৰ উৰ্ধগতি
জগতৰ প্ৰীতি, অগতিৰ গতি। ♫

স্তৰ্ণ প্ৰহৰ

অপৰাপা তুমি, তুমিয়ে অনন্যা
শতেক সহস্র ফুলে জাতিক্ষাৰ কৰা
লাহী পথিলীৰ লয়লাস নৃত্য
ভোমোৰাৰ গুণ গুণ শবদেৰে ভৰা
পূর্ণিমাৰ জোনটি কপালত আঁকি লৈ
বিজুলীৰ চিকমিক্ ওঁঠত সানি লৈ
প্ৰতিটো পলকে মোৰ মন প্ৰাণ হৰা।
মেলিলো প্ৰথম চকু তোমাকেই চাই
নিচুকালা কত দিন গীত গাই গাই
ল'ৰা-ধেমালিবোৰ ভাল বেয়া যত
জীৱন্ত সাক্ষী তুমি দৈৱপাকত;
ভিক্ষুক মই আজি, অমিয়া প্ৰেমৰ
বিচাৰিছে বৰদান, নধৰা জগৰ
মিলি সাজো সৌধ এটি অজৰ অমৰ।
কিয় বাক মিচাকৈয়ে আমনি কৰা
ওৰণিখন টানি লৈ উপহাস কৰা,
সময় যেন মোৰ স্তৰ্ণ হৈ যায়
স্পন্দিত কলিজাৰো ছন্দ হেৰায়
পৃথিৰীখন ভৰিব তলুৱাতে লৰে
মনাকাশ নিশাচৰ বাদুলীৰে ভৰে,
দুৰ্বল আজি মই মন সংশয় ভৰা।
হেঁপাহৰ শেষ সীমা নাই যে মোৰ
আকো এবাৰ দিম ল'ৰালিৰ দৌৰ
হাতত হাত ধৰি কণমানিটোৰ
মৌ-পান কৰি হ'ম আপোন বিভোৰ
নিষ্পলক নয়নেৰে তোমালৈ চাই
পাতলাম হিয়াখনি বেদনা গধুৰ।
সপোনবোৰ ফলিয়াৰ নে মোৰ? ♦♦

অবাধিত বিজয়া

শৰতৰ ঘৰকাল আকাশলৈ ঢাই
ভাৰি-ওণি আকোড়েই কাণ্ড পৰিল
প্ৰতিবেশীৰ পোনাটিৰ গুৰি অটাই
'লিঙাই ও, নায়াৰনে যজাৰলৈ তই
গুজাচোন পালেহিয়ো কায় চালি আহি
মাজত বৈছেগৈ আৰু মাথো এসঞ্চাহ'।
কলিজাটো কেনি জানো লৱনি পলায়
ল'বলৈ খবৰ চালুকীয়া মনটোৰ
চাৰলৈ এটিবাৰ দুচকুত চকু ষে
নীলিমত উবি ফুৰা বঙ্গীণ সপোন
নীলৰঙী সাগৰৰ সুশীল দাপোন
আবেগে দুভৰি মোৰ সঘনে কঁপায়।
নেদেখো যে বিশ্বকপ সেই দাপোনত
জৰা-ব্যাধি, সংগ্ৰামৰ আভাস কিঞ্চিত
চেনেহ চাদৰে বাঞ্ছি স্যতনে আয়ে
লুকুৱাই বাখিছে কোনো অজ্ঞাত স্থানত
চকুলোৰে ধুই-মচি নোপোৱাৰ সঁফুৰাটি
পোনাকনে পায় জানো আঘাট মনত।
'যাম অ' বোপাই', পিতাইৰ চেপা মাত
'কীটবোৰে কিছুক্ষণ দিলেই ৰেহাই'
নাজানে পোনাটিয়ে পিতাইৰ যকৃত
কুৰুকিছে কুৎচিত বিষাক্ত কৰ্কটে
বিয়পাই বিষবাঞ্চ গুপুতে গুপুতে
দিবলৈ ৰেহাই দিন বিজয়াৰ সতে। ♦

বিহঙ্গম দৃষ্টি

মন যায় লবলৈ 'স্নেপ' এটি
নিচেই কাষৰে পৰা,
যত ধৰা দিব দুচকুত
সুউচ্চ পাহাৰৰ দুর্গম টিং
মেঘ চাদৰৰ ঢাকনী গুচাই
নামিবলৈ আৰু পুতিবলৈ
জয়ধৰজা ৰং-বিৰঙ্গৰ;
পাম য'ত বিচাৰিলৈ
গুণ্ঠ সমুদ্র, অমৃতে ভৰা
দেৱৰো দুৰ্ভি, মাণিক সৰা
প্ৰতিবিষ্঵ ভৰপক জোনৰ
আৰু তিব্বিব্ অলেখ তৰা,
নিগৰি অহা নাচনী জুবিটিৰ
আহ্বান হিয়া আকুল কৰা।
দেখিয় সেই সুকোমল ঘাঁহনী
পাৰি ল'ম শেতেলী মোৰ
দিনান্তৰ সকলো ভাগৰ দুখ
এৰি দিম তোমাৰে কোলাত
এক মিঠা আৰেশত;
এয়া কি মোৰ দিবাস্থপ
মনৰ কোনো অশান্ত বেলাত ! ♫

দীপারলী

মঙ্গ, মীলা, ধালচীয়া আৰু
বহুজী তেজোৱাৰ পৰিষে হৈ
কতমে হা-হতাশ, হমনিয়াহ
ডৰিষে মৌৰাৰ কুণ্ডলী হৈ
শিল হ'ল আজি মোৰ
দুচকু নিগৰাৰ চকুলো নৈ
মাজতে স্ববিৰ, দিশহাৰা
ঘোকি-বাথো আশাৰ পানচৈ।
প্ৰলয়ংকৰী বিজুলী আৰু
ঘন ঘন বজ্রৰ আঘাটে
নিষ্পত্ত কৰিলে মোৰ
লেলিহান জুইশিখাবোৰ
গামোছাৰে বাঞ্ছি লোৱা
খামুচীয়া, ক্ষুধার্ত পেটতে,
অনুভৱ কৰো মাথো এটি
বিষ যেন বুকুৰ চুকতে।
দুয়োপাৰে দেখো অগণন
নোদোকা লোক, হাস্যবদন
মোক যেন ইতিকিং কৰে
গুৰি বঠা ধৰোতেই মোৰ
মনটোয়ে বিবুদ্ধিত পৰে
ওলোটা সৌতে বৈ নাওখন
ক্ষণে ক্ষণে তল-বল কৰে
খেৰকুটা চকুতে নপৰে।
অজোতাৰ মহিমা অপাৰ
চাৰ যদি খুজিছাই ধৰা

প্রভু মোৰ, জেউতিৰে ভৰা
নাৰাখা প্ৰতেদ ধনী দুখীয়াৰ
একেটা সাঁচতে ঢালি
সৃষ্টিৰ কণ সৌন্দৰ্য সানি
অলংকৃত কৰা প্ৰতিটি প্ৰতিমা
দীপালীৰ বঢ়াই গবিমা। ♦

সমোহিনী

চকু দুটি মুদিলেই
দেখো ৰূপালী পৰ্দাত
পূর্ণিমাৰ জোন এটি
মোহিনী হাঁহিটি সতে
লাগি থকা চকু মুখ তাত;
শুনো যেন জুৰিটিৰ
শ্রতিমধু কুলু কুলু
সাইলাখ খিল্ খিল্
হাঁহি যেন দেৱশিশুটিৰ
প্ৰাণ পায় নিজীৰ শৰীৰ।
মেলিলে দুচকু পুনু
তল সৰি পৰে হনু
জোনটি কেনিবা গ'ল
কাঁইটেৰে ভৰি ৰ'ল
মেঘাছন্ন আকাশৰ তল।। ♦

জীবন সঙ্গী

কিয়ে অসহ্য যশগা।
কণ্ঠীয়া মুখখন চাবলৈ তোমাৰ;
হাদয়ত বাজে এটি ককণ মুচনা
চাটি-ফুটি কৰে মন, হাতুৰী প্ৰহাৰ।
নুফুটে মুখৰ মাত, নোলায় চকুলো
সংজ্ঞাহীন লিছপিছ দেহাটি তোমাৰ
লুটিয়াই বগৰাই প্ৰয়াস কৰিলো;
কলিজা গধুৰ মোৰ যেনিবা লোহাৰ।
সেয়ে আজি তুমি চিকিৎসালয়ত
শয্যাগত, বিশেষজ্ঞ পৰিবেষ্টিত
বুকুত আশা বাঞ্ছি আছো অপেক্ষাত
কেতিয়ানো দেখো দুচকু উজ্জাসিত।
এজনে কৈ গ'ল, ‘উন্মুক্ত নয়নমণি’
শুনি মন উগুল-থুগুল, অনাগত
সময়ত তোমাৰ সাম্রিধ্য, বছৰঙ্গী
কল্পনাই শাৰী পাতে চকুৰ আগত।
মোৰ মৰমৰ ‘আচুচ ফোনপেড’ জনী
উঠিছে সজীৱ হৈ ন-কইনা সাজি
বাকী থকা দিনবোৰ নকৰি আমনি
হাতত হাত ধৰি যাবলৈ ৰাজি। ♦

দুর্গতিনাশনী

মহিষমদিনী, হে মাতৃ শক্তিকপিনী
ছটিয়াই দিয়া কিছু করণা তোমার
সূর্যোদয়ৰ দেশ, সম্প্রীতিৰ ধৰ্জাধাৰী
আজি পদদলিত, নতশিৰ, লজ্জিত
মহিষাসুৰ প্ৰকাশ্য, খাদী, টুপী সহিত;
ছটিয়াই দিয়া কিছু ক্ৰোধাগ্নি তোমার
দেই-পুৰি যাওঁক সমস্ত ব্যভিচাৰ
মন্দিৰৰ ডবা-কাঁহ, শঙ্খধৰনি, হওক
প্ৰতিধৰনি মছজিদ, গীৰ্জা, গুৰুদ্বাৰত
বাজক মানৱ প্ৰেমৰ আৱহ সঙ্গীত
আকাশত, বতাহত, প্ৰতিটো প্ৰাণত। ♫

বন্দো কি ছন্দেৰে

সৃষ্টিৰ কিয়ে মহিমা অপাৰ
তোমাৰোয়ে মহিমাৰ নাই পাৰাপাৰ
আধুনিকতাৰ কাহিলি পুণ্যাতে
আহিলা তুমি, লৈহিলা পণ
মাঙ্গাতা যুগৰ এলাজু চিকুণাই
জিনিবলে অস্তৰ, মৰ্ত্যৰ জনগণ।
প্ৰথম দেখাতে কৰিলা আপোন
অগণন জনৰ লাজুক সপোন
ভড়ৰ পদতলে সৰ্বত্র বিদ্যমান
সহৰ সাগৰ তুমি মহাশক্তিমান
সহজলভ্য, দুৰ্বীয়াৰ ত্ৰাণ
নেৰা লগ থাকে মানে প্ৰাণ।
সকলো স্থানতে তোমাৰ অবাধ গতি
নহয় বিতুস্ত কোনো, নাই ভকুটি
চতিয়াই দিলে মাথো এচলু পানী
সমস্থানে অবস্থান সৰগৰ বাণী
আছে মাথো ভয় এটি নৰকাসুৰৰ
অকাতৰে অলক্ষ্মিতে কৰিব নিজৰ।
পৰিপাটি, ওৱনী, চালে চকু বোৰা
দুফালে লিছপিছ দুই বেণী বোৰা
দেহাৰ বৎ দেখি চকু থব লাগে
আপোন ভাৰটো সতকাই জাগে
নেৰো মই কেতিয়াও তোমাৰ সঙ্গ
লাগিলে কৰিম মই হৰধনু ভঙ্গ।। ৰ

(এযোৰ হাতাই চেণেলৰ ওগানুকীর্তন)

দুর্বোধ্য

মগজুৰ কোনো অচিন কোঠাত
লালিত-পালিত, আশ্রিত
এক অভিসাৰী মন
নিৰ্লজ ভ্ৰমৰ সদৃশ
ফুলেৰে আলাপ গোপন
লক্ষ্য হেঁপাহৰ মৌ কণ।
এক দুৰাকাঙ্খী মন
খেলিবলৈ মেঘৰ সতে
চূবলৈ আকাশৰ নীলাকণ,
পাহৰি ধৰিত্ৰীৰ বক্ষ
পাহৰি চেনেহৰ আপোনজন।
এক নিষ্পত্ত নিসঙ্গ মন
কঢ়িয়াই কণ কণ ক্ষণ
সাইলাখ মাণিক ৰতন,
স্যতনে সাঁচি থোৱা
পোনাটোৰ বাবে সেয়ে অমূল্য ধন।
এক আচহৰা মন
ঠাইতে সলোৱা বৰণ
হঠাতে আন্ধাৰ ঘোৰঘন
হঠাতে সোণালী কিৰণ
দূৰণিৰ যেন এটি দ্বীপ নিৰ্জন।
অন্যথা এনে এটি মন
নাই য'ত বাসনাৰ ৰং
পৰিত্বপ্তিৰ খদমদম
ধীৰ-স্থিৰ, চেনেহ গভীৰ
প্ৰশান্ত ফৰকাল আকাশ এখন।
মন বিচিৰ বহুৰ্পী মন
বহস্যঘন এক গহন বন।। ♦

সূর্য নমকাৰ

তুমি তুমি, উৎস মিঠা উত্তাপৰ
অখত চালিকা শক্তি জীৱন নাটৰ
হিমালয় শিখৰতো উৰাই নিচান
বোৱালা অমৃতধাৰা ওপচাই প্রাণ।
তুমি পুৰাৰ বৰি, আশাৰ সপোন
অঙ্গসিঙ্গ হাঁহাকাৰ ঠুকুকা দাপোন
প্ৰকাশে তোমাৰ আনে নৰ উজ্জ্বাস
মৃতপ্ৰায় কোয়ে লয় শাস প্ৰশাস।
তন্ত সূর্য তুমি, কালজয়ী, অবিনাশী
বিনাশী শক্তিৰে তিনা ধৰ্ষণৰ প্ৰয়াসী
লেকেটীয়া কিট্ৰোৰ শাসকদৰ কৰি,
আনি দিয়া মৰভূত মায়াৰ নগৰী।
তুমি হেঙ্গুল বেলি, নয়নভিবাম
জোন, তৰা সকলোটি কৰি দিয়া ম্লান
লক্ষ্য সুৰক্ষ্যমুখীৰ বলিয়া প্ৰেমৰ
পিছে পিছে ঘুৰিও যে নালাগে ভাগৰ।
তুমি ভাস্কৰ, ভানু, তুমি দিবাকৰ
দেদীপ্যমান, অনাদি অনন্ত কালৰ
কেউদিশে দেখো মাথো তোমাৰেই চিন
অবিহনে তুমি হ'ব তোমাতেই লীন।। ♦

নাৰী মহিমাময়ী

তুমি পঞ্জাব, সৌন্দৱ আকৰ
শ্ৰিয় তুমি দেবীৰো, দুগতি নাশৰ
অবাস্তু, সপোনৰো অগোচৰ
অবিহনে তোমাৰ সুশ্ৰী সামিধ্যৰ
বিশাল ধৰাত একোখনি ঘৰ
তুমি পাৰিজাত পুজ্প সৰগৰ।
তুমি অপৰাজিতা, ধৈৰ্য্যৰ আকৰ
পূজাৰ অঞ্জলী, তুমি শক্তি বিশাসৰ;
আৱনা অবিহনে তোমাৰ হাতৰ
নপৰে পদচিহ্ন সুখ সম্পদৰ
নজুলে বস্তিগছ অকৃত্ৰিম প্ৰেমৰ
তুমি কল্পতুল, দহৰ, সমাজৰ।
কামিনি কাষণ তুমি, গোলাপ, তগৰ
আভৰণ নাকে কাণে হৈ মৰতৰ
ধৰা দিয়া দুচকুত মূৰ্খ মানৱৰ
বিশ্বকপ মোহনীয়া, জ্ঞানৰ পোহৰ;
কন্তুৰী মৃগ তুমি, লক্ষ্য চিকাৰৰ
দয়াহীন, মায়াহীন দৈত্য দানৱৰ।
বহুপী, তোমাতেই আছে যে লুকাই
কালসৰ্প, হলাহল দিয়া চতিয়াই
আঘাটপ্রাণু হ'লে অভিমানী মন
তুচ্ছ আত্মসিদ্ধি, তুচ্ছ আপোজন
মহিমাময়ী তুমি জগত বিশ্ময়,
নিৰ্বিবাদে আগবাঢ়া, তোমাৰেই জয়।। ♫

বালিঘৰ

আঃ, কিয়ে সুমধুৰ তান
বিম্বিম পৰে সৰগৰ গান
মুষলধাৰে, খিৰিকীৰ সিপাৰত
লাহী পৰশ কাৰ বীণাৰ ঠাবত।
অনুভৱ কৰো কাৰোবাৰ হাত
বৈ পৰা কপালত, চকুৰ পতাত
মুদ খোৱা চকুযুৰি বিচাৰে পোহৰ
উন্মুক্ত গুপ্তদ্বাৰ অলস মনৰ।
পোনচাটে উৰি যায় মনমযুৰী
লয়লাসে নাচে আকাশতে ঘূৰি
বৰ্ষাবিঘ্নিত আজি কদাপি নহয়
কিঞ্চিত বিলম্ব হ'লৈ সুখৰ ক্ষয়।
দেৱৰাজ ইন্দ্ৰ বজ্র নিনাদ
ক্ষণ্টেকতে আনি দিয়ে বিঘিৰি বিষাদ
সুখ দুখ সকলোটি বালিৰ ঘৰ
মিছা যত অনুভূতি আপোন পৰ।। ♦

ବରବିହ

ଦେଖିଲୋ ଏଚମକା କଳୀଯା ଡାରବ
ଶୁବି ଫୁବା ନିଚେଇ କାଷତ
ଦେବେକଣୀ ବିଜୁଲୀଯେ ଲୁକା ଭାକୁ ଖେଲା
ଭବି ହାତ ଲୁକାଲ ତ୍ରାସତ ।
ଗୋଟାଇ ସାହସ କିଛୁ ମୁଖମୁଖୀ ହଲୈ
କରିବଲେ ମିନତି ଏବାର
କିଜାନିବା କମ ହୟ ବିଜୁଲୀର କ୍ରୋଧ
ଧୂମହାର ଗତି ଦୂର୍ବାର ।
ଫଳ ପାଲୋ, ହଲ କିଛୁ ପ୍ରଶମିତ
ବୁଝି ମୋର ବେଦନା ମନର
ଡଭତିଲୋ ଖରଖୋଜ ସରମୁଖା ହୈ
ଲଗ ହମ ଆପୋନଜନର ।
ଭାବିଷ୍ଯେ, ବୁଜାଲେ ଡାରବୋ ଆଁତବି ଯାଯ
କ୍ରୋଧର କି ଉପଶମ ନାହିଁ
ସୋନର ସଞ୍ଚୁବାଟୋତ ବରବିହକଣେ
କୋନୋକାଲେ ଶୋଭାତୋ ନାପାଯ ॥ ♦

ক্ষেত্র

আই ও, আৰুনো কিমান টানিম
মেৰা, বিশ্বাসৰ মেটমৰা বোজা
কিমাননো সহিম আৰু কেটেৰা জেঙেৰা
ব'দৈ পোৱা পথাৰত অকলে ভুই ৰোৱা
মোৰ অভিমানী প্ৰেয়সীৰ
মৰম আকলুৰা এহাল চকুৰ
নিৰৱ, নিৰ্বাক ককৰ্থনা
আই 'অ', এটিবাৰ কৰ বিবেচনা।

উপজি পুৱাতে মোক দিলি যে শপত
মেৰিয়াই বগা সাজ, “নলগাবি ভাজ,
কামনা বাসনাৰ নলগাবি দাগ,
এয়া লক্ষণ বেখা, নেবাঢ়িবি আগ”;
তোৰে শপত আই, অন্তৰ উজাৰি দিলো
আৰ্তজনক দেখি নিজকেই পাহৰিলো
সৰগৰ আসনতো বহি চালো

ময়ো যে মানুহ পিছে আজি গম পালো।

শৰীৰ, মন মোৰ ঘূণীয়া হ'ল
ষ্টেথক্ষোপ যেন চিপজৰী হ'ল
আজি বাইজ জনেপ্রতি ডাক্ত্ৰি হ'ল
মৰম, বিশ্বাসবোৰ নিৰ্বাসিত হ'ল
মানৱ জন্ম, মৃত্যুৰ দাম কমি গ'ল
মানৱতা দালালৰ লগতেই গ'ল
বগা সাজটোও ঘামি পঁচি উৱলি গ'ল
অমৃত আশ্বাস, উদাৰ প্ৰেমো জঁহি খহি গ'ল।

আই তোক কাবৌ কৰিছো
নপঠাৰি ভাই-ভনী কাকো মোৰ আৰু

বগা সাজ দি, পর্বতৰ কাছ কণী খেদি
কঢ়িয়াই আকাশজঙ্গী আশাৰ বোজা
যদি দিয়ও কেনেবাকৈ, এবিবি অকলে
নিবিচাৰি ঘৰখন নাতি-নাতিনীৰে
শুন্দ্ৰ সাজৰ কাম, দাম তেতিয়াহে পাবি
নহয় জানো সেই সাজ বৈধব্যৰো প্রতীক।। ♫

সংক্রান্তি

আচম্ভিতে পাৰ হ'ল পছোৱা এজাক
পেলালেহি চতুর্দিশে তলসৰা পাত
নাজানিলো ক'ৰপৰা আনিলে বুটলি
কাষৰতে ফুলি থকা ফুলৰ হাট
হঠাতেই নাইকিয়া উদুলি মুদুলি;
ধূলিৰে ধূসৰ কেউদিশ ছাঁয়াঘন
হৰলুকি হ'ল যেন সমুখৰ বাট
ভয়াৰ্ত মনত ভাঁহে নিশ্চয়তা হীন
পাহৰণি অতীতৰ ঘাত-প্রতিঘাত
অলব-অচৰ দেহ চেতনা বিহীন।
এটি মাথো স্পৰ্শ, আনি দিয়ে সুবিমল
শাস্তিৰ নিজৰা, কৰে জাগৃতি সঞ্চাৰ
ধূলিকণা উবি গ'ল, সমুখত ব'ল
একাধিক পথ, দ্বাৰ উন্মুক্ত সজাৰ
ভাবি-চিত্তি দুটি খোজ দিবৰে হ'ল।। ♫

‘কালীমা’র কালিমা

দেখিছে ‘কালী’র জয়ল মৃগ্নয় ৰপ
দেখা নাই ‘কালী’র প্ৰকোপ
দেখিছে ডিঙিত ওলমা মুণ্ডৰ মালা,
দুষ্কৃতিকাৰীৰ বলিশালত অবলা,
ভাও দিয়া দুৰাচাৰ অস্থিৰ মনৰ
স্বৰূপ ৰজলোভী নৰখাদকৰ।
‘কালী’ৰ কৰ্ম যদি দুষ্কৃতি সংহাৰ
কিদৰে সম্ভৱ এই নিৰ্ভয় বিহাৰ
নাৰীৰ কিয় এই অবলা ৰপ
সহে কিয় অসুৰৰ কুটিল বিদ্রূপ
কিদৰে আঁতৰায় দুচকুৰ মণি
কৰিবলৈ শাঁত হোমৰ অগনি?
সংস্কাৰ, বীতি-নীতি সামন্ত যুগৰ
শিক্ষাই নিদিয়ে জানো নৱ পৰিসৰ
তন্ত্ৰ-মন্ত্ৰ আৰু বলিৰ বিধান
একৈশ শতিকাত নাই তাৰ স্থান
অবলা নাৰী তুমি সবলা হোৱা
যুক্তি, মুক্তি, সাহসৰ গুণ-গান গোৱা।
নেলাগে মুণ্ডমালা, চাৱনী খঙ্গল
আউল-বাউল চুলি, ঘনক'লা ছাল
লাগে মাথো এমুঠি পোহৰ জ্ঞানৰ
জুকিয়াই চাৰ পৰা মুকলি মনৰ
এবাৰ চোৱা জুমি নিজৰ প্রাণত
ৰূপহী ‘কালী’ক পাবা সিংহাসনত।। ♫

দিগন্বান্ত

কি এইবোর, পরি আছে সিঁচৰতি হৈ
নানা ধৰণৰ আৰু নানা বৰণৰ
এয়া যে অন ! সমল জীয়াই থকাৰ
হেঁপাহৰ, সপোনৰ বহু বুভুক্ষজনৰ
তেন্তে এই দশা কিয় আজি সপোনৰ ?
কোন বাকু সেইজন, বৎশ অসুৰৰ
নেজানে ঘামৰ দাম, নুশনে বিলাপ
ভাগৰৱা কলিজাৰ, গুণী কৃষকৰ
বুকুত জিলিকি থকা কামিহাড়বোৰ
নেদেখেনে বাকু সেই অবোধ শিশুৰ
দেখে যদি কিয় বাকু অতিচাৰ কৰে
ডিঙ্গিলৈকে খায় আৰু বতিয়াই মৰে ?
নকৰেনে পূজা সোণোৱালী শহিচৰ
কত যে নিয়ম-নীতি ভঁৰাল ঘৰৰ
বাকলিটো গুচালেই হৈ পৰে চাউল
শ্ৰদ্ধা, মৰমতো লাগি যায় আউল।
আজি সলনি বহু হ'ল দৃশ্যপটৰ
পূজা হয় ধন আৰু গুলী বাবুদৰ
নিস্তেজ মনবোৰ আওপাকে ঘূৰাই
গামোচাৰ গাঁঠিটোতে বাবুদ ভৰায়।
বাটে-ঘাটে দেখো আজি মানুহৰ শৰ
মানৱতা বখীয়াই কি খবৰ ল'ব
ঘৃণাতে নাকটো কোচাই মৰাশবোৰে
বাতিৰ এঙ্কাৰত নিজেই আঁতৰিব।
বন্ধ কৰা। বন্ধ কৰা এই অবিচাৰ
অধাচাৰ আৰু কৰ্ম নিষ্পেষণৰ
মনযোগ দিয়া, যদি পাৰা শিশুটিত
হ'ব পাৰে সুৰজ সিটি ভৱিষ্যতৰ। *

ডাকোরাল বিলাস

বাজপ্রাসাদৰ বিশাল বক্ষতে আছে
প্রাসাদ এটি মোৰো, অনুপম,
আটকধূনীয়া সিটি তিনিখলপীয়া
শীত-তাপ-নিয়ন্ত্ৰিত
পৰিপাটি, সুৰক্ষিত
সোণে-কুপে কাজ কৰা চিক্চিকিয়া।
ৰজাৰ দৰেই দহজনী মোৰো ৰাণী
কোঠালিয়ে প্ৰতি থাকে একোজনী
নাই হাই-কাজিয়া, নকৰে বিদ্ৰোহ;
পুৱাতেই ৰুণ দিয়ে
মন মোৰ হৰি নিয়ে,
ছতিয়ালে চাউল, পাতে সমাৰোহ
ডাকৰ টোপোলাটো দোকমোকালিতে লৈ
উৰি যাওঁ, লক্ষ গন্তব্য পোৱা গৈ,
অপৰপা কুঁৰবী হয়তোৰা আছে বৈ
ক্ষণ গণি মোৰ বাবে
অলস অলস ভাৰে
খিল খিল হাঁহিটিৰে আদৰিবলৈ।
বহ্যুগ কৰিলো ডাকোৱালৰ চাকৰি
ঘূৰিলো ৰজা-মহাৰজাৰ বাকৰি
ডেউকা দুখন মোৰ পৰিছে ভাগৰি
ৰজা গ'ল অতীতলৈ
কাহিনীবোৰ সাঁচি থৈ
সন্তপৰ্গে ময়ো আজি আহিছে আঁতৰি
অতীত ৰোমস্থন যেন বিলাস মোৰ
কলিজাই নসহে আজি আঘাট ঘোৰ।। ♦

এৰাবটৰ মূৰ

আহিলো কিমান দূৰ বাটকুবি বাই
লেখি লেখি মাইলৰ খুটা
জান-জুবি, খাল-বিল হিচাব যে নাই
হ'ব পাৰে ভুল এটা দুটা।
কঠেৰে সাঁতুবিলো বহ সক-বৰ নৈ
আতঙ্কক নিদিলো প্ৰশ্নয়
পাৰ পাই এতিয়াহে ভাৰি আছো মই
ক'ত পাওঁ এধানি আশ্রয়।
সমুথৰ তৃণ-কুটা খামুচি ধৰিছে
কৰিবলৈ নিজকেই দ্বিব
ঘন ঘন উশাহত অগণি জলিছে
ভাগৰত নচলে শৰীৰ।
নেচাওঁ পিচলে ঘূবি কোনোদিনে মই
নোপোৰাৰ নলওঁ থবৰ
স্মৃতিৰ গধুৰ বোজা পাৰতেই থ'লো
আশা মোৰ কৰিবা আদৰ।। ♫

ଦକ୍ଷ

ଧରିବା ମୁକୁଳ ଯତ ନିଚଲଙ୍ଘଲୀ
ଓଥ, ଚାପର ଯତ ପର୍ବତ ସମତଳ,
ଗିଜଗିଜ କବେ ଆଜି ସୈନ୍ୟ ସମଦଳ
ହଙ୍କାବେ “ନେମାନୋ ସେଓ, ହେ ଦାତନୀ”।
ଆଖାଗୋପନ କବି ଥାକେ କର୍ଣ୍ଣପଥ
ଆକ ଆହେ ଯତ ଆଖାବ ମାତୃବନ୍ଦର,
ଉଦଙ୍ଗାଇ ସର୍ବଶେଷ ଗୋପନ କଥର
କବିବଲେ ବିଶ୍ଵୋବନ ନାଭି ଥିଦେଶାତ ।
ଯତମାନେ ବ୍ୟକ୍ତିଚାର ଚବିତାର୍ଥ କବେ,
ମାତୃବ ଦୁଚକୁକେ ଜୀଯା ସାକ୍ଷୀ କବି ଲୈ
ନିଜର ଚକ୍ର ମୁଖ କାପୋବେବେ ଢାକି ଲୈ
ମାନବତା ଦଲିଯାଇ ଦାନବ ହେ ପବେ ।
ଜାତିଭେଦ, ଧର୍ମଭେଦ ଯତ ଅଜୁହାତ
ଲାଗେ ମାଥୋ ଦଞ୍ଜାଲିବ ସୁର୍ବନ୍ ସୁଯୋଗ,
ପାହବି ମାତୃବ ମରମର ଅଭିଯୋଗ
ମତଲୀଯା ଦୂର୍ଦାନ୍ତ ସାଫଲ୍ୟବ ନିଚାତ ।
ଦୁଖିନୀ ଆଇବ ଆଜି ଧର୍ମର ସଂକଟ,
ଦେଖି ଅଞ୍ଚ ଧର୍ଯ୍ୟତା, ଲାଦିତା ଦୁହିତାର
ଆକ ବିଭିନ୍ସ ତାତ୍ତ୍ଵର ପୋ କେଇଟାବ
ହାତୁବୀର କୋବ ପବେ ସଘନେ ମନତ ।
ମାତୃବ ଚକୁଲୋ କିନ୍ତୁ ଅଥଲେ ନାଯାଯ
ସେଯେ ସଂଯତ ହେ ତୁମି ଥାକୋତେ ସମଯ
ବଚୋବା ମାନବ ଜାତି, ଆସମ ପ୍ରଲୟ
ଜ୍ଞାନାଧିକ ହଲେ ମାତୃ ମୁଖଲେ ନାଚାଯ ॥ ♦

অস্তগামী

দুচকুত অলীক সপোন
মনত দূরস্ত আশা
অমসৃণ হৃদয় দাপোন
অসত্য কৰে যে ভাষা।
আজি চমকি উঠিছো চিনি
মই নিজবেই মুখ
কোচ মোচ খোৱা, অশুরনী
দিয়ে দুখতেই দুখ।
মনটোৱে বিচাৰিলে কিবা
হৃদয়ক শুধি চোৱা
অবাস্তু, অবাস্তু যিটো
আঁতৰলৈ ঠেলি থোৱা।
ক্ষণস্থায়ী জীৱনৰ নাট
ভাওটি ভালকৈ দিয়া
যিবা আছে দুই খোজ বাট
কৰা বাধা নাইকিয়া। ♦

অনন্ত যাত্রা

তোমাৰ পদচিহ্নতে হৈছিলো ভৱি
তীতিহীন দ্বিধাহীন নগৰো বাগবি
দেখো বা নেদেখো তোমাক প্ৰভেদ নাই
চিনবোৰে প্ৰতিপলে সৌৰৰাই যায়
নাতিদূৰে আছা তুমি অলক্ষিতে মোৰ
দুবাহ মুকলি যেন ডেউকা এযোৰ
শীত তাপ বৰষুণ ঘোৰ বজ্রপাত
আগচি ধৰিলা তুমি নিঃশব্দ নিমাত।
শৈশবৰ ছবিখন ধূৰলী কুৰলী
চাদৰ আঁচল আৰু হাতৰ আঙুলী,
মানসপটত ভাঁহে চুচক-চামাক
দূৰণিৰ তৰা যেন ধিমিক-ধামাক
বিশাল আকাশত জোনাকৰ মেলা
হাঁহি আৰু কান্দোনৰ অপৰাপ খেলা
প্ৰত্যক্ষ কৰিলো খোজতে মিলাই খোজ
উপভোগ কৰিলো স্বৰ্গীয় বনভোজ।
আজি যেন খোজবোৰ হঠাতে হেৰাল
জোন বেলি তৰাবোৰ কেনিবা লুকাল
তমসা গধুৰ মোৰ মনৰ আকাশ
আবেগ বিহুল ভাৰ বিচাৰে প্ৰকাশ
ঘূৰি চাই দেখো সেয়া খোজ নিজবেই
পিছে পিছে আহি আছে প্ৰতিমা মোৰেই
বুজিলো অনন্ত এই যাত্ৰাৰ নাই শেষ
মধ্যবিবত্তি এয়া আচহৰা পৰিৱেশ।। ॥

উৎসর্গিত দুদুলৈ (পত্ৰী)

স্বত্তি

আজি শুনিষ্ঠে কিছুমান অবুজ শব্দ
ছয়বেশধারী আৰু শিহৰণকাৰী
দুর্ঘৰেৰ নিনাদ যেন আৱণী মেঘৰ
হ'ব পাৰে কিৰিলি প্ৰেত পিশাচৰ।
নোমবোৰে মূৰ দাঙি কেউপিনে চায়
যিফালেই চায় মাথো এঙ্কাৰকে পায়,
প্ৰয়াস যিমানে কৰো দুহাতে আজুৰি
হিমশিলা বগুৱায় সিৰ্ সিৰ্ কৰি।
ভূইক'পে জোকাৰে শীতৰ শেতেলী
মনত কঁপনি উঠে থৰ থৰ কৰি
কেনি গ'ল সকলোটি, জোন বেলি তৰা
ধূনীয়া ধৰাখনি ফলে ফুলে ভৰা।
এয়াই নেকি প্ৰলয়ৰ আগজাননী
হয়তো নেদেখাজনৰ আশিসবাণী
এনেতে দৃষ্টিগোচৰ এধানি পোহৰ
ফালি দিলে জাল মোৰ অঙ্ক মোহৰ
পুনৰ ঘূৰাই পালো হেৰোৱা সম্বিত
জোন বেলি নন্দন কানন সহিত। ♦

ভোগালীর দুর্ভোগ

এইবাৰ ভোগালীত মেজিব জুই
আগতীয়াকৈ জলিল চোন
হেঁপাহৰ ঘৰটো চকুৰ পচাৰতে
ধোৱাৰ কুণ্ডলিত উবিল সতকাই
লগতে চকুলোৰ বাষ্পলৈ,
উফবিল ফিৰিঙ্গতি জলিল সপোন
দঢ় হ'ল দেহাটো জীয়াই
ম্বেহৰ বাক্ষোন সোলোক-ডোলোক হ'ল
মেজিটো আগুবি ধবি দুষ্ক্ষতিকাৰীয়ে
দিয়ে চোৱা তাণুৰ নাচোন।
কাৰ বাবে, কিহলৈ ভোগালীক আদৰো বাক
কাষতযে পোনাকণ নাই
সান্দহ খুন্দিবলে টেকীও যে নাই
গিৰিহঁতো ক'ৰবাত আছেগৈ পলাই
জীৱনৰে নিশ্চয়তা নাই।
হঠাৎ জোকাৰ, আজি উৰুকা দেউতা
ব'লা বজাৰলৈ যাওঁ
চেঁচা উলাহত মোনাটো উঠিল হাতত
জীৱনৰ গাড়ীখন চলিব নিশ্চয়
মাছ বা পাওঁ নে নাপাওঁ? :

প্রতীক্ষা

কেতিয়ানো আহিব বসন্ত
কিমাননো দিন আছে আৰু !
অবুজ অৱচেতনত অনুভৱ
ভূকম্পৰ মদু জোকাৰণি,
দেখিলেই বিক্ত কৰণি
চেতনাত লাগে হাঁহাকাৰ।

কেতিয়া ফুলিব ফুলপাহ
মেলি দিব ৰূপৰ পোহাৰ
মোৰ মনৰ উকা ফুলনিত,
হালি-জালি নাচিব, আনিব
বোৱাই স্বপ্ন-ধাৰা, বিস্তীৰ্ণ
বিশাল, নেদেখা পাৰাপাৰ।

কেতিয়ানো গাৰ ভোমোৰাই
গুণ গুণ গান, চুমা দিব আলফুলে
ফুলে ফুলে, দিব কাণে কাণে
ফুলাৰ গুপুত মন্ত্ৰ বিলাই
ভাবিছে তাকে এটি বাৰ
ফুল বিনে সংসাৰ তেনেই অসাৰ।। ♦

ধর্ষিতা

ধর্ষিত আজি স্নেহৰ আই মাত্
লাপ্তিত, শোষিত, অৱহেলিত
সহজ, সুলভ লক্ষ বন্দুকধাৰীৰ
অনুকম্পাৰ শিকলিবে আবদ্ধ।

এয়া যে পৰিকল্পিত ধৰ্ষণ
অভিলাষি দুখিনীৰ চৰিত্ৰ হনন
অসহায় দ্রৌপদীৰ বন্ধুহৰণ
কাপুৰুষ সন্তানৰ নৈতিক স্থলন
এয়া যে দলবদ্ধ ধৰ্ষণ।

ধৰাশায়ী আজি অমৃত কন্যা
বুকুত বাগবিছে ক্ৰেত্বৰ বন্যা
হেৰৱাই গৌৰৱৰ অৱশেষ
দুচকুত দাবানল ঘৃণাৰ অশেষ।

এলাগি হোৱাৰ দুখ মনত নলৈ
আছিল শাস্তিৰে বাৰীৰে এচুকত
দুমুঠি অন্ন পেটে ভাতে খাই
উচ্চসিৰে নিৰ্ভয়ে বুকু ফিলাই।

আজি দেখো সকলো শেষ হৈ গ'ল
অকামিলা পো অবাটে গ'ল
আহিবনে ঘূৰি সি কোনোদিন
হ'ব নে অতীত আইৰ দুখ ভৰা দিন ॥ ৩০ ॥

জৰাসন্ধি

দুৰ্ব বাঁহীত শনো 'নিউ নিউ' সুব
ক্ষেত্ৰিত মনত জাগে কিবা ভাববোৰ
অশ্বাবোহী কল্পিক কৰো কৰয়োৰ
নৰথাদকবোৰক কৰা মঘিমূৰ।

পাৰিবানে বাক তুমি চিনাক্ত কৰিব
নিঠকৱা নিঃকিলক সকাহ দিব
বাকদৰ ধোৱাৰ কুঁৱলীৰে ধূসৰ
কৃৎসিত, ভয় লগা মুখ সিহঁতৰ।

বিস্তুত বিশাল এই জন অৰণ্যাত
বাস কৰে সিহঁতে ছয়বেশত
শুধ বগা সাজেৰে আৰৱ্জনা ঢাকে
নৰমাংসৰ আঁহ লৈ দাঁতৰ ফাকে।

বিকৃত মুখ্যাবয়ব, কামনাৰ চিন
লুকুৱাই লৈ ফুৰে মাৰণাস্ত্ৰ অচিন
অতি উল্লাসেৰে খেলে তেজেৰেই ফাকু
শাস্তি বক্ষকেৰে সতে খেলে লুকা-ভাকু।

নসহেয়ে মনে আৰু বিলম্ব ধূৰ্কপ
জনগণ, লোৱা তুমি নিজে কল্পি কপ
শাৰী কৰি লোৱা সিহঁতক সমুথত
আৰু উপবিষ্ট হোৱা সংহাৰ কপত।

যাওক প্ৰাণ বায়ু দুৰ্মতি অসুৰৰ
এৰি হৈ হাঁহিৰ খলকনি সুন্দৰৰ। ♦

উপলক্ষি

সন্তোষৰ হাঁথিটি মনোমোহা অডি
সেয়ে যদি দেখা দিয়ে শিশুৰ মুখত,
শতঙ্গে বাঢ়ি যায় বস কপ তাৰ
নিশ্চীতি শিশুটিৰ শুকান ওঠত
বিবিড়লে এচমকা নিজান পৰত।
অস্ত্রমিত সুক্ষ্মৰ সোণালী আভাই
সন্ধ হয় যেতিয়া আতচবাজীকে লৈ
হৃদয় পাত্ৰটি উপচি ওফন্দি পৰে
সুবিমল আনন্দৰ মিঠা আবেগেৰে
দুচকুত যদি নাচে জ্যোতিৰ লহৰে
হেজাৰ কুসুম তাত নাচে হালি জালি
পৰীৰোৰ নামি আহে মেঘবোৰ ফালি;
কৰ্ণগোচৰ হয় আয়তিৰ উকলি,
শঙ্খ, ঘণ্টা মন্দিৰৰ, দেৱৰো দুর্লভ
দৃশ্য সেয়া, ধুই নিয়ে হৃদয়ৰ মলি।
কিমান কবিবা আৰু নিজবেই কাম
পৃথিবীৰ বজাৰত নাই তাৰ দাম,
এবাৰ থমকি বোৱা, আগ পিছ চোৱা
আছে নেকি দেৱদূত, বৃক্ষ দুৰ্ভগীয়া;
ভাগৰ এমুষ্ঠি দিলে দুখীয়া নোহোৱা ॥ ♫

ମର୍ବତ୍ତସା

ଏକ ବିଶାଳ ମର୍ବ ମାଜ ମଜିଯାତ
ନିଜକେ ବିଚାବି ପାଲୋ ଦୁପର ବେଲାତ
ଭୋକାତୁର, ତୃଷ୍ଣାତୁର, ଲେହେମୀଯା ଗତି
ଧୂଲିକଣାବ ବତାହେ ମୋର ବୋଧେ ପ୍ରଗତି ।

କେଉଁଫାଲେ ଦେଖୋ ବାଲିର ସୁଉଚ୍ଛ ଦମ
ମାତି ଆଛେ ଯେନ ମୋକ ହାତ ବାଉଳ ଦି
ଆକାଞ୍ଚାର ଭୋକ ପ୍ରଶମିତ କବି
କାଂ, ଅଞ୍ଚିର ସ୍ଥିତିର ମଇ ନଳଓ ଗମ ।

ଦିକ୍ ବିଦିକ୍ ଜ୍ଞାନ ଶୂନ୍ୟ ମଇ
ଦୁଖୋଜ ଆଗଲେ ଦିବଲୈକୋ ଭୟ
ଦିଶହାରା ପଥିକକ ବାଟ ଦେଖୁରାବ
ଭୋଟା ତବାଟୋଓ ମାଥେ ବାତିହେ ଓଲାବ ।

ମାଜେ ମାଜେ ଦେଖୋ ମର୍ବଚିକାବୋର
ନେଦେଖୋ କଂତୋ ସେଇ ସେଉଜୀ ଉଦୟନ
ନେଜାନୋ ଆଗୁରାମ ଆକୁ କତ ଦୂର
ଗୁଜି ଦିମ ସଗୌରରେ ଜୟବ ନିଚାନ । ♦

জীৱন ডিঙা

পুৱাতে ওলাইছিলো সঁজুলিবোৰ লৈ
ফিন্দ খোৱা বুকুখন আশাৰে ভৰাই
শকতি থাকে মানে জাল মাৰি যাম
মাছ-পুঠি তেতিয়াহে বেছিকৈ পাম
দুসঁজৰ জোখাৰে ঘৰত হৈ
বাকীথিনি লৈ বজাৰলৈ যাম
দাম পালে হ'ব কিছু ভাল কাম
সেইজনীলৈ আনিম কাণৰ এযোৰ
আৰু পোনাটিলৈ দুটামান কাজুবাদাম।

বাঞ্চি থোৱা নাওখনি মোকলাই লৈ
তবি দিলো পাল, এৰি দিলো মহাসাগৰত
মনৰ আনন্দতে ভাটিয়ালি গাই
টৌবোৰে নিচুকায়, ফুচুলায়, বাট দেখুৱায়
তৃপ্তিৰে নাওখনি আগুৱাই যায়
ধৰা দিয়ে মাজে মাজে মাছ এটি দুটি
এনেতে বেলিটিয়ে হাঁহি মাৰি ক'লে
সময় থাকোতেই তুমি যোৱা উলটি।

ঘূৰাই ল'লো মই নারৰ গুৰি
বৰ বৰ টৌবোৰে আহি ধৰিছে আগুৰি
যেনে তেনে পাৰ পালো, নাওখন বাঞ্চিলো
খালৈটোলৈ চাই কিছু হতাশ হ'লো
ভাৰি গুণি থাকোতেই টৌবোৰ আহি
খুন্দিয়াই হৈ গ'ল ভৰি দুখনত
তলুৱাৰ বালিবোৰ আঁতবি যোৱাতহে
চেতনা জাগিল মোৰ হঠাতে মনত।

ক'লে দৈ থাকা আওয়াই, থমকি ন'বৈ
সাগৰৰ তুলামীৰ কোনো সীমা নাই
সোনকালে যোদাগৈ পোহৰকণ থাকোতেই
পোনাটিবে সতে মনৰ মানুহজানী
আছে চাগে ডিঙি মেলি বাটলে চাই॥ ৩

স্পোন সৰগ

বিধাতাই সাজি দিলে দেহে প্রতি ঘৰখন
নেৰাখি প্ৰভেদ তাত চুলিবো সমান
কোঠালি শুৱনি কৰি হৈ বিভিন্ন কীৰ্তিমান
মৰততে সৰগ তাকে কৰিব প্ৰমাণ।

দুৰাচাৰ, দুগতিৰ আগমন হ'ল
সাজ সজ্জা সকলো চুৰ কৰি নিলে
মায়াজাল বহুবাই প্ৰলোভন দিলে
বিধিৰ ইচ্ছাবোৰো কেনিবা বিপথে গ'ল !

হিংসাই ঠাই ল'লে ঘৰৰ চুকে কোণে
তাকে দেখি মানৱতা আঁতবি পলাল
যজনৰ অভাবতে উরে বাহ ল'লে
দেখুবাই দিবলৈকো মহাঞ্চা নোলাল !

আজি ভগা ছিগা ঘৰবোৰে মৰত সজায়
স্পোনৰ সৰগখনো গ'ল যে হেৰাই
আগা হে মানৰ জাতি থাকোতে সময়
অনিবার্য নহ'লে এক বিধ্বংসী প্ৰলয়॥ ৪

FIFA

It makes me wonder
At the power of the game
It sure brings for you
Health, wealth and fame.

Gone are the days
When parents used to say
Read, read and read more
Or else you will be very poor.

Think of the spirit a player shows
Only on that brotherhood grows
On the field a killer instinct
Makes one special and distinct
Off the field what a sight
They all are pals alright !

The more you read and play
Less is the need to worship and pray
Let this beautiful world be
Full of Libraries and stadia
To replace the corrupt preachings
Of all those heavenly media. ♦

Multicoloured

O God, where are you
Not a friend though
I need to see you
To ask questions a few
Where are you, where are you !
Time and again had a hunch
You were near taking care
Not to be seen yet hover
To lure me in for ever
But I was no less clever.
I saw you in my parents
In joy, sorrow, and despair
I saw you in my teacher
When his tender hands slapped
Then ran his finger through my hair
I saw you in the dead bodies
Giving us lessons, wisdom too
Saw you in countless smiles
Without a clue, who is who
I saw you for sure if it were you.
I could see you in high places
Wearing white, guileful minds
Engaged in senseless fights
Fooling the lesser beings
By their arguments slight.
I know you are omnipresent
But answer my question decent
How could you be so imprudent
Loading distress upon the oppressed
And no end to the harassment. ♦

Down to earth

Why do people choose
To ignore the bliss of
Peace and fun galore
Why instead walk alone
Busy to prove oneself
A person of valour.

Why do people choose
To tread on the jittery path
Of selfishness and greed
When there is a safe route
To reach the ultimate goal
Bereft of all worldly needs.

Why do people choose
To run amock in a killing-spree
Level the earth, Cutting trees
When there is a way
To exist in peaceful harmony
Keeping the mind ego-free.

Why do people choose
To be above all others
Where no one can reach ever
Oblivious of the eternal truth
That one day everyone must
Come down to where no two differ. ♦

Solid Gold

When I was a baby boy
I used to play with a toy
And found boundless joy.
When I was a school kid
I used to pay little heed
And what I liked I did,
When I grew a little older
With no trace of proper shoulder
I played football as a winger.
In my colourful college days
I travelled a little deeper
And became a goal-keeper.
Then came the days of no game
Got busy in search of fame
Collecting worries all that came.
Now when I have grown old
I shudder with a feeling of cold
Remembering those days of solid Gold. ♦

Degradation

There was a time
We used to draw a line
Curvy, wavy, on a piece of paper
And trying all the time
To make it shine and
Keep the paper clean and fine
Taking pride in doing so
Outside the line we let go
Keep looking at the outcome
Till long after it is finished
A sight still fresh and cherished.

No doubt it was a map
The map of our motherland
We saw it breathe and smile
And beckoning all the while
As if to embrace us and
Soothe us with her tender hand
Images raced in our minds
Of Bhagat, Kanaklata and their kinds
With the flag and head held high
Fighting never to disturb others
But to keep that line bold and sharper.

Alas ! that line is now almost gone.
Replaced by line of control
Placing of deadly firearms at point blank
With less of interest inside the line
Whatever happening is always fine
Why this hypocrisy ! Why, of
Enjoying the benefits and shouting loud

About Global village, World Brotherhood
When nuclear armament is on the rise
It is beyond my guess and try
Can anyone please explain, why?? ♦

Mourning

It rained in Brazil
The nation was wet
A monstrous rain
It never have met
A rain of Goals
A rain of Tears
It washed away pride
Without an oar to guide
They all looked tired
As cylinders didn't fire
The Germans swam
Like a gorgeous swan
Making merry and fun
Competition almost none
Marching ahead
With a blazing gun
They are giant and killer
Properly trained by Hitler. ♦

(Out of sadness at the Humiliation of the
artistic Brazilian football on 8.7.14 caused
by the mighty Germans, 7-1 to be precise.)

Grievance

I wonder why people remember
Past and distant pain so very far
Every year with words and tear
An uproar, to call the pain back here !
Why can't they just think, quiet
Of the morning sun cool and bright
Why they have to think as something lost
Memories of gain forgetting almost ?
Why can't they take a vow
To rise above the level and sow
Seeds of peace and love on earth
To make new commers proud of their birth? ♦

Destiny

Single, double, then again single
Wonder how it feels
Must be horrible !
My heart goes out and wander
In the dark lanes
Of the faraway mind
In search of a possible answer.
Behind the facade ruins galore
Carefully hidden
With a smiley halo ;
Memoirs hang on broken walls
Swinging and creaking
Stealthily destiny befalls.
My heart came out broken
And back I smiled
Meant to be a token. ♦

Defeat

He served one hard
And meant an ace
She got it stretching
Fully to the base;
Couldn't just cross and
Put it into the net
She lost the point
And game as well,
As he did serve
At final game point.
We all her mates
Are dumbfounded
At the terrible haste;
But then, it's a game
A serve and volley game;
It is an eternal game. ♦

*REST IN PEACE RINA BARUAH,
a classfriend in AMC.*

Son

I am no more at the wheel
To drive you around and kill
The man within you I feel
Has courage enough and zeal
To run the bus of the life real.
But I shall be there beside you
As a co-driver for years few
Until a young one take the cue
And offer me my retirement due
And a seat as passenger next row.
But I shall be there beside you;
You are my love as the car is to you
Don't make me leave the car
As I have to go not very far
I promise to entertain you and co
To guide, I took a silent vow.
And I shall be there beside you
As I have no one else to go
As I want to see you go through
The niceties the life can throw
And clap and dance till out I bow.
I promise to be there beside you
Even if you wish not, want me to go
As I hate to see you hurt and low
Like you become me sure and slow
I hope to be there, always yours. ♦

I am a bomb

I am such a bomb
That can explode
Quietly, inside me
And yet I hold
Never a blast
That destroys fast
And cause to others
Miseries untold.

I am a bomb
With enough aplomb
To stay cool and calm
At turbulent time;
But then, a bomb is a bomb
Nothing sublime
Sight of a spark
Makes me dumb.

I am a bomb and
I have a modest wish
To stay awake to guard
And get some bliss
To get diffused
On my expiry date
Leaving the loved ones
To worldly, fate. ♦

Surreal

Someone has gone
Seemingly mighty and handsome
Tiptoed through the back door
Unseen by the frivolous crowd in front
With a hint of a jaunty smile
Out into the darkness beyond.
The front was a fairyland
Built on sermon by a nobody
To give Him a treat of a lifetime,
Abundance of coloured lights
Fragrance in its unhindered flight
Showcasing the temple's might.
People were chanting
Pleading praying defending
Apologizing silently for misdeeds
Still harbouring a murderous greed
But He was aloof, distant
And didn't seem to pay heed.
He was at a distance indeed
Sitting beside a shrunken shape
A comforting hand on the forehead
Of one exploited by the lords
And calm him down with sweet words
"I owe you dear, you are me". ♦

Devil's Kiss

Jealousy is but a devil's kiss
Beckons you to the abyss
One way it is, ends in void
Remember always to avoid.
It is a jungle out there
Anytime ready to catch fire
Burning itself in the process
Whatever remains is only ash.
A rational creature turns wild
Driven by one's fragile pride
Never ask a question, why
If not ready for a crap reply.
Compersion empathy and kindness
Are its true and strong rivals
Home in on those noble traits
Will make jealousy stop at the gate. ♦

A Wish

A wish from a dear one
A smile from a near one
Light up the dark night
Like thousands of stars
Sprinkling joy from height
Bathe you with scented deo
Freshen the mind up and
Add colours of different hue
Dress you with neat clothes
Pour impetus to march forwards. ♦

କେଇଟାମାନ ଅନୂଦିତ କବିତା

নিসঙ্গ

ব্যতিক্রমি শৈশর মোৰ
নিৰ্দয় অচিনাকি সপোনবোৰ
জুবিটিয়ে নিদিলে সঁহাৰি
বহ আকাঞ্চ্ছিত মাণিকীমধুৰী;
কোমল হিয়াত নাই নোপোৱাৰ দুখ
আৰু নাই মোৰ হৃদয়ত
ওফলি উপচি পৰা অপাৰ সুখ।
মোৰ ভালপোৱা, মোৰ প্ৰীতি
স্বার্থ যেন তাৰেই অন্য নাম এটি
মোৰ সেই শৈশৱ যেন
ধৰ্মসমুখী জীৱনৰ কাহিলী পুৱা
এক আশ্র্য সন্তাৰ, সকলোটি
ভাল বেয়া খুচৰি গোটোৱা;
নদীৰ খৰস্তি, গীতিময় নিজৰা
মূউচ পাহাৰৰ ডয়ানক গৰা,
শাৰদী সুৰক্ষাৰ সোণালী আভা
মোৰ সন্তাৰ চৌদিশে প্ৰদক্ষিণ কৰা,
আকাশৰ বুকু ফালি চিৰাচিৰি কৰি
নিমিষতে উৰি যোৱা বিজুলী পৰী
ধূমহাৰ সহচৰ বজ্জি নিনাদ
আৰু মেঘৰ টুকুবাবোৰ
(যেতিয়া সৰগৰ বং হয় নীলা)
ধৰা দিয়ে দুচকুত মোৰ
হৈ সাক্ষাত মহিয়াসুৰ ।। ♫

(Adgar Allan Poeৰ মূল ইংৰাজী 'Alone' নামৰ কবিতাৰ অসমীয়া
অনুবাদ)

ভোগদৈর চহা

ভোগদৈর পাবৰে সুঠাম সাহসী বঙ্গীয়াল চহা
উলাহতে গীত জুৰে পাবতে বৈ
কামত নাই বিৰতি পুৱাৰ পৰা বাতিলৈ
যেন পথিটিয়ে আজোৰে কৃটা আনমনা হৈ।
গানৰ কলিও যেন এটাইহে জানে
শুনি আছ্যে অনাদি কাল,
“মই কাহানিও কাকো নকৰো ঈর্ষা
আনেও নকৰে মোক, সকলোৰে ভাল।”

শুনিলে বজাই গান, ক'লৈ “তেনেকৈ নক'বা বন্ধু,
ভুল কথা, ভাস্ত ধাৰণা তোমাৰ
সন্তুষ্ট হোৱা হ'লৈ কবিলোহেঁতেন মই
আদান প্ৰদান আমাৰ দুই কলিজাৰ।
কোৱা বন্ধু মাথো এবাৰ, কেনেকৈ গাব পাৰা তুমি
ইয়ান ডাঙৰকৈ অস্তুৰ ঢালি
একেখন ভোগদৈৰ পাবতে বজা হ'লো মই
কিন্তু দুখে নিয়ে কলিজা ফালি?”

মিচিকিয়া হাঁহিৰে সন্তানণ জনাই চহাই ক'লৈ
“মই নিজ হাতে কাম কৰো,
ভাল পাওঁ গৃহিণীক, তিনি সন্তানক
বন্ধুকো ভাল পাওঁ, আকোৱালি ধৰো;
যিমান পাওঁ সিমানেইহে খাওঁ, নাই মোৰ ধাৰ
ভোগদৈক মই হিয়াভৰি ভাল পাওঁ
এই নদীৰেই পানী সিঁচি খেতি কৰো মই
পৰিয়ালে সৈতে পোহপাল যাওঁ।”

এটি হ্যুনিয়াহ এবি বজাই ক'লে
“বন্ধুবৰ, বিদায় আৰু সদা সুখী হোৱা
কিন্তু অনুৰোধ মোৰ, নক'বা কেতিয়াও আৰু
নাহি কোনো পৃথিবীত তোমালৈ দৰ্যা নোহোৱা,
তোমাৰ মাটি লগা পাগটো মোৰ মুকুটৰ দৰে
তোমাৰ পথাৰে মোৰ সিংহাসনো তুচ্ছ কৰে
তুমি হ'লা মৰতৰ গৌৰবৰ খোৰাক
হে বন্ধু, প্ৰণামো তোমাক” || ♫

(Charles Mackayৰ মূল ইংৰাজী 'The Miller Of Dee' নামৰ কবিতাৰ অসমীয়া অনুবাদ।)

যমজ

হাত, ভৰি, চকু, মুখ আৰু জোঙ্গকৈ নাকটো
সাইলাখ একে আমি সহোদৰ দুটি
চুবুৰিব সকলোৱে ভুল কৰে দুয়োটাকে
মই বুলি ভাইটোকে ধৰেহি সাৱটি।
মাহী, পেহী, খুৰা, খুৰী সৱে খায় হাবাথুৰি
বিচাৰিলে নাপায় মনে বিচৰাজনক
জনমিলো একেলগে, এজন যমজ হ'লো
আশ্চর্য্যৰ খোৰাক হ'লো সৱাবে মনত।
এদিন আচম্ভিতে হ'ল এটি অঘটন
নামকৰণৰ উলহ মালহতো হ'ল ছন্দপতন
নোৱাৰৰ সময়ত ধাত্ৰীয়ে কৰিলে ওলট পালট
চিনিব নোৱাৰাকৈ কোনেও কোনোটি কালত।
আৰু এনেকৈয়ে যেন নিয়তিৰ আদেশত
নে আনমনা ধাইমাৰ চেঁচা উলাহত
মোৰ ভাই “জনে” মোৰহে নামটো পালে
আৰু মোক ভাইটোৰ নামটোৰে মাতিবলে ল'লে।
সাদৃশ্যৰ ভূতে মোৰ পিছে পিছে গৈ
পঢ়াশালি পালেগৈ যেন বং চাবলৈ
বুৰ্ক “জন”ৰ কীৰ্তিৰ পৰিণাম
কত যে সহিলো মই নিৰ্বাক হৈ।
সকলোকে কৰিছিলো মই প্ৰশ্ন এটি
চিনাকি আছে যতমানে মোৰ
কৰিলাহেঁতেন কি বাক তুমি মই হোৱা হ'লে
দিবলে প্ৰমাণ তুমি সঁচাকৈয়ে তুমি?

স্বহ একে হোৱাৰ পৰিণামে দুয়োৰে
সন্ত্রাসিত কৰিলে দাম্পত্য জীৱনত

মোলে চাই থোৱা কইনাজনীক লৈ
মোৰ ভাইটিহে বহিল বিবাহ বন্ধনত।
এয়াই থোৰতে মোৰ আচবিত জীৱন গাথা
অতিকে আচবিত শেষবটো খবৰ
শুনি আহিল বাইজ মোৰ মৃত্যুৰ বাতৰি
আক ডুলতে ভাইটিকে দিলোগৈ কবৰ ! ♦

(Henry Sambrooke Leigh-ৰ মূল ইংৰাজী 'The Twins' নামৰ কবিতাৰ অসমীয়া অনুবাদ।)

বন্দী পথীর গান

মুক্ত বিহঙ্গই আনন্দতে ঝঁপিয়াই
উঠিলে বতাহৰ বোকোচাত গৈ
এবি দিলে নিজকে বতাহৰ সতে
নেদেখা কোনো অসীম অনন্তলৈ
সূর্যৰ সোণালী আভা থপিয়াই কয়
চোৱা, আকাশ জিনিলো ঘই
একছত্রী অধিকাৰী, নাই মোৰ ভয়।

কিন্তু সক্ষীর্ণ সজাত বন্দী
আন এটি দুর্ভগীয়া পথী
মানবতাৰ জালৰ জলঙ্গাৰে সি
নেদেখে বিশালতা নীল আকাশৰ
তাৰ পাখিবোৰ চুটিকৈ কটা
ভৱিতো শিকলি বন্ধা অবিচাৰৰ
সেয়ে, সি গান গায় হৈ দুখত কাতৰ।

বন্দী পথীৰ গানত শুনো যেন
এক ভয়াবহ, কম্পিত, অভিমানী স্বৰ
আনিবলে অজানা এক দুখৰ লহৰ
ক'বলৈ, লাগে প্ৰেম লাগে শান্তি
দূৰৈৰ পাহাৰখনে শুনে পাতি কাণ
আৰু তাৰে সতে সমস্বৰে গায়
কাৰণ, সি গায় স্বাধীনতাৰ গান।

মুকলি পথীটিয়ে মনে মনে ভাৰে
এজাক বতাহ আকৌ অহা হ'লৈ

ଉଦ୍‌ବିଲୋହେତେନ ମହି ଆନମନା ହୈ
ଆକାଶଲଞ୍ଛୀ ଗଢ଼ବ ମାଜେ ମାଜେ
ନିଯର ସନା ଦୂରବିବନନ୍ତ ବଦ ଲୈ
ନୋଦୋକା କେନ୍ଦ୍ରବୋବେଓ ଆହେ ମୋଲେକେ ବୈ
ଲିଖି ଦିମ ନାମ ମୋର ଡାରବର ଭାଜେ ଭାଜେ ।

କିନ୍ତୁ ବନ୍ଦୀ ପଥୀଟି ! ଗତିହୀନ ସି
ଶୁବ୍ରି, ତାର ସପୋନର ଶ୍ୟାଶାନତ
ତାର ହାଁଟୋରେ ଚିଏସି ଉଠେ ହଠାତ
ଏକ ବିକଟ ଆର୍ତ୍ତନାଦ କବି
ତାର ପାଥିବୋର ଚୁଟିକେ କଟା
ଭବିତୋ ଶିକଲି ବନ୍ଧା ଅବିଚାରବ
ମେଯେ, ସି ଗାନ ଗାଯ ହୈ ଦୁଖତେ କାତବ ।

ବନ୍ଦୀ ପଥୀର ଗାନତ ଶୁଣୋ ଯେନ
ଏକ ଡ୍ୟାବହ, କମ୍ପିତ, ଅଭିମାନୀ ସ୍ଵର
ଆନିବଲେ ଅଜାନା ଏକ ଦୁଖର ଲହବ
କବଲେ, ଲାଗେ ପ୍ରେମ ଲାଗେ ଶାନ୍ତି
ଦୂରେର ପାହାରଥିଲେ ଶୁଣେ ପାତି କାଣ
ଆକ ତାରେ ସତେ ସମସ୍ତରେ ଗାଯ
କାବଣ, ସି ଗାଯ ସ୍ଵାଧୀନତାର ଗାନ ॥ ♫

(Maya Angelou'ର ମୂଳ ଇଂରାଜୀ 'I Know Why The Caged Bird Sings' ନାମର କବିତାର
ଅସମୀୟା ଅନୁବାଦ ।)

ନାରୀ କିମାଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟମ्

କପହି ନାରୀଯେ ଭାବି ଶୁଣି ଚାୟ, ଫିଞ୍ଜ
ମୋର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟର ଭୁ-ଭା ବିଚାବି ନାପାୟ,
କପ ଲାବଣ୍ୟତୋ ଅଦ୍ଵିତୀୟ ନହାଁ ଯେ
ଦେଖିଲେଇ ମନଟୋ ଭାଲ ଲାଗି ଯାୟ;
ଯିମାନେଇ ବିଚାବିମ ବୁଜାବଲୈ ମହି
ବିମୁଖେଇ ହାଁ, ଶୁଣି “ମିଛଲୀଯା ତହିଁ”।
ମହି କାଁ, ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ମୋର ଆଲିଙ୍ଗନତ,
ଆକ ଆଛେ କିନ୍ତୁ ମୋର ନିତସ ଦେଶତ,
ଆଛେ ମୋର ଖୋଜତ, ମୋର ଓଠିବ ମାଜତ;
ମହି ଏକ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟକର, ଅନନ୍ୟ ନାରୀ।
ନାରୀ ମହି, ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ମହି ! ସଂଚାକେୟେ ।
ସୋମାଲେ କୋଠାତ ମହି ଶୁକ ଗନ୍ଧୀର ହୈ
ଘୁବି ଚାଇ ସକଳୋବେ ଉତ୍କୁଳିତ ହୈ,
ଅଥସର ହଲେ କୋନୋ ପୁରୁଷର ଫାଲେ
ଦେଖିବା ଥିଯ ହଲ, କିମ୍ବା ଆଁଠୁକେ ଲଲେ ।
ଘୁବି ଫୁରେ ଚୌପାଶେ ଯେନ ମୌମାଖି ଏଟି,
ସେଯେ କାଁ ମୋର କପ, ମୋର ଚାରନୀତ
ଡାଲିମଣ୍ଡଟୀଯା ଦାତର ଚିକମିକନିତ
ଖାମୁଟୀଯା କଂକାଲର ଲାହି ଚାଲନାତ
ଗୋଲାପର ସଂ ସନା ଭବିବ ପତାତ;
ମହି ଏକ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟକର, ଅନନ୍ୟ ନାରୀ।
ନାରୀ ମହି, ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ମହି ! ସଂଚାକେୟେ ।
ପୁରୁଷେଓ ଭାବେ, ତେବେ କିନୋ ଦେଖା ପାଯ
ଯିମାନେଇ ଚାୟ, ବୁଦ୍ଧି ଆଁତବି ପଲାୟ;
ପ୍ରୟାସ ଯିମାନେ କରୋ ଦେଖୁବାମ ବୁଲି
କଯ ଏକୋକେ ନେଦେଖୋ, ଦେଖୋ ମାଥୋ ଧୁଲି ।

মই কওঁ মোৰ পিঠিখন চোৱা
মোৰ হাহিত লাগি থকা সূর্যটো আৰু
উথিত সন্ধুগল দৃষ্টিত লোৱা,
দৃশ্যন্দন ভঙ্গী মোৰ, চিনাকি হোৱা
মই এক আশৰ্য্যকৰ, অনন্যা নাৰী
নাৰী মই, আশৰ্য্য মই ! সঁচাকৈয়ে।
বৃজিলানে, কিয় মই মূৰ নোদোৱাওঁ
নিচিয়ৰো টেটুফালি, মিঠাকৈ মাতো,
নকৰে অহেতুক লম্ফ-জম্ফ ; কাৰণ,
তুমি গৰিত হ'লে মই ভাল পাওঁ।
মই কওঁ, মন কৰা গোবোহাৰ ফালে,
মোৰ বৈ পৰা ঘন কৰৰী বিন্যাসত,
লজু কোমল দুহাতৰ তলুবাত
আকলুৰা মনটোৰ সেহেব নিচাত
কাৰণ, মই নাৰী; আশৰ্য্যকৰ নাৰী।
নাৰী মই, আশৰ্য্য মই ! সঁচাকৈয়ে। ♫

(Maya Angelou মূল ইবোজী 'Phenomenal Woman' নথিৰ অভিভাৱ অসমীয়া অনুবাদ।)

এনাবেল লী

বহু দিন, মাহ, বছৰ পাৰ হৈ গ'ল
সাগৰ তীৰত এক বজাৰ দেশত
আছিল সৰগৰ পৰীহেন, নিৰ্মল
এনাবেল লী, অনন্যা, অঙ্গৰা বেশত
অহনিশে চিঞ্চা তাইৰ এটাই মাথো
দুয়োজনে প্ৰেমৰ মালা কিদৰে গাঠোঁ।

মই এক নাবালক, নাবালিকা তাই
সাগৰ তীৰৰ সেই বজাৰ দেশৰ
অথচ মই আৰু মোৰ এনাবেল লী
অনুভূতি হয় দেখো স্বৰ্গীয় প্ৰেমৰ
ৰস্তা, মেনকায়ো আঁৰে আঁৰে চাই যায়,
সৰগতো পিবিত্ৰিৰ বাতৰি বিলায়।

আৰু সেয়ে নেকি জানো হঠাতে এদিন
বজাৰ দেশত সেই সাগৰ তীৰৰ,
আহিল ধূমুহা এজাক ডাবৰ ফালি,
কাঢ়ি নিলে চেতনা তাইৰ শৰীৰৰ;
অভিজাত, আক্রেশী আঘন্মীয়-স্বজনে ধৰি
নিলে তাইক, মোক অকলশৰীয়া কৰি,
আৰু থ'লে ভৰাই এঙ্কাৰ কৰৰত
সমুদ্র তীৰৰ সেই বজাৰ দেশত।

কবিছিল ঈর্ষা সৰগৰ অঙ্গৰাই
দুয়োকে আমাক, আৰু কিজানিবা হয়
(প্ৰতিদিনে প্ৰতিজনে মুখে মুখে কয়

সমুদ্রতটীৰ সেই বজাৰ দেশত);
আহিল ধূমুহা নিশা প্লয় প্ৰতীক
চেপি, খুন্দি মাৰি নিলে এনাবেল লীক।

আমাৰ প্ৰেম-সেতু যে ইমানে অলৰ
নাই কোনো এনে জন প্ৰাণবয়স্ক
আৰু জ্ঞানৰ উঁৰালটোও পৰিপূষ্ট,
যিয়ে চুৰ পাৰে স্তৰ আমাৰ প্ৰেমৰ;
অপৰা কিম্বা দানৰ সাগৰ তলৰ
নোৱাৰে চিঞ্চিব বান্ধ আমাৰ প্ৰাণৰ।

জোনটোৱে আনে মোলৈ স্বপ্ন কঢ়িয়াই
চুকু যুবি দেখো যেন তৰাই তৰাই
সেয়া যেন মোৰ ৰূপহী এনাবেল লী
আছে যে, মুখত লৈ মিচিকিয়া হাঁহি;
আৰু সেয়ে, মই পৰি আছেহি কাষত,
চিৰনিদ্ৰাত আছে লী সমাধি তলত
হিয়াৰ আমষ্টু মোৰ অতি মৰমৰ,
ওৰে নিশা টো লেখি উত্তাল সাগৰৰ।। ♫

(Adgar Allan Poeৰ মূল ইংৰাজী 'Annabel Lee' নামৰ কবিতাৰ অসমীয়া অনুবাদ।)

যায়াবৰ

মোৰ আকঙ্গীত জীৱনটো মোক দিয়া
আন সকলোকে তোমাৰ ইচ্ছাৰে দিয়া
মোক দিয়া স্বৰ্গ, আৰু অহা-যোৱা বাট
কোনোজনে কোনোদিনে ভৱিকে নিদিয়া।

ধীহনীত শুম মই তৰাবোৰ চাই
শুকান ৰুটিও খাম পানীতে তিয়াই
জীৱনৰ মাদকতা পাওঁ তাতে মোৰ
চিৰকালে হওঁ মই আনন্দে বিভোৰ।

আহে যদি দুর্যোগ মোৰ অনতিপলমে
আহিবলে দিয়া, নকৰো আক্ষেপ মই
যদি দিয়া চৌপাশে মোহনীয়া ধৰা
আৰু বিচৰা বাট মোৰ সমুখতে হৈ।

নেলাগে প্ৰেম, ধন সোণ নকৰো আশা
সঠিক নুবুজো মই বন্ধুত্বৰ ভাষা
বিচাৰিছো মই মাথো ওপৰে সৰণ
তলে বিচৰা পথৰ বসন্ত বৈভৱ

নহ'লৈবা দিয়া মোক শীতৰ শৰাই
দিয়া মোৰ ওপৰত শীতৰ প্ৰকোপ
ঠেবেঙ্গা হ'লেও, উমলিম পথীটিৰে
বৈ থাকি মুকলিতে, ই নহয় ডাংকোপ।

চৌদিশে শুভ্ৰ বৰফ, শুকান পাতৰ
জলাই জুইকুৰা সামৰো মিঠা পৰশ
নোৱাৰে তলাব কওঁ একোৱেই মোক
প্ৰচণ্ড শীতেও মোক নকৰে অবশ।

আহে যদি দুর্যোগ মোৰ, অনতিপলমে,
আহিবলে দিয়া, নকৰো আক্ষেপ মই

খনি দিয়া চৌপাশে মোহনীয়া ধৰা
আক বিচৰা বাট মোৰ সমুখতে হৈ।
নেলাগে প্ৰেম, ধন সোণ নকলো আশা
সঠিক নুবুজো মই বন্ধুত্ব ভাষা
খুজি আছো মাথো মই উপৰে সৰগ
তলে, বিচৰা পথৰ বসন্ত বৈভৱ।। ৫

(Robert Louis Stevenson-ৰ মূল ইংৰাজী 'The Vagabond' নামৰ কবিতাৰ অসমীয়া অনুবাদ।)

এটি অনুভূতি

লাগে মাথো মোক তোমাৰেই হাতখন
দিয়াচোন মোক মুকলি ঠাই অকণ
আগে পিছে ঘূৰি ফুৰি পাবলৈ তোমাৰ
সামিধ্য, পাহৰি কবিতাৰ বিঘোদ্গাৰ।

প্ৰেম, অনুবাগৰ হৃদয়স্পৰ্শী কথা
কিম্বা বিবহৰ অতিকে দুখভৰা গাথা
অইনৰ বাবে তুমি লুকুৰাই থোৱা
মোক তোমাৰ মাথো হাতখনেই দিয়া।। ৫

(Maya Angelou-ৰ মূল ইংৰাজী 'A Conceit' নামৰ কবিতাৰ অসমীয়া অনুবাদ।)

জীৱন মাধুৰী

ভৰা নদীৰ পাৰলৈ গেছিলো মই
বহি লৈ পাৰতে আমন জিমনকৈ
ভাবিছিলো, কিন্তু সমাধান নাই
দিলো ঝঁপ মাৰি, ডুবিলো সতকাই
এবাৰ ওপঙ্গিলো টেটুকে ফালিলো,
দ্বিতীয়বাৰ গচ্ছৰ পাত সৰুৱালো !
ডুবি তাতেই মৰিলোহেঁতেন মই
পানী যদি নাথাকে শিল চেঁচা হৈ।
পানী নহয় যেন বৰফ এচটা, কি চেঁচা !
চিৰি বগাই মই ওপৰলৈ গ'লো
মোল্ল মহলাত উঠি তললৈ চালো
ভাবিলো এবাৰ প্ৰিয়াৰ (বেবি) কথা
ভাবিলো ঝঁপিয়াই শেষ কৰো লেঠা।
তাতে বৈ চিঞ্চিৰি আকাশ কঁপালো
চকুৰে পানীৰে বাট নেদেখা হ'লো !
মৰিলোহেঁতেন চাগে ঝঁপিয়াই মই
অতি উচ্চ বুলি যদি মানুহে নকয়।
সঁচাকৈয়ে ওখ, যেন গিৰি হিমালয়।
মৃত্যুৰে দেখাদেখি নহ'ল যেতিয়া
ভাবি আছে মই থাকিম জীয়াই।
প্ৰেমত শ্বহীদ হ'ব পাৰো মই কিন্তু
জন্মৰ অৰ্থচোন ভোগ-বাসনাই,
হয়তো শুনিবা মোৰ চিঞ্চিৰ-বাখৰ
অশ্রুৰ বন্যাত নেদেখিলোও বাট
হে প্ৰিয়া, নিশ্চিত হৈ কথা এটি কওঁ
নেদেখা তুমি মোক মৃত্যু শয্যাত।
জীৱন যে সুন্দৰ, মদিৰাৰ আৰেশে ভৰা,
অতি সুন্দৰ। ♫

(Langston Hughes-ৰ মূল ইংৰেজী 'Life is Fine' নামৰ কবিতাৰ অসমীয়া অনুবাদ।)

সন্ধ্যাতৰা

সেয়া জেঠৰ ভৰ দুপৰীয়া
আৰু নিৰাহীন মাজনিশা;
বহু আলোকবৰ্য দূৰ মহা শুনাত
অনুজ্ঞল তৰাই আলোক ছটিয়াই,
তৃতা নক্ষত্র পৰিবেষ্টিত
সৰগৰ বাণী জোনবাইজনীৰ
উজ্জ্বল চেঁচা জোনাকী জোৱাৰত
যেন কেনিবা হেৰায়।
চাই ৰ'লো কিছু ক্ষণ মই
জোনৰ শীতল সেই হাঁহি;
নাই, নুশনো মোহন বাঁহী,
দ্রায়মান কপছৰা মেঘ এচপৰা
পালে নেকি বুজি মোৰ মনৰ বতৰা,
এনেতে তোমালৈ চালো
গৌৰৰোজ্জ্বল সন্ধ্যাতৰা,
তোমাৰ অশ্বান জ্যোতি
প্ৰাণেছল হাঁহিত বিমুক্ত হ'লো;
নিশাৰ আকাশত তোমাৰ স্থিতি
তোমাৰ গৌৰৱ, মোৰ হিয়াৰ প্ৰীতি,
মনে মোৰ তোমাৰেই গুণ-গান গায়,
গালে-মুখে লাগি থকা
চেঁচা জোনালীৰ যে কোনো দাম নাই। ♦

(Edgar Allan Poeৰ মূল ইংৰাজী 'Evening Star' নামৰ কবিতাৰ অসমীয়া অনুবাদ।)

I am a woman

God distractedly created women
As if for the sake of creation
And then kept aside,
You claim, you men recreated me
Ornamented me with your love ;
Am I half a human being and half your imagination ?
It is midday now and
I am out of that misty cover
A complete woman, poetic creation.
My art is unique
I created you in my dark inside
Illuminated with my love lamp,
A dumb and helpless child
I gave you impetus to live,
Your words and your dreams
From my bowl of kindness
Emptied all my resources
In your good and bad days.
I am that teenaged girl
Dancing with the tune of the heart
With twinkling eyes speaking sweet
Promising dreamy days in the kit
Of impressed souls, then get vanished.
I am the sea of lover's beauty
And the turbulent waves of youth
The fast flowing river from your heart
Eager to unite with, that very soon.
It was a bright autumn night
With an inviting starry sky
The flames of your desire
Danced in my downcast eyes
I poured everything that I had
In the body mind and soul of mine.
I am a woman, to give is my pleasure

Covered all ugliness and pain
Of life with my "Anchal"
To create a home for you
Opened the eastward window
So that you can have fresh air and be friendly
With the moon, stars and sky blue.
A beautiful comforting hand
Over the sunburned forehead—
Inspired the artist so much more
Rocks in the lonely caves of Ajanta, Illora
Became beautiful women and folklore.
I am totally down to earth
Like to play in sand and dust
To create an "Alpona" of my life
The small light burning in the centre
Lights my small world bright and fast ;
The baby's laughter and soulful cry
Ask me to forget heavens, not to try.
Autumns came and went
With green leaves and flower scent,
No more colours in my brush
No more words of some class
An empty vessel, an old colourless playmate.
You are new, always, with the bond of love
I am proud to be with you
I am complete with you, and you with me
Together we sing the life's chorus.
I have no regrets whatsoever.
Mowed bent grass will decorate
The artist's gravestone
Hundred new will reincarnate
Through the gaps of my chest bones.
Only desist from decorating me
With your imagination.
I am a complete woman being, a poetry in motion. ♦

(মাতৃ হিংস্যারী দেৱীৰ 'মই নাৰী'ৰ ইংৰাজী অনুবাদ।)

Gourd Vs Leaves

Oh no, not again !
Am tired of that tainted maxim
“A gourd, be big it may
Stays beneath the leaves and prays”
Wonder what is that
Gourd or the leaves
That brings a smile to the lips
Substance to shoulder and hips;
Confused, whom to throw
And whom to keep !
Creepers that only creep
Not giving birth along the trip
Considered waste and
Thrown to the deep.
And for propagation, future need
Who do we preserve
The gourd or the leaves
With chest full of seeds ?
I am confused, indeed ! ♦

(মাতৃ হিব্রুয়ী দেরীব ‘পাত্র তলৰ মাও’ৰ ইংৰাজী অনুবাদ।)

এজন ডাক্তাৰৰ কবিতা

ডাঃ বাজীৱ কুমাৰ শৰ্মা

১৯৭৭ চনত ডিগ্ৰি অসম মেডিকেল কলেজৰ পৰা
এম.বি.বি.এছ. পাছ কৰা ডাঃ শৰ্মাৰ চৰকাৰী কৰ্মসূত্ৰে নামনি আৰু
মধ্য অসমৰ বিভিন্ন ঠাইত কায়নিৰ্বাহ কৰি ২০১৪ চনত নগীৰৰ
যোগীজান হাস্পিটালৰ পৰা ছাৰ ডিভিজনেল মেডিকেল অফিচিল
হিচাপে অৱসৰ গ্ৰহণ কৰে। ওৰাহাটীৰ শিলপুঞ্জীত জ্ঞানহৃষি
কৰা ডাঃ শৰ্মাৰ অৱসৰৰ পিছত বটমান নিউৰ জ্ঞানানন্দে থাকি
সাহিত্য সাধনা কৰি আছে।